

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

Printed by Nikelapalli,
BETAPALEM

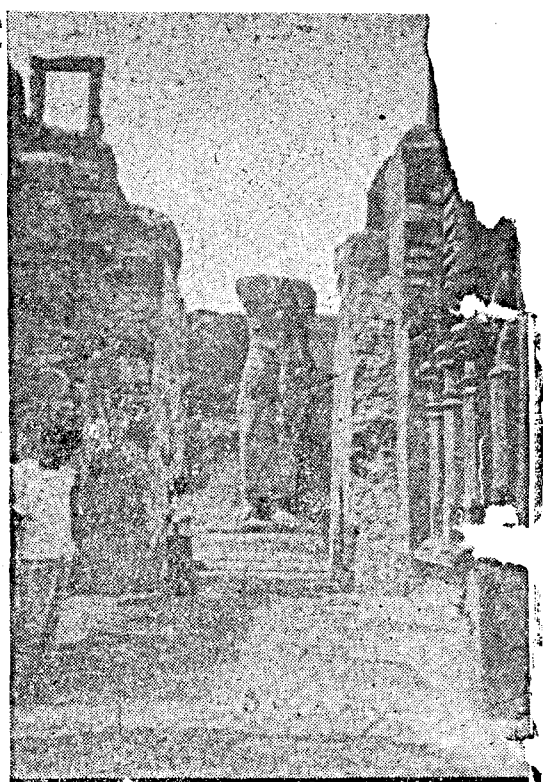
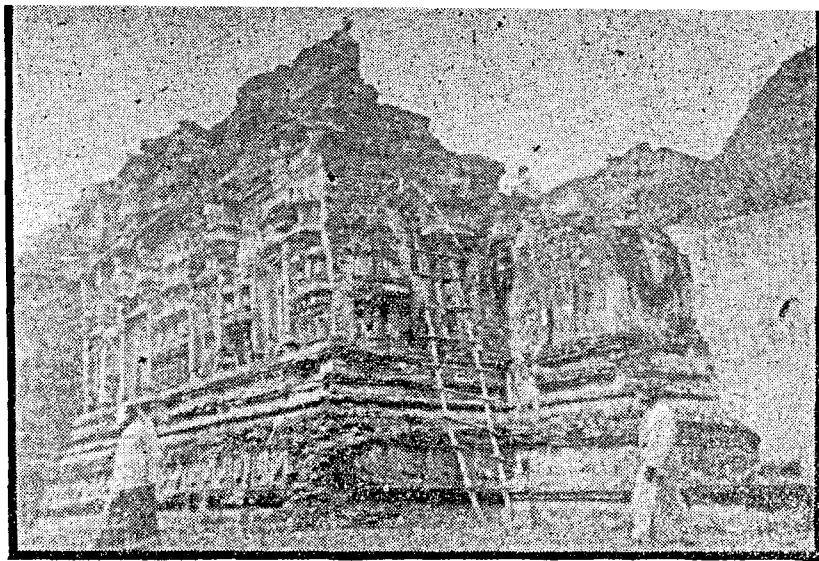
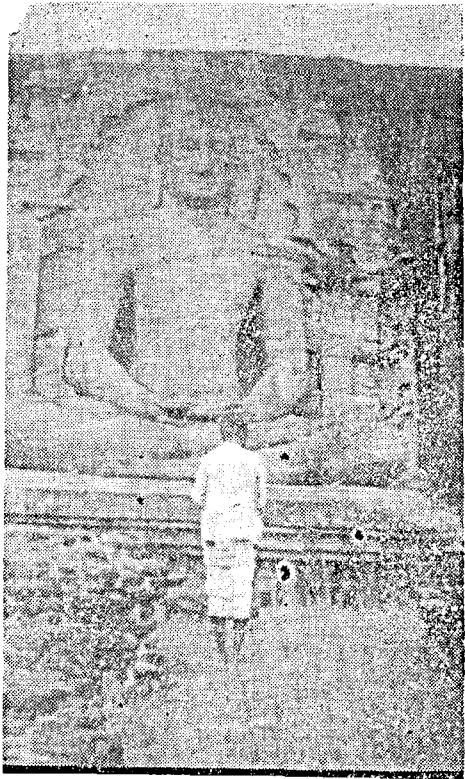

పండరీపుర పాండురంగవిఠల్ ఆలయం
హరిజనులకు దేవదర్శనం

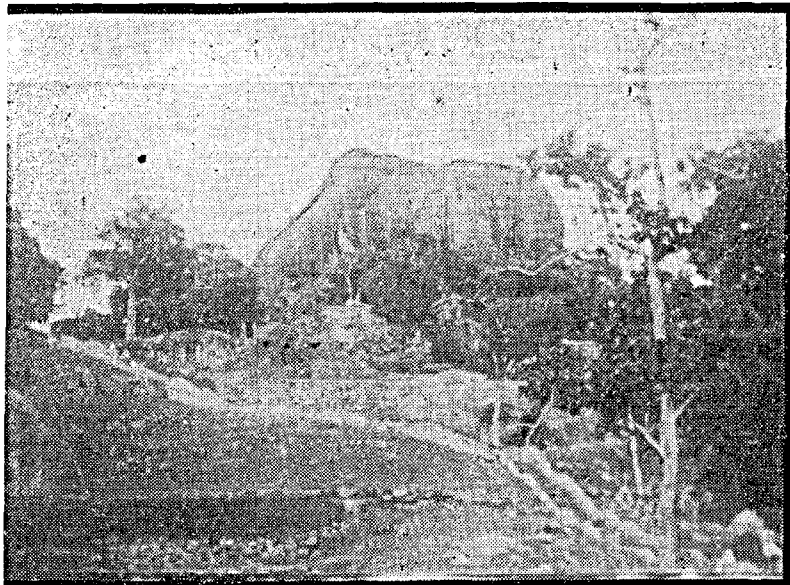
10-12-47

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

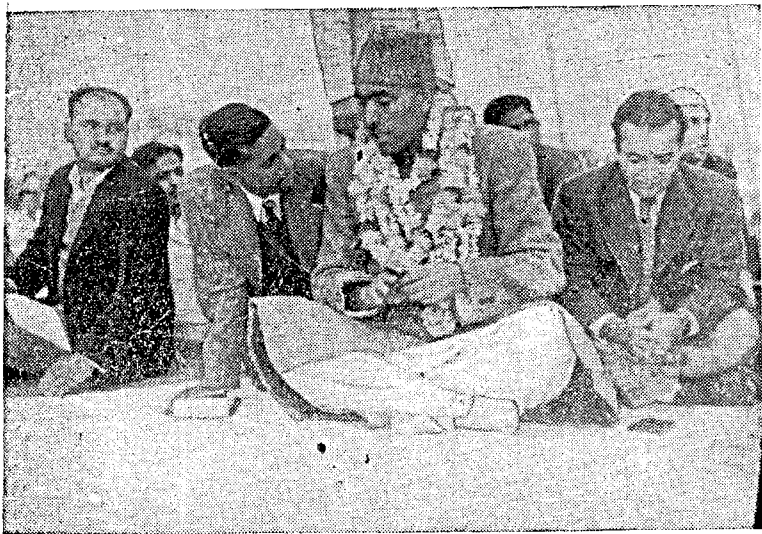
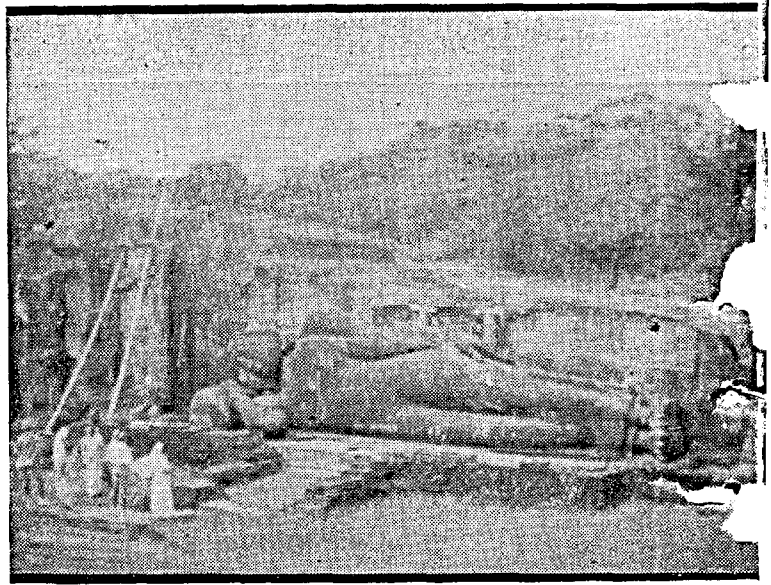
వెల 4 అణాలు

11 వ శతాబ్దం ప్రారంభంనుంచి, 12 వ శతాబ్దం మధ్యకాలంరకూ, దాదాపు 150 ఏండ్లు చోళులు సింహగంగి పరిపాలించారు. అప్పుడు వారికి పాలన్నరుగ అనే పట్నం రాజధానిగా వుండేది. ఈ పట్నం ఇప్పుడు శిథిలవస్థలోవున్నా, ఆకాలం సింహగంగి దక్షిణభారతదేశవిజ్ఞానము, కళవిత్ ప్రాచ్యులలో విస్తరించుచుపోయినవో, ఇప్పటికీ తెలియజేస్తున్నది. పాలన్నరు ఒక పెద్ద బౌద్ధ కేంద్రము. అచ్చట శిథిలావస్థలోవున్న బుద్ధదేవాలయమునకు సంబంధించిన వీ చిత్రాలు.

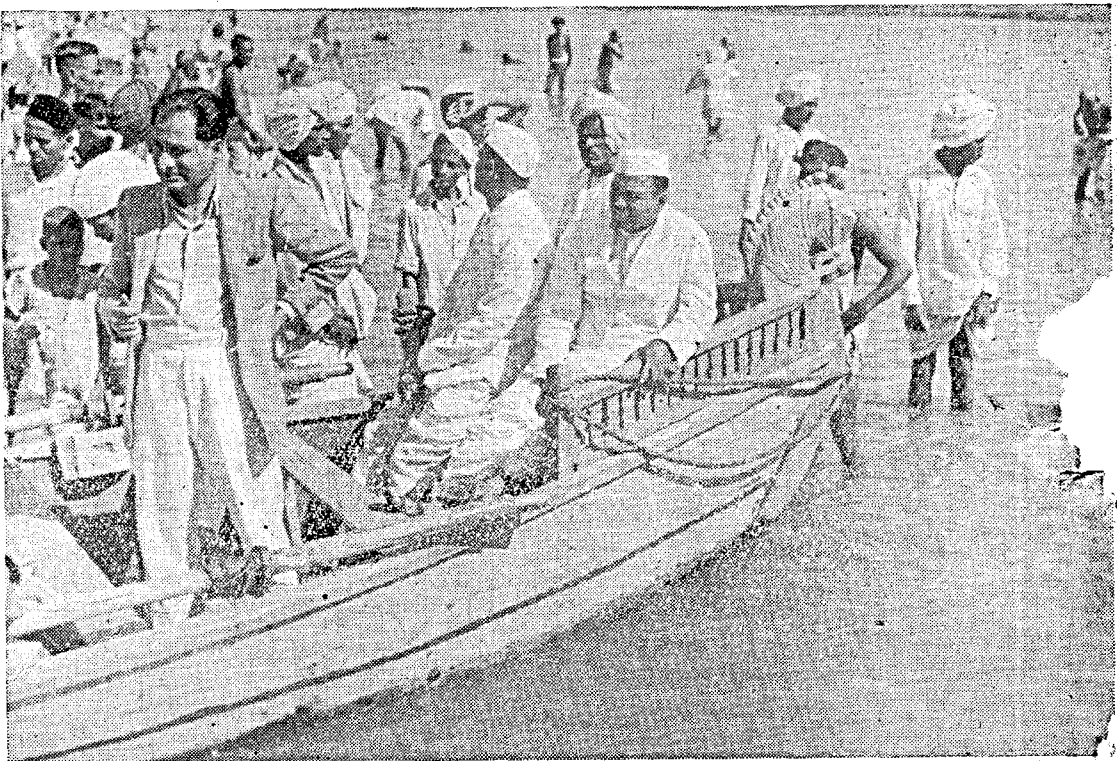

1. పద్మావతి నీరుపైను బుద్ధుడు.
2. బుద్ధ దేవాలయము.
3. దేవాలయ అంతర్భాగంలో స్థాపించిపోయిన బుద్ధ విగ్రహం. ఇప్పటికీ కనిపిస్తూనే వున్నది.
4. సిగిరియామెట్ట.
5. బుద్ధుడు విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న చిత్రం. ఆయనవక్కనే ఆనందుడు నిలబడి వున్నాడు.

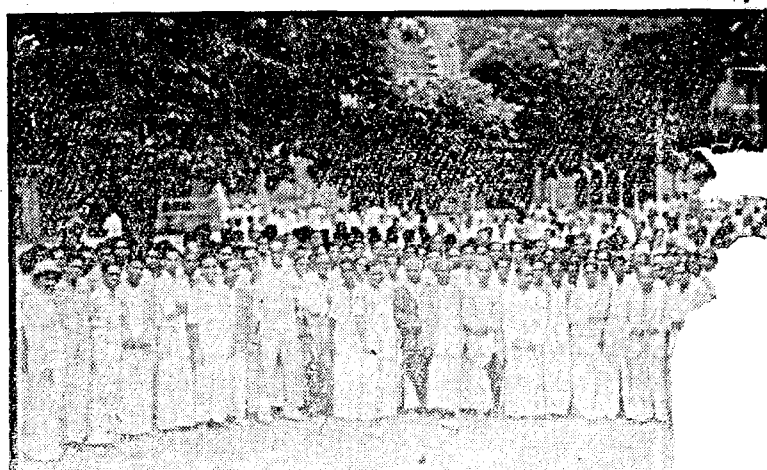
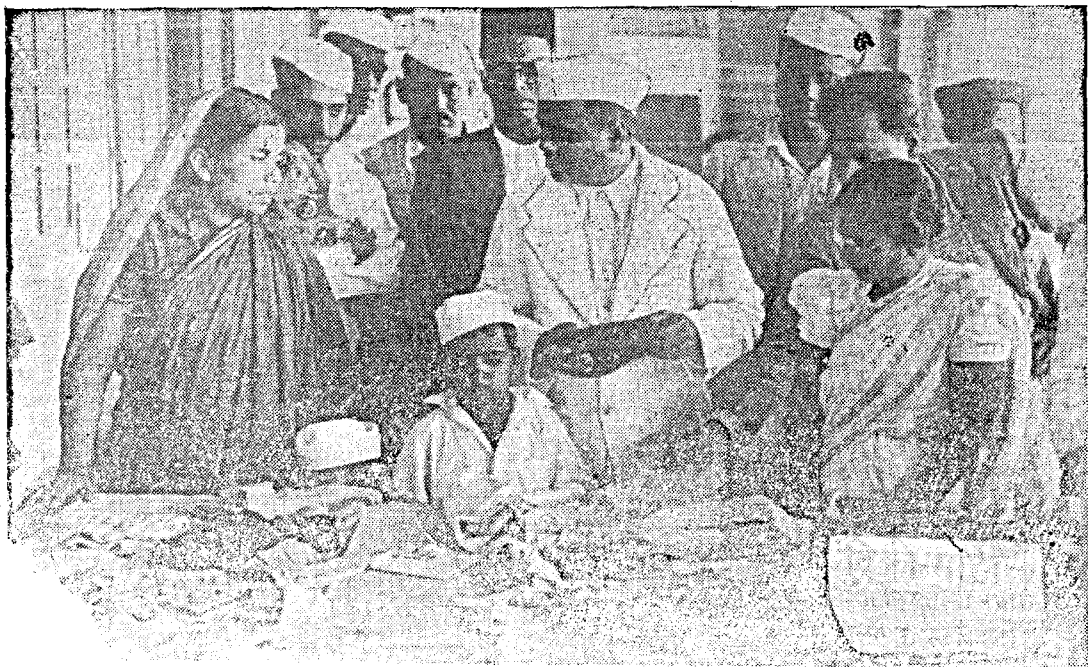
కాశ్మీర్ ప్రభుత్వాధిపతి షేక్ అబ్దుల్లాకు ఢిల్లీ కాంగ్రెస్ సమావేశం

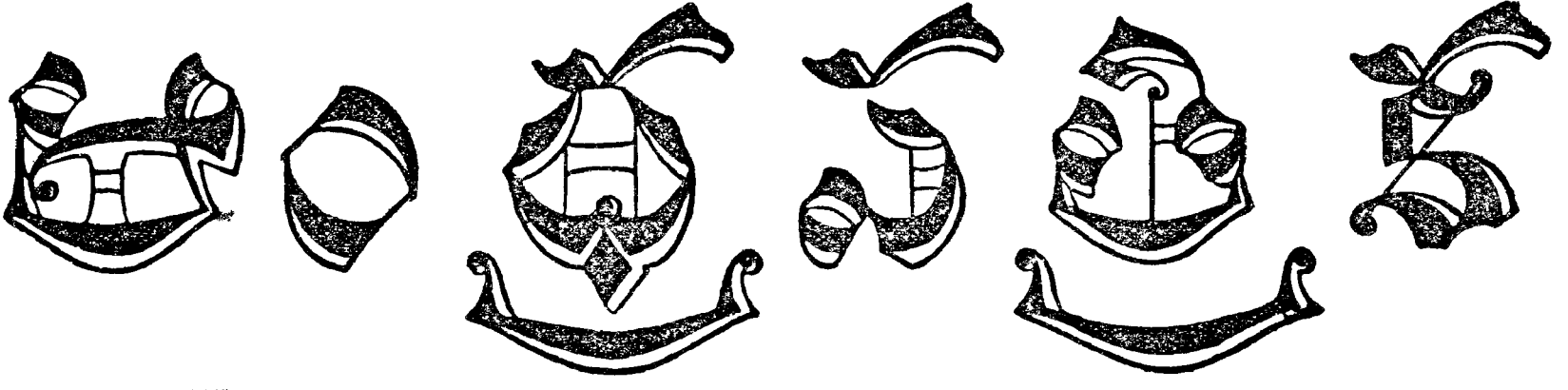
జాంబాయి మంత్రివర్గంలో హరిజనమంత్రి జి. డి. తపసీగారు పంజాబ్ లోని వికలాంగులను సందర్శించారు. అచ్చట హరిజన యువకులచే ఏర్పాటు చేయబడిన గృహపరిశ్రమల ప్రదర్శనములను తపసీగారు పరిశీలిస్తూ దృశ్యమిది.

పండిరిపురం వికలాంగులముఠా ప్రవేశించుటకు ముందు మంత్రి తపసీగారు చంద్రభాగవతిలో స్నాన మాచరించి వచ్చారు. స్నానంచెయ్యటానికి పడవలో మంత్రిగారు వెళుతున్నప్పుడు తీయబడిన దీ ఛాయాచిత్రం.

5-వ లేదీ ఉదయం మద్రాసులో ఒక గంటనేపు సమ్మెచేసిన నాన్-గజెటెడ్ (నైకోర్సు) ఉద్యోగులు.

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రతిక అకాళు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర! యప్రియము తన మనంబున కగు చా

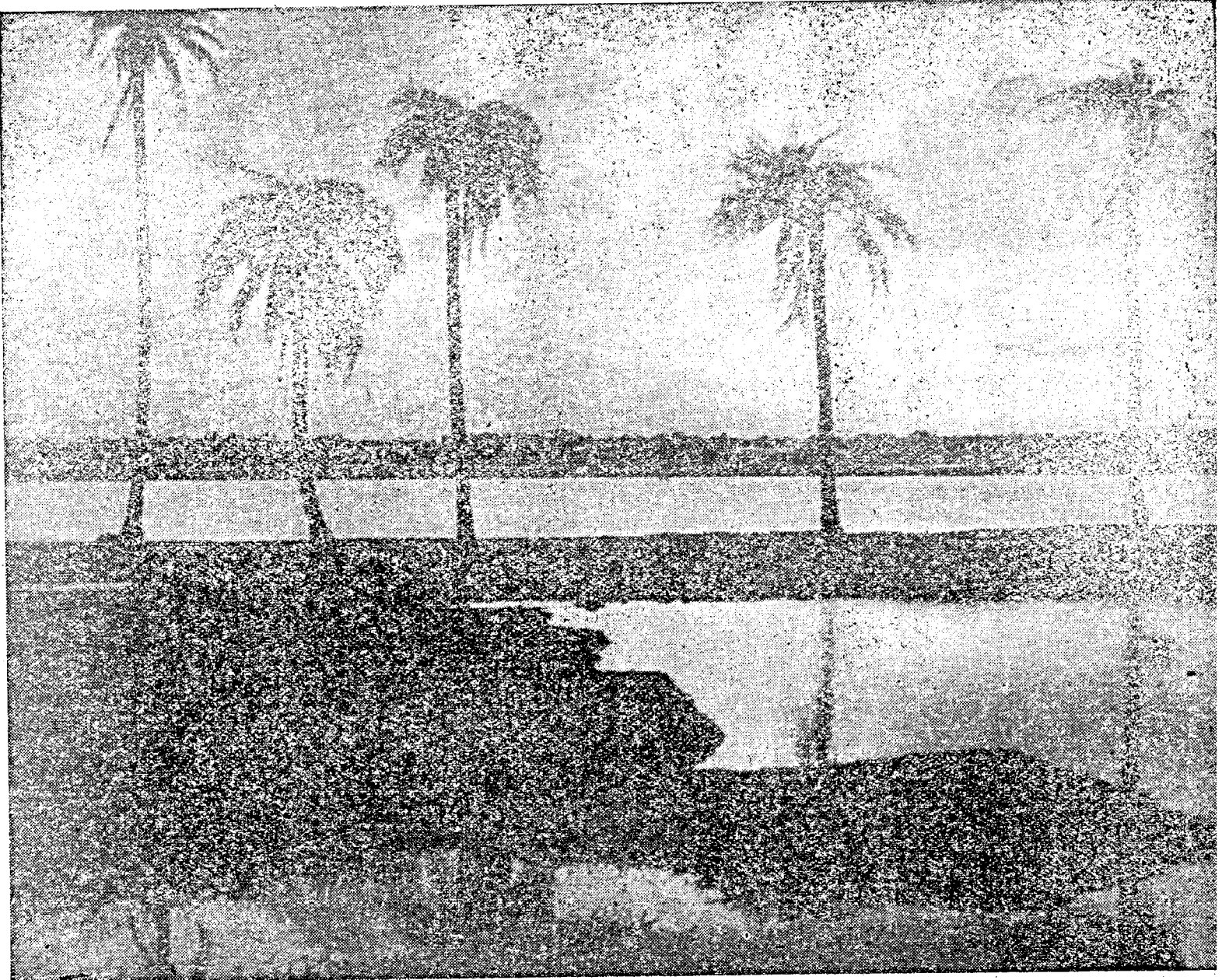
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁ. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 13

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వజిత్తు సంవత్సర కార్తిక బహుళ త్రయోదశి బుధవారము

సంధ్య మొలులు
ఛాయాచిత్రకారుడు సి. టి. వి. తిలక్, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రిక

1947 వ సం. డిసెంబరు 10-వ తేది బుధవారము

హైదరాబాద్

భారతయునియన్ ప్రభుత్వము హైదరాబాద్ ప్రభుత్వము చేశాకొనిన యథాతథపు ఒడంబడిక వాస్తవమునకు హైదరాబాదు సమన్వయ పూర్తిగ పరిష్కరింపలేదు. ఒక సంవత్సరము వరకు ఆ సంస్థానము స్వతంత్ర రాజ్యము కాకుండునట్లును, పాకిస్తాన్ లో చేరకుండునట్లును ఈ ఒడంబడిక ఏర్పరచినది. సార్వభౌమత్వ మనునది లేదని తెలియజేయ బడినప్పటికిని ఆగస్టు 15 కు పూర్వము భారతకేంద్ర ప్రభుత్వమునకు హైదరాబాద్ ప్రభుత్వమునకు ఏవిధమైన సంబంధములున్నవో ఇప్పుడును అచేవిధమైన సంబంధములుండునని సర్దార్ పటేల్ చెప్పెను. అంతేగాక, ఛతారీనవాదుల నాయకత్వమున వెడిలిన రాయబార వర్గము ఆమోదించిన ఒప్పందమునాయిదాకును, ఇప్పటి ఒప్పందమునకును భేదము లేదనికూడ చెప్పెను. ఇది గమనింపవలసిన విషయము.

కాబట్టి వైజాముసంస్థానము యూనియన్ లో చేరు సమన్వయ భాగ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనసమన్వయ యథాతథముగ నిలిచిపోయినది. ఈ రెంటి పరిష్కారము హైదరాబాద్ ప్రజావాస్తవములందే యున్నది. వాటిని సాధించుభారము వారిపైననే యున్నది. అందుకుగాను స్టేటుకాంగ్రెసు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహ పోరాటమును సాగించవలసియే యున్నది. స్టేటు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు స్వామి రామానందతీర్థ చెప్పినట్లు యథాతథపు ఒడంబడిక సత్యాగ్రహ పోరాటమునకు యెవ్విధముగను ప్రతిబంధకము కాదు. యూనియన్ లో చేరు విషయమున సంస్థానాధీశునకు, ప్రజలకును అభిప్రాయభేద మున్నపుడు అది ప్రజానిర్ణయమునకు వదలవలె నని భారత ప్రభుత్వము మొదటినుండి చెప్పుచూ వచ్చినది. యథాతథపు ఒడంబడిక క్షుద్రన కొద్దిరోజులకే నిజము ప్రభుత్వము స్టేటు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని, సత్యాగ్రహ కార్యాచరణ సంఘసభ్యులను పిడుదలచేసి రాయబారిములను

సాగించ ప్రారంభించినది. స్వామి రామానంద తీర్థ, నిజాము మంత్రులను రెండువర్గాయములు సమావేశమై చర్చించిరి గాని ఫలితము లేక పోయినది.

ఈ కిరీస్థితిలో సత్యాగ్రహ కార్యాచరణ సంఘము మూడురోజులు మద్రాసులో సమావేశమై తన వైఖరిని స్పష్టము చేసినది. ఏ ఇతర విషయమును గురించి ఆలోచించుటకు ముందు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపనను అంగీకరించుచు ప్రకటన చేయవలెనని కోరినది. గూటియన్ లో చేరువిషయము వెల్లెపైలుద్వారా నిర్ణయించవలెననినది.

కాని, నిజాముప్రభుత్వము దీని కంగీకరించలేదు. వా మరతులు అధికారిత్వా ఇతరులకు వెల్లడి కాక పోయినప్పటికి, స్వామి రామానంద తీర్థ ఉపన్యాసమునట్లును, ఇత్రేహద్ ముస్లిమీయా నాయకుల ప్రకటన వల్లను స్పష్టమైనవి. గూటియన్ లో చేరు విషయము అసలు చర్చనీయాంశముగ వారు అంగీకరించలేదు. అంతే కాక, అంతాధికారము ప్రజలది కాక, నిజాము దని వారి వాదము. అందువల యూనియన్ లో చేరుటా చేరకపోవుటా అనునది ఆతడే నిర్ణయించవలెనని తెలియజేయబడినది. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపనకు ప్రభుత్వములోనూ, శాసనసభ యందును ముస్లిములకు సమాన ప్రాతినిధ్యము ఉండవలెననిరి. ఇది తాత్కాలికముగనే గాక, శాసనసభకు మూడు పర్యాయములు ఎన్నికలు జరుగవలెను ఈ విధమైన ఏర్పాటు అమలునందుండవలెననిరి. ఆధునిక ప్రజాప్రభుత్వ సిద్ధాంతములకు సంపూర్ణముగ విరుద్ధముగ నున్న ఈ పరితులను సంస్థాన కాంగ్రెసు తిరస్కరించిన అది స్వాభావికము. నూటికి 90% వంతులన్న ముస్లిమే తరలతో బాటు ముస్లిములకు సమాన ప్రాతినిధ్య ముండవలెనని చెప్పి యుండెను. ఈ సూచనయొక్క అసం

దర్భము వారికి బోధపడినట్లు లేదు. వారు తలపెట్టిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ఆ పేరుగా మరొక పేరున పిలువవలసియుండును. ఇదెంత అసంగతముగ నున్నదో, యూనియన్ లో చేరు సమన్వయ నిజాము నిర్ణయించవలె ననుటకూడ అంత అసంగతముగ నున్నది. సంస్థానపాలకుడు ముస్లిము అయినందున ప్రభుత్వము నుండియు, ముస్లిములకు ప్రత్యేక ఆధిక్యము ఉంటూవచ్చినది. వారిజనాభా సంఖ్యకు పోలికలేని ప్రాతినిధ్యము ప్రభుత్వమునందు లభ్యమైనది. కేవలము పాలకవర్గముగ పరిగణింపబడుచూవచ్చిరి. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మనునదికి ఇంతకాలము అనుభవించుచున్న ప్రత్యేకాధిపత్యమునకు ఎక్కడ భంగము కలుగునో అని వారు భయపడుతుంటే సమాన ప్రాతినిధ్యమని అంతాధికారము నిజాముదని, హైదరాబాద్ స్వతంత్ర రాజ్యముగ నుండునలెనని చెప్పుచున్నారు. ఇది నిజామునకు అనుకూలముగ నున్నది. ఇత్రేహద్ లో ముస్లిమీయా వైజామునకు యోగపడుచున్నదా, లేక వైజాము ఇత్రేహద్ లో ముస్లిమీయాకు ఉపయోగపడుచున్నదా అని చర్చించుట అసంబంధము. నిజామే వారిని ఉపయోగించుకొనుచున్నాడని చెప్పువచ్చును. నిర్దుష్టమైన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మేర్పరచిన తరువాత సంస్థానములో నూటికి 90% మందికి నిజాము అభిమానవాదులు కాగలరు. అప్పుడు ఇత్రేహద్ లో ఎంత బలవంతులైననూ ఏమి చేయజాలరు. అయినప్పటికీ స్టేటు కాంగ్రెసు ముస్లిములకు ప్రత్యేకరీతిలో సమస్థితినిగ నున్నది. తాము కోరుచున్న రాజకీయమార్పుల వల్ల వారి ఆర్థిక నాంభీకరీతమనకు భంగము గాదని హామీ నిచ్చినది. అయితే కాశ్మీరజిగారు అన్ని రంగములందు సమాన ప్రాతినిధ్యము కావలె ననుచున్నారు. “ప్రభుత్వ ద్యోగములు తమకు స్వాభావికముగా కలసివేసి వని వందల ఏండ్లుగా ముస్లిములకు చెప్పబడినది. వారిపుడా సమ్మతిమును వదలుకొనుట కష్టము. ఇతరవ్యాపకములకు నెమ్మది మిదగాని వెళ్లరు” అని ఆయన చెప్పెను. అయితే ముస్లిమేతరులు తమకు స్వాభావికముగా రావలసిన హక్కులను వదలుకొనవలెననుటలో గల అసమంజసము వారికి బోధపడుటలేదు. ముస్లిములకు సమానస్థాయి లభించవలెననిన అది సేవాశక్తివల్ల రావలెనుగాని, కేవలము, ప్రభుత్వాభిమానమువల్ల రాజాలదు.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ స్థాపన అనగా హిందీపుల కిరీపాలన కాదని స్వామిజీ తన ఉపన్యాసమునందు తెలిపెను. సంఘ విచ్ఛేదమునకు పాక్షికదృష్టికి ఆస్థారముండదని స్టేటుకాంగ్రెసు కార్య

చరణ సంఘము తన ప్రకటనయందు తెలిపెను. అంతేగాక, వారు కోరు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము వైజాము ఆధిపత్యముననే అని తెలిపియుండిరి. అందువల్ల ఇత్రేహద్ ముస్లిమీయా ప్రక్కచేరినగాని తన ఆధిపత్యమునకు భంగము కలుగునని నిజాము అనుకొనవలసినదిలేదు. వా ఉద్యమము కేవలము ముస్లిము ధనాధ్యుల అధికారమునుసాగింప ఎత్తుగతగాని వేరుకాదు. వారు ప్రకటించుచున్న రాజధక్తికి అదే ఆంతర్యము. కాబట్టి ఈ అంశమును గమనించి నిజాము స్టేటు కాంగ్రెసు సూచించిన ప్రధాన పరితులను అంగీకరించి, సంస్థానమునందు శాంతిస్థానకు పూనుకొనునని ఆశించుచున్నాము.

ఎవ రెన్ని చెప్పినను హైదరాబాద్ భారతదేశ అంతర్భాగము కాదన నీలులేదు, హైదరాబాద్ లో అస్థిర స్థితి, అశాంతి ఏర్పరచిన భారత ప్రజ గుడ్లు వప్పగించి ఉరుకొనజాలరు.

అసానకపులు

మద్రాస్ ప్రభుత్వము ఆస్థానకపులను నియమించెద రన సంకల్ప సామాన్య ప్రకటనముగాని. రాష్ట్రసాహిత్య ప్రపంచముకాని హస్తమననది సంకటము. ఆస్థానకపుల సంప్రదాయము రాజరికము ప్రజాప్రభుత్వ సంప్రదాయమునకు సరిపడదు. ఆ విషయ మెయిన్ పుట్టికి. వారిని నియమించుటలో ఉద్దేశము, విద్యాభావము, తియ్యె నట్లు భాషావిప్లవే అయినయెడల. దానికి మాత్రము ఉపయోగకారి కాజాలదని చెప్పవచ్చును. రాష్ట్ర ప్రాంతీయభాషలు వృద్ధికావలెనన ఆయదేళ్ళ కొప్పున నెలగురి ఆస్థానకపులుగా నియమించుట వల్ల అది సాధ్యంకాదు. విద్యావ్యాప్తికి దిశమలో గల సాధనములను అనుసరించి, పాఠశాలలందు కళాశాలలందు, ప్రభుత్వశాలలందు ప్రాంతీయ భాషలకు భవవపుకన్న ప్రముఖ స్థానమును అనుసరించి ప్రాంతీయభాషల ఆధిపత్య పరిపాలనగలది. కాబట్టి, ఆ రంగములందు ప్రభుత్వము తన దృష్టిని కేంద్రీకరించవలసి యున్నది. ప్రభుత్వము ఆస్థానకపులను నియమించుట అధికరమైనప్పటి నెలగురికి కొంత ఆశ్రయము చూపించుట తప్ప మరి ఇతర ప్రయోజనము నిర్దీపించు ప్రముఖ పుణ్యం గొరచించి ఆరీత్యా భాషావిప్లవకి తోడ్పడుట వా ఉద్దేశమైనది. ఆవనిని ప్రభుత్వము పెట్టుకొనబడకతే తాము వెచ్చింపవలసిన ప్రైవేటును, కళ్యాణవిద్యాలయములకిచ్చుటగా. ఏ కవి, గౌరవింపదలచినదీ వా వివక్షణకే వదలుట మంచిది. మిగతా విషయములయందు యెటులున్నప్పటికీ సాహిత్యము, ముఖ్యముగా కవిత్వ విభాగము దు ప్రభుత్వమునక గల సమర్థత యెడల విశ్వాసము దుట కష్టము వివిధవిషయములకు సంబంధించిన పుస్తకముల వ్యవధించిన బహుమతుల విభక్త పుస్తకములను కూడా ఆయా విశ్వ విద్యాలయములకే వదలుట మంచిది.

ఒకే ప్రభుత్వము తాము తలపెట్టిన వర్గరీతి అంటిపెట్టుకొని దలచిన, కపులను ఏరుకొనుటలో బహు వివక్షణను చూపవలసి యున్నది. వారు ఏర్పాటుచేయు బోధ్య సూచించిన స్వక్రీడ ప్రభుత్వము అంగీకరించలేనిని నిబంధన కూడలేదు. నేడు ఆ ప్రదేశములో ఈ స్థానమును ఆక్రమించగల కపపులకు లనేక లున్నరు. కాని ఈ సందర్భమున కతావధాని చక్రవిక్రమేంద్రకాశ్మీగారి పేరు అంగీకరించబడినది అది స్పష్టంపజేయవలెను. “వానలో తడియనివారు. మధుర మృదూత్వరంధర తనియవారు మాతెదల గానరు తెల్లనాడవన” అని వారిని గురించి శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు అన్నది అక్షరార్థము. అంతే కాదు, నేటి తెలుగు కవితా వికాసమునకు ఆయన అదిరాట్ట. వాస్తవమునకు ఆయనకు ఈ ప్రభుత్వక వికాసానము కొద్దిమాత్ర గౌరవము. అయినప్పటికీ ఆయనను వారి మరొకరిని ఆస్థానమున అంగీకరింప జేయుట వ్యర్థమని కాజాలదు.

యథాతథపు ఒడంబడికవల్ల హైదరాబాద్ సంస్థానానికి ప్రాప్తించిన లాభనష్టములు

హైదరాబాద్ సంస్థానము భారత యూనియన్ యొక్క యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనడం చాలచుండికి సంక్లిష్టమైనది. హైదరాబాద్ భారతయునియన్ లో జేరిపోయినట్లయిన అందరూ సంతోషించివుండెడివారు. కాని ఇక ముందైనా హైదరాబాద్ భారతయునియన్ లో జేరటానికి అవకాశమున్నదా? తక్కిన సంస్థానము లన్నిటినివలెను తా ననుకరించిన విధానమునకు భిన్నముగా, నిజాంతో యథాతథపు ఒడంబడికనే భారత ప్రభుత్వం ఎండువలన చేసుకున్నది? భారతయునియన్ లో జేరక, యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనటం వలన నిజాం ప్రభువు, ఇతర నరేంద్రులకు ఏమి హక్కులను అధికముగా పొందుచున్నాడు? ఈ యథాతథపు ఒడంబడికలోని మరలు లన్నియు పంక్తిపైకరముగా నున్నవా?

శ్రీ నీతురాజు సుబ్బహ్మయ్యశర్మ

శూన్యమునకు ననూ, ఈ ముఖ్యమంత్రియ్యగారు భారతదేశముతో ఒడంబడిక చేసుకొనటాక ప్రయత్నింప మొదలైనది. హైదరాబాద్ సంస్థానము భారతయునియన్ లో జేరవలెననియే భారత ప్రభుత్వనిశ్చితాభిప్రాయము. కాని ఇంకా నిజాం ఒత్తికి చేయుటకు భారత ప్రభుత్వమున కేమి హక్కున్నది? ఏ అధిపతీయ్యుల జేరవలెనో నిశ్చయించుకొనవలసింది సంస్థానాధీశ్వరుడు, సంస్థాన ప్రజలు. ఈ రెండుపక్షములకు భేదాభిప్రాయము లేర్పడినప్పుడు, ప్రశాభిప్రాయ మే నెరవేరవలె నని భారత ప్రభుత్వం స్పష్టంగా తెలియజేసినది. హైదరాబాద్ ప్రజలలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు భారతయునియన్ లో జేరవలెనని పట్టుబట్టినా, నారినూటలకు అధికార

అగమ్య 15 వ తేదీనాటికి ఏ విషయం నిజాం నిర్ణయించేసుకొనక పోవటంవల్ల, భారత యూనియన్ లో చేరదీ, తేదీ నిశ్చయించుకొనటకు ఆయనకు మరెండు నెలలు గడువుయ్యబడినది ఈ రెండు నెలలకాలములోను హైదరాబాద్ భారత ప్రభుత్వం సంస్థాన ఇదవరకువలెనే, యథాతథముగా నేర్పడుటాకూడా భారత ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఈ రెండు నెలకాలంలో నిజాం ప్రభువు వాస్తవికపరిస్థితులను గుర్తించి, భారతయునియన్ లో జేరతాడేమోనని భారత ప్రభుత్వం ఆశించింది. కాని సంస్థానంలో పరిస్థితులు దినదినము విషమించిపో మొరలికైనవి. నిజాం కొలువులోని ఉన్నతోద్వేగశీగార్, నానూన్యోద్వేగముకూడా ఎక్కువమందియున్నారే

తక్కినవారేదు. వారట్లు చెప్పియున్నచో, ఇత్రేహద్ ముల్లు నిజాం రాజవంశమునకు ముష్టి తెచ్చేదేమోనని వారు భయపడిరి. అందువలన ఒక సంవత్సరం పాటు, రక్షణ, రాకపోకలు, వికేంద్రవహారములపై సర్వాధికారములు భారత ప్రభుత్వానికి భుక్తం చేస్తూ, యథాతథపు ఒడంబడికను చేసుకొనుటకు వారు నిశ్చయించిరి. అందుకు భారత ప్రభుత్వం, నిజాం కూడా అంగీకరించిరి కాని ఇత్రేహద్ మాత్రం అంగీకరించలేదు. అందువలన ఛత్రానవాబు రాజీనామా నివ్వవలసి వచ్చినది. ఇత్రేహద్ ప్రదర్శనముల వలన తన కింతోన్న మంచి మరతు. లభించే అవకాశమున్న దేమో ప్రయత్నించి చూడవలెనని నవాబ్ అభిలషించి, వేరొక రాయబారవర్గమును నవాబ్ మొయిన్ నవాజ్ జంగ్ అధ్యక్షమున ఢిల్లీ పంపెను. ఈ సంప్రదింపులు అనిశ్చితముగా జరుగుచుండి సంస్థాన ప్రజలు పడుచున్న బాధలు నానాటికి పెచ్చుపెరిగి పోతుండటం వలననూ, నిజాంకు దొంగచాలుగా ఆయుధములు జేరుచున్న వని వార్తలు వసూండుటంవలననూ భారత ప్రజలు ఈ విషయములో అందోళన జెందవార. భించారు. అది కనిపెట్టి, నవంబరు 25 వ తేదీలోగా ఏదో ఒక ఏర్పాటు చేసుకొని తీరగలసిందే నని సంస్థాన శాఖమంత్రి సర్దార్ పటేల్ ప్రకటించెను. రెండు, మూడు రోజులు సంప్రదింపులు జరిపినతరువాత, నూతన రాయబారవర్గంకూడా ఛత్రానవాబ్ కుర్చీన యథాతథపు ఒడంబడికనే అంగీకరించినది. తనంతట తానే, పిలువని పేరంటముగా ఢిల్లీ వెళ్లి, ఇత్రేహద్ అధ్యక్షుడు కాశీం రజ్వీకూడా ఈ ఒడంబడికను అంగీకరించాడు. నవంబరు 29 వ తేదీన, ఈ ఒడంబడికపై ఉభయపక్షముల ప్రాతినిధ్య జరిగి, అమలులోనికి వచ్చినది.

భారత ప్రభుత్వంతో ఈ యథాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనుటవలన, మాత్రప్రాయంగా రద్దయి పోయిన సార్వభౌమత్వాధికారం, వాస్తవంగా నశించిపోయిందని భారత ప్రభుత్వంచే ఒప్పించగలిగిమనీ, నిజాం సర్వస్వతంత్రతను భారత ప్రభుత్వం గుర్తించినట్లనెని నిజాం, ఇత్రేహద్ లు భావించుచున్నారు. ఇది నిజమే నయినట్లయితే, భారత ప్రభుత్వం పొరపడిందని చెప్పవచ్చును. కాని ఈ యథాతథపు ఒడంబడికనా నిజాం సర్వస్వతంత్రత ఇతరసంస్థానములకన్న అధికముగా గుర్తింపబడినదేమోలేదు. భారతయునియన్ లో జేరన అతిచిన్న సంస్థానము యొక్క స్వతంత్రత ఎంతవరకు గుర్తింపబడినదో, నిజాం సర్వస్వతంత్రత అంతవరకే గుర్తింపబడినది. సంస్థాన ఆంతరంగికపరిస్థితులలో బ్రిటిష్ వారు కూడా జోక్యం కల్పించుకొనలేదు భారత ప్రభుత్వము జోక్యం కల్పించుకొనదు. సంస్థాన అంతరంగిక పరిస్థితులవలన, చుట్టు ప్రక్కల నున్న భారత ప్రభుత్వ భూభాగమునకు ప్రమాదం తటస్థించునన్న వనిగాని, సంస్థానములో ఇంతవిక్కువ కల్లోలం జరగటం భారతదేశకాంతికి ప్రమాదకరమనిగాని తాము భావించినప్పుడు బ్రిటిష్ వారు నిజాం ఆంతరంగిక పరిస్థితులలో కూడా జోక్యము కల్పించుకొన్న సమయములున్నవి. ఇకముందు అట్టి పరిస్థితి లేర్పడినచో భారత ప్రభుత్వముకూడా జోక్యము కల్పించుకొను ననుట తథ్యము. కాబట్టి ఇతరసంస్థానముల వలె అధికారదళాలు పత్రముపై సంతకము చేయనందువలన ఇప్పుడుగాని, ఇక ముందుగాని, నిజాంకు లాభింపనున్నది శూన్యమే.

సంస్థానములోని భారతస్వేచ్ఛలు నుపసంహరించుట కంగీకరించుట, విదేశీయులలో ప్రతినిధులను నియమించుకొనుటకు నిజాంకు హక్కునిచ్చుట—అనురెండు విషయములలో ఈ ఒడంబడిక నిజాంకు కొంత అనుకూలముగా నున్నట్లు కన్పించవచ్చును. కాని అధిపత్యము కాదు.

(18-వ పేజీ చూడుము)

మద్రాసుకు నిజాం ప్రజాసమర కార్యచరణ సంఘసభ్యుల ఆగమనం

శ్రీధరనాయర్, కాశీశ్వరరావు, దామోదర్ (స్వామిజీకృష్ణన్), రామచంద్రరావు, స్వామిజీ, శివ్య, శ్రీమతి మేల్కోట్ బిందూ, డా॥ మేల్కోట్ కృష్ణాచారి జోషి.

1947 వ సం. మే 16 వ తేదీ అమాత్యశ్రయ భట్టకము 1947 వ సం. జూలై 3 వ తేదీ దేశవిభజన భట్టకముల వలన, సంస్థానాధీశ్వరులపై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకుగల స్వాధీనత్వము అంతరించి పోయి, సంస్థానములు సర్వస్వతంత్రములుగా నుండుటకు నూత్రప్రాయమును హక్కు ఏర్పడినది. వాస్తవముగా ఈ హక్కును అంగీకరించినచో, భారత రాజకీయములలోనేగాక, ప్రపంచపరిస్థితి యంతే గణన విషాదకరపరిణామాలను గుర్తించి, ఏ స్వదేశ సంస్థానమును సర్వస్వతంత్ర రాజ్యముగా తా నంగీకరించబోవుటలేదని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ప్రకటించినది. స్వదేశ సంస్థానము లన్నీ ఏదో ఒక అధిపతీయ్యుల జేరిపోవలసిందేనని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము, రాజప్రతినిధి కూడా ప్రకటించిరి. అగమ్య 15 వ తేదీన భారతదేశము స్వాతంత్ర్యంపొందనప్పటికి ఏ అధిపతీయ్యులను జేరకుండు మిగిలివున్నవి మూడు సంస్థానములు మాత్రమే: జానాగఢ్, కాశ్మీర్, హైదరాబాద్. పాకిస్తాన్ కుతంత్రముల అంతిమపరిణామంగా జానాగఢ్ పాకిస్తాన్ దౌర్భాగ్యపు బొత్తికి భుజింపగా కాశ్మీర్ భారతయునియన్ లో జేరి పోయినది. పాకిస్తాన్ లో జేరటానికి ఏమాత్రము అవకాశములేని హైదరాబాద్ మాత్రం నూత్ర ప్రాయస్వస్వాంత్ర్యమును పట్టుకువ్రేలాడుతూ, వాస్తవికస్వస్వతంత్రతకు అవసరమును ప్రధానవిషయములలో తన నిస్సహాయత, అనుమరతను గుర్తించి దగ్గులవలననూ, పాకిస్తాన్ నుండి సహాయము పొందుటకుగల అవకాశములు

పూర్వకముగా గుర్తించుటకు అవకాశము లేక పోయినది. అందువలన భారత ప్రభుత్వం నిజాంతో అగమ్య 15 వ తేదీ ముందునుండికూడా సంప్రదింపులు జరుపుచున్నా, నిజాం భారత యూనియన్ లో జేరవలెనని నొక్కి చెప్పటకు పిలువలేకపోయినది. హైదరాబాద్ లో ఆంతరంగిక పరిస్థితులు కూడా ఈ సమస్యకు కొంత క్లిష్టతనాపాదించినవి. సంస్థానంలో ముస్లింలు నూటికి 10-12 వంతుల కన్న ఎక్కువ లేక పోయినా, ముఖ్యఉద్యోగము లన్నీ వారి చేతులలోనేవున్నది. ముస్లిం ప్రజానీకముకూడా సుసంఘ కీలమేవుండి. తమసహజ మార్గముతో మజ్లిస్ ఇత్రేహదుల్ ముస్లిమ్ అనుసరిస్తున్నప్రతీప విధానమును బలపరచుచున్నది. హిందువులు నూటికి 90 వంతుల వరకు, వున్నారూ వారు సంఘటనా రహితులుగానుండుటవలన ముస్లింలకు భయపడుతూ నివసించవలసివస్తున్నది. ఈ పరిస్థితులనుండి ప్రజలను కాపాడుటకు భారత ప్రభుత్వము నేరుగా జోక్యము కల్పించుకొనుటకు పిలువలేకపోతున్నది. ఒకజేర సంస్థానము భారత యూనియన్ లో జేరినా, రక్షణ, రాకపోకలు విదేశీవ్యవహారములపైనే భారత యూనియన్ కు హక్కులు సంక్రమించునుగాని ఆంతరంగికపరిస్థితులలో జోక్యముకలగజేసుకొనుటకు అవకాశం వుండదు. అసలు అధిపతీయ్యుల జేరని సంస్థానం ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో భారత ప్రభుత్వమెట్లు జోక్యం కలగజేసుకొనగలదు?

కావడ వలననూ, నిజాం భారతయునియన్ లో జేరటకు ఇత్రేహద్ సంస్థాన యిష్టం లేకపోవడం వలననూ ఈ రెండు వర్గములు కలసి సంస్థానం భారతయునియన్ లో జేరవలెనంటున్న అత్యధిక సంఖ్యాకులను హిందువులపై దమనవిధానము ననుసరింప మొదలెడిరి అహింసాయంతముగా సంస్థానకాంగ్రె జరుపుచున్న సత్యుడ్రువోద్యమమును బలప్రయోగముచే అణచివేయుటకు ప్రయత్నిస్తూ ప్రజలను భయభీతులనొందించి సంస్థానమునండి పారద్రోలుటకు, సంస్థానంవైపు నున్న ముస్లింలను సంస్థానములోనికి తీసుకు వెళ్లి, ఆయుధము లిచ్చి, తమ వర్గమును బలపరచుకొనుటకును వీరు ఉపక్రమించిరి. అయినప్పటికి భారత ప్రభుత్వము జోక్యము కల్పించుకొనలేకపోయినది. సంస్థానములో పరిస్థితి ఈ విధముగానుండగానే, భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు చేసుకొనుటకు నిజాంప్రధాని ఛత్రానవాబ్ అధ్యక్షమున నొక గాయబారవర్గం ఢిల్లీ వెళ్లినది. హైదరాబాద్ సర్వస్వతంత్రతను గుర్తించుటకు భారత ప్రభుత్వం నిరాకరించినది. రక్షణ, రాకపోకలు, విదేశీవ్యవహారములలో అధికారము భారతదేశమునకే సంపూర్ణముగా భుక్తపరచవలెనని భారత ప్రభుత్వం కోరినదిగాని భారత యూనియన్ లో జేరవలసిందని ఒత్తిడిమాత్రము చేయదులచుకోలేదు. నిజాం ప్రతినిధులూ కూడా తమ ప్రభువు కోరికలలో అసమంజసతను గుర్తించిరి. కాని నిజాం భారతయునియన్ లో జేరిపోవలెనని బహిరంగముగా చెప్పటకు వారికి

60/- ము., చతురం. ప్రామాణ్యం కను రు. 24
 " " సేరికం రు. 24
 4 రాళ్ల బల్ల ప లపుత కోముక్రావి
 యం కను రు. 28
 5 రాళ్ల " " సేరికం రు. 32
 7 రాళ్ల " " " రు. 36
 5 రాళ్ల కోలుగోలు (10 ఏళ్లు వ్యా.)రు. 54
 తెక్కొంగుర్ కొలువ లేక నంపునది
 5 రాళ్ల బ్రైట్ (కోవియం కను రు. 46
 5 రాళ్ల కోలుగోలు (10 ఏళ్లు వ్యా.)రు. 58
 15 రాళ్ల కోలుగోలు రు. 84
 అలాగుం హైం పీసు రు. 17/- మధ్యరకం
 రు. 20/- సేరికం రు. 28/- దిగ్గి ఒక
 రు. 42/- వాస్తేజ్ ప్రశస్తికం. హైంపీసు కోడ
 వారు అద్వాన్సు రు. 5/- పంపవలెను.
 కాబుం ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి.
PARAGON WATCH Co.,(A.W.)
 Post Box No. 11419, Calcutta 6.

నేటి ప్రపంచం

[పాలస్తీనాలో ఆరబ్ యూదు జాతులమధ్య భయంకరమైన సంఘర్షణ; ఘోరమైన హత్యలు, గృహదహనాలు; పవిత్రయధ్ధానికి ఉభయపక్షాల ప్రబలసన్నాహాలు; షర్మియాలో ఘనాం మంత్రి వర్గ పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నాలు — ఇవీ ఈవారం ప్రముఖ అంతర్జాతీయ సంఘటనలు]

“జూఫా, డెల్ అబ్బాస్ పట్టణాల పాలి-మేరలో ఆరబ్బులకు, యూదులకుమధ్య భయంకరమైన సంఘర్షణ!”

“ఆరబ్ లెఫ్ట్ ఫ్రంట్ మైన జూఫాలో యూదుల దుకాణాలపై విపరీతమైన దాడులు!!”

“డిసెంబరు 1 వ తేదీ మొదలు 4 వ తేదీ వరకు జరిగిన ఆరబ్ యూదు సంఘర్షణలలో మొత్తం 55 మంది హతం—సంఘర్షణ యధా ప్రకారం ఇంకా సాగుతున్న వున్నది!!!”

ఇటీవల పాలస్తీనానుంచి వస్తున్న వార్తల భారన్ని గమనించడానికి ఇది చాలు.

* * *

పవిత్రభూమి అని పేరు గాంచిన పాలస్తీనా ఆరబ్ యూదు జాతులమధ్య ఘోరసంఘర్షణ, భయంకరమైన రక్తపాతం ప్రారంభమైనవి.

దీనికంతకూ వికృత గాఢాభిమతి న వం బరు నెలాఖరున చేసిన పాలస్తీనా విభజన నిర్ణయమే కారణం. విభజన నిర్ణయంకట్టతమ తీవ్ర అసమ్మతిని నూచిస్తూ పాలస్తీనా ఆరబ్ జాతి ప్రజలు మూడురోజులపాటు ఏ కోర్కూ ఖం గా దేశ మంతటా సమ్మె సాగించడానికి నిర్ణయించారు. యూదుజాతివారు నివసించే ప్రధానమైన ప్రాంతాలలో ప్రవేశించడం, కనబడిన యూదులను కనబడినట్లు హత్యచేయడం, యూదు దుకాణాలను, గృహాలను ధ్వంసం చేయడం ఆరబ్బులు తమ అసమ్మతి ప్రకటనలలో ఒక భాగంగా పెట్టుకొన్నారు. యూదులుకూడా ఇందుకు చేతనైన ప్రతికారం చేస్తూనేవున్నారు. దురాగ్రహపరమతై ఘోరహత్యాకాండకు ఉపక్రమిస్తున్న ఆరబ్బులను అదుపాజ్ఞలలో వుంచడానికి బ్రిటిష్ పోలీసు, మిలిటరీ బలాల తాయకృత్యాల పనిచేస్తున్నవి. అటు ఆరబ్బులు, ఇటు యూదులుకూడా ప్రత్యేకంగా యుద్ధ సన్నాహాలు సాగిస్తున్నారు.

* * *

వికృత గాఢాభిమతి సర్వ సభ్య సమావేశం కూడా పాలస్తీనా విభజన పథకాన్ని ఆమోదించించి దేశ వర్తమానం వినిగానే ఆరబ్ ఉన్నత కార్యకర్తల జేమానెలం సమావేశమై ఆరబ్ జాతివారందరూ మూడు రోజులపాటు ఏక ధాటిగా ప్రతిహేళనలను సాగించాలని ఒక ప్రత్యేక తీర్మానం ద్వారా ఆశించింది. వికృత గాఢాభిమతి విభజన నిర్ణయాన్ని నిరాకరిస్తూ, యూదు జాతిని సంపూర్ణంగా దేశమంతటా బహిష్కరించ వలసిందిని కూడా ఆరబ్ ఉన్నత కార్యకర్తల ఆజ్ఞాపించింది. ఈ ఆజ్ఞాపనల, ఆదేశాల ఫలితమే యూదు జాతిపై దేశం జరుగుతున్న దారుణ హింసాకాండ. తమ బొందిలో ప్రాణాలన్నంతవరకూ పాలస్తీనా విభజన సాగనివ్వబోవడం లేదని ఆరబ్బులు శపథం పట్టి ప్రతిఘటనను తీగిన సన్నాహాలు చేస్తున్నారు. ఆరబ్ నాయకులతో భవిష్యత్ కర్తవ్యాన్ని గురించి చర్చించే నిమిత్తం జేమానెలం గ్రాండ్ మస్జిద్ హాల్ అమిత్ ఎల్ హుస్సేనీ, బేరూత్ నగరంనుంచి డెమాస్కస్ వెళ్ళాడనీ, ఆరబ్ రహస్య నైతిక దౌధిపతి పాతీకాజ్జీ (ఇదివరలో పాలస్తీనాలో తిరుగుబాటు సాగించిన ప్రసిద్ధివిప్లవనాయకుడు) ఆరబ్ జాతిలో కొత్త తిరుగుబాటు లేవదీయడానికి పాలస్తీనా చేరుకున్నాడని కూడా వార్తలు వస్తున్నవి. వీరి సంప్రదింపులు, సమాలోచనలు, ఆరబ్ జాతి యూదు ప్రతిఘటనకై చేస్తున్న రహస్య యుద్ధసన్నాహాలలో భాగాలే నని నిస్సందేహంగా చెప్పవలసివుంటుంది.

* * *

దాదాపు ఇరవై కేలమంది ఈజిప్ట్ ఆరబ్బులు మొన్న 5 వ తేదీన తమ రాజధాని కైరోలో సమావేశం జరిపి, పాలస్తీనా విభజన పథకాన్ని ప్రతిఘటించడానికి “సుప్రీమ్ ఆరబ్ యూనియన్”ను ఒక దాన్ని తత్కాలమే స్థాపించి

కార్యక్రమం నడపడం అవసరమని తీర్మానించారు. త్వరలోనే ఆరబ్ ప్రతినిధు లందరినీ చేర్చి ఈజిప్ట్ రాజధానిలో బ్రహ్మాండమైన ప్రత్యేక సమావేశం వీరు జరుపుతా మంటున్నారు. వికృత గాఢాభిమతి ఉద్ధమానికి అయే శిర్షులో నూరింట్ల 42 వంతులను తామే భరిస్తామని ఈజిప్ట్ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. సిరియా ప్రభుత్వం లక్షపానులకు పైగా విరాళం మంజూరు చేసింది కూడా. “రాజకీయంగా సభ్యమైన మార్గాన చేయవలసిన ప్రయత్నం లన్నీ విఫలమైనవి. ఇక కావలసింది మాటలు కాదు. చేతలే” అని ఆరబ్ రాజ్యసమితి ప్రధాన కార్యదర్శి అజంపాషా మోచ్చిరికచేసి ఆరబ్ జాతిని ధర్మయుద్ధం చేపట్టే రచ్చగొడుగున్నాడు.

* * *

ఆరబ్ జాతి సన్నాహమంతా ఒక్కయూదు జాతిపట్ల ప్రతిహేళన ప్రదర్శనలు సాగించడంలో మాత్రమే కేంద్రీకృతం కావడంలేదు. అమెరికన్లపై నైరసా ప్రత్యేకంగా విశ్వేషం ప్రబలి పోతున్నట్లు స్పష్టమవుతున్నది. అమెరికన్ పెట్రోల్ లారీలను ఆరబ్బులు దగ్ధం చేసివేశారు. విభజన పథకానికి అమెరికా యే మూలకారణ

మని ఆరబ్బుల అనుమానం. అదేవిధంగా రాజు ఇబ్న్ సాద్ ప్రస్తుతం అమెరికాలో వికృత గాఢాభిమతి సమావేశాలలో పాల్గొనడానికి వెళ్ళిన తన కుమారుడు ఎమిర్ సైఫల్ ను రక్షణమే స్వకే శానికి రావలసింది దనికూడా ఆజ్ఞాపించాడు. ఎమిర్ సైఫల్ సాదీ అరెబియా విదేశమంత్రిగా కూడా పనిచేస్తున్నాడు. పాలస్తీనా విషయంలో తన తీవ్రప్రతినిధులను తెలియజేయడానికి ఇబ్న్ సాద్ తన రాజధానిలోవున్న అమెరికన్ రాయబారిని తనవద్దకు ప్రత్యేకంగా పిలిపించిట్లుకూడా తెలుస్తున్నది.

ఆరబ్ యూదు వర్గాలమధ్య జాతివిశ్వేషంగా ప్రారంభమైన ఈ అశాంతి, ఎర్రసముద్ర తీరంలో బ్రిటిష్ వలస భాగమైన ఏజెక్ నగరానికి కూడా పాకిపోయిందనీ, అక్కడ జరిగిన సంఘర్షణలో 27 మంది యూదు జాతివారు, 28 మంది ఆరబ్బులు, ఇద్దరు భారతీయులు హతమైనారనీ వార్తలు వస్తున్నవి. ఈ జాతివిశ్వేషాన్ని సకాలంగా అరికట్టక పోయినట్లయితే బ్రహ్మాండమైన దహనంగా పరిణమించి, ఒక్క మధ్య ప్రాచ్యాకే గాక, సమస్త ప్రపంచాన్ని దహించి వేస్తుండేమానని భయం నేస్తు

న్నది. ఏద ఏమై నప్పటికీ, భారతదేశ ప్రధాని నెహ్రూ చెప్పినట్లు ప్రత్యేక స్వతంత్ర యూదు ఆరబ్ రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటుకొనడానికై వికృత గాఢాభిమతి సమావేశం ఈ సమస్య సరిష్కారానికి మార్గం. వికృత గాఢాభిమతి నిరసాన్ని మాన్పించకపోతే, ఘోరమైన శీతస్వం, మారణహోమం పాలస్తీనాలో తప్ప వేరూ ను తోస్తున్నది.

పర్షియాలో ఘనాం మంత్రి సోషలిస్టు నప్పటికీ, అతని మంత్రివర్గమాత్రం మారి పోతున్నది. ముగ్గురు పాతమంత్రిలతో ఘనాం కొత్త మంత్రివర్గాన్ని ఏర్పాటు చేస్తున్నాడు. కాననపథలో ప్రతిహేళనలను ప్రధానా మత్య పదవినుంచి ఘనాంనుల్లానే కూడా తొలగిపోవా లని తమ రాజకీయ విజ్ఞప్తి చేస్తూ, ప్రదర్శనలు జరుపుతున్నారు. “కరీ మ్” పెట్రోల్ గమల సమస్యపై సోవియెట్ సోషలిస్ట్ ఒక విధానాన్ని, బ్రిటిష్ వాలో మరొక విధానాన్ని అనుసరించడమే ప్రతిహేళన పక్షం వారి ప్రదర్శనలకు కారణం. బ్రిటిష్ వారికి కూడా ఏవిధమైన సౌకర్యాలనూ ఇవ్వరాదన్నదే వీరి వాదన. ఇందుకు ఘనాం సుముఖంగా వున్నట్లు లేదు. పర్షియా ఆంతరంగిక వ్యవహారాలను రష్యా జాగ్రత్తగా గమనిస్తూనేవున్నది. మధ్య ప్రాచ్య అశాంతి ప్రజ్వలనకు సన్నిహిత పెట్రోల్ సమస్య అదనపు సమరగా ఉపయోగ పడుతుంది.

* * *

ఆరబ్ అగ్నిగా వైసా అంతర్భుద్ధం, నత్తల నడకలో ఇంజనీరీయూ రాయబారాలు ఇంకా ఎటు శేలమందా సాగుతున్న వున్నవి.

ఆత్మ హత్య చేసుకొని అనువులు వీడిన ప్రసిద్ధ అమెరికా రాజ్యాంగ తంత్రజుడు జాన్ జి. వినాంట్

[కడచిన యుద్ధకాలమందు ఇంగ్లాండులో అమెరికను రాయబారిగా పనిచేసియుండిన జాన్-జి-వినాంట్ అధర్మమును సహించని నత్తంకల్పుడు. ప్రపంచ కాంతి కై పడితిమించిన కోమల హృదయుడు—నేడు యుద్ధానంతరము శాంతిస్థాపనకు బదులుగా ప్రపంచములో తీరిగి ప్రబలుచున్న అశాంతికిని అగ్రరాజ్యాల ధర్మనిర్లక్ష్యమునకును విషాదభరితుడై ఇటీవల తన రీవాల్వురుతో తానే తమవుచాలించెను.]

జాన్-జి-వినాంట్ సమక్షముగా మిశన్ రై నా కొంచెనేపు ఉన్నట్లుయితే ఒక మహానుభావుని సన్నిధిలో ఉన్నట్లుగా మీ కోకాభావం కలుగుతుంది. ఆయన చాలా గంభీరమైన మనిషి—కాని, నిరాపరాధమైన వ్యక్తి—హృదయం రసభరితమైనది. అది మాటలకు అందేది కాదు. అది మాటలలో వెల్లడి అయ్యేదికాదు. ఆయనముఖంలోనే ఒకవిధమైన దహరసం ప్రకాశము ఉంటుంది. ఆకారంలో మంచి అజాను బాహువు. విశాలమైన సాంత్వన ముఖమింబము. కాని ఆంతకన్నా అధికమైన అంతర్గత ఆత్మసౌందర్యము ఆయనలో ఉన్నది. ఆయననుచూస్తే నాకు జన హరిలాలు నెహ్రూగారు జ్ఞప్తికి వస్తారు. సుమారు 60 సంల వయస్సువాడు. కాని నవయౌవనునివలె ఉత్సాహంతోనూ, ఆసక్తితోనూ, విడియ పడుతూ ఉండేవాడు. కాని, బుద్ధిమాత్వంలో బృహస్పతిలాగుండేవాడు. గత యుద్ధకాలంలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వవర్గంలో నుండిన ఒకరు నాతో ముట్టడుకూ, “రాయబారిగావచ్చిన వినాంట్ చాలా గడువైనవాడు. ఆఫ్రికన్ పేగులు లెక్క పెట్టాడు. ఆయనకు ఏదైనా వ్యవహారవిషయం చెప్పండి— వెంటనే దాని లోతుపాతులన్నీ మీ లోతుపాతులకూడా అరనివిషయం ఆకలింపు చేసుకోగలడు అని అన్నాడు.

చాలా గొప్ప గౌరవంకేంద్రంగా నాడు. అమెరికాలోని విప్లవకు పార్టీవాడు, మ్యూహంపు మైనివాసి. ఇంగ్లాండులోని కార్మిక జనానికి చాలా ఆప్తుడుగా ఉండేవాడు. ముగ్గురాలలో బ్రిటిష్ ప్రధానియైన చర్చిల్లకు అంతరంగ మిత్రుడుగా ఉండి చాలా సహాయం చేశాడు. బ్రిటిష్ కార్మికపక్షమువారికి కూడా స్నేహపాత్రుడై

లూ యా పి ప్లె

యమండేవాడు. ఇంగ్లాండులో జర్మను విమాన దాడులచే భయపడే ప్రజలకు చర్చిల్ వల్లెలే అచటి ప్రజలకు హుమారు కల్పించే మాటలన్నీ చర్చిల్లు చెప్పేవాడు. కాని ఆ ప్రజలకు వివాంట్లువల్లెలే, ఆయన మాట. ఆజనానికి ఒకవిధమైన ప్రేమాభిషేకం కలిగింది. “ఈయుద్ధ గోదవంతా అయిపోగానే ఏమైనా సరే, నేను అమెరికాకు వెళ్ళిపోవాలి. అమెరికాకు వెళ్ళకపోతే నాకు ఏదో తక్కువైనట్లుగా ఉంది” అని యుద్ధంలో జలలో వినాంట్లుగారు

నాతో అన్నారు. “అయితే అమెరికాకు వెళ్ళకపోతే తక్కువైనదేమిటి?” అని నేను అడిగాను ఆ కృడ ఉండే నా యిరుగుపొరుగువారే నాకు కావాలి” అని ఆయన బవాలు చెప్పారు, వినాంట్లు యెప్పుడూ మానవ వ్యక్తులమీద తన అనురాగము చూపించేవాడు, కాని, బాహుళ్యమైన మానవసంఘమీద చూపించేవాడుకాదు. మహాన్నతాధర్మములు లక్ష్యములుగలవారిని చూస్తే ఆయన యెక్కువ మక్కువపడేవాడు, అమెరికను ప్రజలలో గాంధీ తర్వంగలవాడు యిరవేని చెప్పవచ్చు. అ క్రమాలకు పోడు. నీతినియమాలకు నిలబడ్డాడు. తన సహాయం కోరిన వారికి భక్తికర్మలతో ఉపకారం చేస్తాడు. ఇతరుల విషయంలో చాలా దాక్షిణ్యం కలవాడు. కాని తన విషయంలో మాత్రం నిర్దాక్షిణ్యంగా ఆత్మవిమర్శ చేసుకుంటాడు. ఈనాటి మన మానవలోకమే ఆయనను శోధించింది.

ఇంతటి ఉల్లంఘిత్వసాగ్నతల యీ మహాపురుషుడు రీవాల్వురుతో ఆత్మ హత్య ఎందుకు చేసికొన్నాడో వివరించడం చాలా కష్టం—బయటివాళ్ళకు తెలియని మనోవేదనల కొన్ని ఆయనకు ఉండవచ్చు. ద్వితీయ ప్రపంచ

[16 వ పేజీ చూడము]

వెరిసినవెండుకలు పోగొట్టుకొనండి (గంభీరమైన రిపోర్టు) భారతదేశం. మా అయిష్టానికి అనుకూలమైనది చెల్లబెట్టాడు. పార్లమెంటులో వల్లెలకు నానందంగా లేది. మరల వెళ్ళిపోతే కిర్లవడ శివంగియేను. మేడం డొర్నెట్టునుకు ఇశాకు. తలదాగింపునుకు గురుబిబి బిడుగ్గుడు. వ్యక్తి పాదపాదం సింహించిండును. కమ్మ క మ రిబిలో, మీ హమ్మ నామకు చేయటకు ఖాదీ. షిర్డీని జెరసినదో వెల రు కి.సి.సి. ఇంకను డిక్కుమగా వెరికె కి.సి.సి. అంత వెరికె కి.సి.సి. Din Rakshak Aushdhalaya P. O. Kairi Sarai Gaya.

భారతదేశము

పండిట్ జనహర్లాల్ నెహ్రూ

స్వతంత్ర భారతదేశ విధానమును విపులీకరించు అసెంబ్లీ సమావేశములో ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ ఒక ముఖ్య ప్రకటన చేశారు. రాజకీయ సరంధరు డిని మనదేశము లోనేగాక విదేశములలోనూ భౌతిక గణించిన పండిట్ నెహ్రూ పండిట్ నెహ్రూ ప్రకారం దేశ విదేశ విధానమునకు పునాదు లేర్పరచి, ఉత్తమ విధానములపై సజ్జతమైన భావములను భాగ్యము. అటు కమ్యూనిస్టు రష్యాతో గాని, ఇటు ధని వాద అమెరికా తో గాని చేతులు కలిపి, గుడ్డిగా వారిని అనుకరించుటకు గాక, ప్రపంచశాంతి భద్రతలకు, మానవజాతి శ్రేయోభివృద్ధికి ఏ వ్యర్థము చేసిన మానవులు ఉపయోగములుగా నున్నవో ఎవరికీ వ్యతిరేకము చేశారో, మానవులను బుద్ధివంతమైన భారతదేశవిధాన మని పండిట్ నెహ్రూ స్పష్టీకరించెను. అయితే, ఇందులన భారతదేశమును గురించి కొందరి మనస్సులలో కొన్ని ప్రశ్నలు ములు కన్పించును. ఇట్టి ప్రశ్నలను వలననే గత సంవత్సరము విదేశాభ్యుదయి సమావేశమునకు వెళ్లిన భారతి ప్రతినిధిగ్రూపుపట్ల కొందరికి అపోహ లుండెను. కాని క్రమేణా భారతదేశమును విస్తరించు విధానములలోని ఉత్కృష్టతను వారు గమనింపక పోయిరి. అలాటి కానాడు వివాదములు పెంచుకొంటున్న కారణం, అమెరికా వర్గముతో బోధాత్మక కష్టించుకోకుండా, విత్తనంతరము ఆ రెండు వర్గములకు సామరస్యము కలుగుటకు పాటుపడవలె నని తలంపుచున్న చిన్న చిన్న రాజ్యములకు సరియైన నానుకుడు లేక పోవటం వలన వారిపును ఏనో ఒక వర్గములో జేరిపోవుచున్నారు. భవిష్యత్తులో భారతదేశం ప్రపంచ శాంతి రక్షక వర్గమునకు నాయకత్వం వహించి, విద్యేష్టపూరితాలైయున్న రష్యా, అమెరికా వర్గములకు సామరస్యము కలుగుటకు పాటుపడుట, ప్రపంచ ప్రజాశ్రేయములకు తన వంతు మరల్చుకొని, చిన్న చిన్న రాజ్యముల ప్రతినిధులనూ తన నాయకత్వము క్రిందకు తీసుకువచ్చి, మానవజాతి అభ్యుదయమునకు తోడ్పడగలగు. ప్రపంచ షీతజాతులకు, హిందూ జాతులకును బలమైయున్న వలస జాతులకు, న్యాయము, స్వాతంత్ర్యం లభించునట్లు భారతదేశం పోరాటం జరుగవలయు. విదేశ విధానములో మన మనుషరింప దలంచుచున్న మార్గము కంటకాశ్రయమే; కాని న్యాయము, ధర్మము మన పక్షమున నుండుటవలన ఆ మార్గమే మనకు శిర్యా మనుటలో సందేహము లేదు.

కంట్రాక్టు తొలగించు విషయంలో కూడ భారత ప్రభుత్వ మొక విధానమును నిర్ణయించినది. కంట్రాక్టు కృత్రిమము, అన్యభావికము నని గాంధీజీ బోధించుచున్నారు. ఆయన కంట్రాక్టుపై రాదాపు యుద్ధము ప్రకటించి రినియే చేప్పవలెను. అత్యంతము విస్తృతము చేశములో కొరతగా నున్నంతకాలము వాని ధరలపై కంట్రాక్టులు వుండవలె ననుట సమంజసము. ధర కంట్రాక్టు చేయుటైన ప్రతిపక్షపు సక్రమముగా రేషన్ చేయుటని పక్షమున కంట్రాక్టు బ్లాక్ మార్కెట్ కు దారి తీస్తుంది. కాని ప్రతి వస్తువు కంట్రాక్టు చేసి, రేషన్ చేయుట నేది పరిపాలనాభాగ్యత దృష్ట్యా అతి వ్యయకరము;

సంకటమును. ఎన్ని కష్టములున్నా, ఆహార పదార్థము కొరతగా నున్నంతకాలము కంట్రాక్టు వుండి తీరవలెను. అందువలననే కొన్ని ఆత్యవసర ఆహార పదార్థములపై గాక తక్కిన వస్తువులపై క్రమేణా కంట్రాక్టు తొలగించుటకు భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించినది. కందులు, మినుములు, మొదలగు ధాన్యములైనను, చక్కెరలైనను కంట్రాక్టు తొలగించబడినది. చక్కెర మనదేశమునకు సరిపోయినంత మనదేశములోనే ఉత్పత్తి యగుచున్నది. కాని చెరకు పంటను తగ్గించి, ఆ పంటను కూడా ఆహార ధాన్యముల పంటకు మరల్చుటకే చక్కెరపై కంట్రాక్టు పెట్టబడినది. అందువలన చక్కెరపై కంట్రాక్టు ముడుగు తొలగించుట సమంజసము. కందులు, ఉలనలు, మినుములు మొదలగు నవికూడ మనకు సరిపోవునంత మన దేశములోనే పండుచున్నవి. అయితే, కొన్ని కారణముల వల్ల కొరత ఏర్పడుటచే కొద్దికాలం క్రితమే వాటిపై కంట్రాక్టు విధించ బడినది. కంట్రాక్టు రద్దుచేసిన తరువాత ఈ ధాన్యముల ధర కొంచెము తగ్గిన దని కూడ తెలిసినది. ఈ నెలఖర్చులోగా ఆహారం, సున్నపే గాక ఇతర వస్తువులన్నిటిపైనను కంట్రాక్టు తొలగించ బడవచ్చు నని తెలుస్తున్నది. కంట్రాక్టు తొలగించుటనే వస్తువుల ధరలు పెరిగి పోకుండా ఏర్పాట్లు చేసియుండవలసినది. కంట్రాక్టు తొలగించుటగానే ధరలు కొంచెము పెరుగుట సహజము. కంట్రాక్టు తొలగించుట ముందు, ఆ వస్తువును ప్రభుత్వము కొంత మొత్తము నిలువజేసి, ధర పెరిగినప్పుడు సమంజస మైన ధరలకు తనవద్దనున్న సరకును అమ్మడం ప్రారంభించినచో, ధరలు వెంటనే కంట్రాక్టు ధరల స్థాయికి రాగలవు ఇందు కొరకు ప్రభుత్వము ప్రత్యేకముగా కొన్ని కొట్ల యి న పెట్టుచున్నా; లేదా, నమ్మకస్థులచే నకువ బడుచున్న కొన్ని కొట్లవ్వారాగాని సరకులు అమ్మించుచున్నా. ఇట్టి ఏర్పాట్లు చేయవలసిందని ఆహారవిధాన సలహాసంఘము సిఫార్సుచేసి నదికాని ప్రభుత్వము ఆ సూచన నెత్త వరకు ఆయా జిల్లాలలో అంగీకరించునో చూడవలసియున్నది. కంట్రాక్టు తొలగించుటవలన సామాన్యమైన వుత్పత్తి జీవితము ఇబ్బటికన్న కష్టతర మగునని భావించినచో, కంట్రాక్టు ఎంత లోపభూయిష్టముగానున్నను వుంచుటయే మంచిది.

భారత యూనియన్ తో యథాశక్తి ఒకం బడిక చేసుకున్నంతమాత్రము మైదరా బాద్ సంస్థాన పరిస్థితులు చక్కబడినవని భావించరాదు. సంస్థానములో బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వమును స్థాపించవలెనని కోరి సత్యాగ్రహం ప్రారంభించిన సంస్థాన కాంగ్రెస్ సేవకులు 10 వేలమందిగా జైల్లో లుగ్గుచున్నారు. కాంగ్రెస్ అగ్రనాయకులు నే ఇరువది మందికొ విడుదలజేసి బాధ్యతాయుత స్థాపనకు మేళుతో సంప్రదించుట జరుపుచున్నట్లు నటించుచు, తప్పు వారిపై నెట్టివేయవలెనని నిజాం ఆలోచిస్తున్నాడు. హిందూ ముస్లిం సమాన ప్రాతినిధ్యము సూత్రమును సంస్థానములోని హిందు నెహ్రూ అంగీకరింపజాలడు. ఈ విషయము సంస్థాన కాంగ్రెస్ నాయకులు ఇదివరకెన్నడో సుష్టమొనర్చి. అట్టివారితో, ఇదివరకెన్నడో పరిష్కరింపబడిన ప్రతివాదనలపై చర్చలను జరుపుచున్న మనుజుల ఆంత్య మేమో తెలియదు. జనాభాను బట్టి హిందు వులకు ఇవ్వవలసిన ప్రాతినిధ్యము క్రమేణా యివ్వబడుననీ, ప్రస్తుతమునకు హిందూ ముస్లిం సమాన ప్రాతినిధ్యమును అంగీకరించవలసిందని నిజాం వెలొక సూచన చేసినాడు. ఇదికూడ సంస్థాన కాంగ్రెస్ నాయకులకు ఆచరణ యోగ్యము కాదు. 10 వేల మంది కాంగ్రెస్ వారిని జైల్లో వుంచి, ప్రజాస్వామ్యము, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము అని పేరుపెట్టి, సంప్రదించుట జరపటము

అసంబద్ధమని నిజాం గ్రహించలేదు. ఇతర దేశము లలో ఆచరణలో నున్న ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి మైదరాబాద్ సంస్థాన మునకు పనికిరాదనీ, హిందూ ముస్లిం సమాన ప్రాతినిధ్యమే తగిన విధానమనీ ఇన్స్టాల్ అధ్యక్షుడు కాశీం రజ్వీ మార్గంగా వాదిస్తున్నాడు. సంస్థాన కాంగ్రెస్ కార్యచరణ సంఘం మద్రాసులో సమావేశమైనది. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును స్థాపించునంతవరకు సత్యాగ్రహం సాగించవలెనని వీరు నిర్ణయించటం స్వాభావికముగానే యున్నది. సంస్థానంలో సత్యాగ్రహం ధ్యమం సాగుచునేయున్నది. ఈ సత్యాగ్రహం ఆహింసానిధాంతాలపై జరగాలని మొదటనే నిర్ణయింపబడినది; ఆ సూత్రాలు ఇంతవరకు మన్నించబడుచునేయున్నవి. కాని ఆహింసా నిధాంతం ప్రకారం సత్యాగ్రహం సాగిస్తున్న ప్రజలపై కిరాతకకృత్యాలు జరుపబడుతుంటే, ఎంతకాలమని వారు సహించి వుండగలరు? నిష్పృహుడైన కొందరు దౌర్జన్యమునకు దిగుట ఇట్టి ధీశితులలో స్వాభావికమే. మొన్న నిజాంపై బాంబుప్రయోగము జరుగుటకు ఎవ్వరూ హామీ వలేదు. అట్టివారిని కనికరించమని ఎవ్వరూ కోరలేదు. అయితే, ఇంతవరకు తనకు విధేయులుగా నున్న ప్రజలలో ఇంత అసంతృప్తి ప్రబలుటకు కారణ మేమో గ్రహించుకొని, వారిని సంతృప్తిపరచుటకు పూనుకొనుటకు ఈ సంఘటన నిజాంకు మర్గనూచి కాగలదని ఆశించుచున్నాడు.

మైదరాబాద్ రంగనాథ భారత దేశంలో అన్ని విధముల ఎన్నదగిన ముస్లిం పాలిత సంస్థానము భోపాల్. భోపాల్ నవాబు నరేంద్ర మంత్రి లిక్కిపూనాధికారిగా చాల రోజులు పనిచేసి నాడు ఆ సమయములో ముస్లిం లీగుకు కూడా ఆయనవద్దకు చేరుకున్నట్లు తెలిసినది. ఏమాత్రము అవకాశమున్న ఈయన పాకిస్తాన్ లో జేరిపోయే వాడేనట నిస్సంశయము. కాని పాకిస్తాన్ లో జేరుటకు తనకు అవకాశము లేదని గ్రహించిన తరువాత నిజాంవలె ఆయన మొండిపట్టు పట్టుకు కూర్చొనక, భారత యూనియన్ లో జేరించు. సంస్థానంలో బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వము నేర్పొలుచేయుటకు అంగీకరిస్తూ, ఆయన ఈయనకే ఒక ప్రకటనచేశాడు. నవాబుకు ఏదో ప్రత్యేకహక్కులు వుండవలసో నూచించే హక్కుకూడ ప్రజాప్రతినిధులచే యెన్నుకొనబడిన రాజ్యాంగపరిమితుకే యిచ్చుటకు నవాబు అంగీకరించాడు. ఈ ప్రకటనకు, మరియు ఏర్పరచబడే రాజ్యాంగపరిమితుతో మొత్తం రెండు సభ్యులు లుండురు. వీరిలో 11 గురు నవాబుచే నియమింపబడెదరు. ఈ 11 గురిలో 6 గురు ఉద్యోగస్థులు వుంటారు; వీరారుగురు పరిషత్తు కార్యకలాపములతో సహాయము చేస్తూండటానికి మాత్రమే నియమింపబడుతున్నారని నవాబ్ చెప్పబడుటలోని సత్యము ఆచరణలోగాని తేదు. తక్కిన 5 గురు అస్పృశ్యావర్గముల నుండినవాడే ఎన్నుకుంటాడు. రాజ్యాంగపరిషత్తులో మూడవవంతుమంది సభ్యులు నవాబుచే నియమింపబడినవారుండటం కొందరిని విషయం కాదు. కాని ప్రజాప్రతినిధులు చేయదుచు కున్నదానికి మిరవాళ్ళూతము కల్పించలేనంత ఘోరమందిగా వున్నాడు. కాబట్టి భవా లేదనిపిస్తున్నది. రాజ్యాంగపరిషత్తుకు ఎన్నికలు సంయుక్త నిరాజకవర్గములద్వారా జరిగినను, నేరుగా జరిగకపోవటం మంచిది కాదు, సంయుక్త నిరాజకవర్గముల నేర్పొలు చేయుట మంచిదిని నవాబ్ గుర్తించుట ముదావహము; ఇప్పటికే అప్రత్యక్షముగాగాక, నేరుగానే ప్రజలు తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకునే పద్ధతిని రాజ్యాంగపరిషత్తు ప్రవేశపెట్టగలను. కాబట్టి ఇప్పుడు ప్రకటనలో నూచింపబడిన అప్రత్యక్ష విధానముచూపు అతిగా పట్టించుకొన నపు

జైకటాక్షంనల్ల చేబాంబు ప్రయోగంనుండి నిరసాయంగ బదులు డిసెంబరు మైదరాబాద్ సవాలుగారు

సరంతేదు. ఈ రాజ్యాంగపరిషత్తు శాసనసభగా కూడా, నూతన రాజ్యాంగం ప్రకారం శాసనసభ ఎన్నుకొనబడేవరకు, వ్యవహారిస్తూంటుంది. ప్రధానిగాక తక్కిన నలుగురు మంత్రులు ఈ రాజ్యాంగపరిషత్తుకు బాధ్యత వహించినవారే వుండురు. భోపాల్ నవాబు ఆమరస్తున్న విధానము నిజాంకు జ్ఞానోదయం కల్పించిన బాగుండను!

మన రాష్ట్రముందంతలా నాకొకటి తెల్ల గవర్నమెంటు ఉద్యోగులందరూ నిష్కటిరోజుననే ఒక గంటనేపు లాంఛనపూర్వకముగా సమ్మె చేశారు. కేంద్రంలో ఏర్పాటు చేయబడిన జీతాల కమిషన్ వారు సిఫార్సు చేసిన ప్రకారం తమకు జీతాలు కేంద్రాలని ఈ ఉద్యోగులు చాల రోజులుండి ప్రభుత్వమును కోరుచున్నారు. ఈ ఉద్యోగులందరు చాల రోజుల క్రితమే ఒక సంఘముగా ఏర్పడుటయు, ఆ సంఘమును ప్రభుత్వం గుర్తించుటయుకూడ జరిగినది. ఈ ఉద్యోగుల కోరికలను తెలుసుచూ, ఈ సంఘం కార్యక్రమ సభ్యులు మంత్రులకడ కెన్నో పర్యావరణము రాయబారములు సడిపిరి. కాని వారి కోరికలు అంగీకరింపబడలేదు. వీరు కోరిన ప్రకారం జీతాలు యివ్వటానికి కావలసినంత ధనం రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు లేక పోవుట యే ఇందుకు కారణం. ప్రభుత్వం తమ కోరికల నిన్నట్లు మన్నించునగును నిరసనగా ఉద్యోగులందరూ ఒక గంటనేపు సమ్మె చేశారు. ఈసమ్మె జరుగుండా, ఉద్యోగులనందరినీ అనువులొనికి తీసుకు రావాని ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు హాస్యావహంగా లేవు. ఈ ఉద్యోగుల సంఘమునకు ఇదివరకు ప్రభుత్వ మిచ్చిన హోదాను గద్దెవరచి, కాంగ్రెస్ సభ్యులను 'సమ్మెండు' చేసి, ఇతరులను తీర్పుగా బెదిరించారు. అయినా ఉద్యోగులు జరుప్రదముగా సమ్మె జరిపినారు. వీరి కోరికల విషయమై ప్రభుత్వం సావధానతో ఆలోచిస్తుందినీ, దారి సంఘమునకు ఇదివరకటి హోదాయిచ్చి, 'సమ్మెండు' చేసినవారిని తిరిగి జేర్చుకుంటామనీ, హోదా యివ్వటంవలన కొందరు ప్రారంభించుచున్న సమ్మెను విరమించారు. ప్రభుత్వోద్యోగులు సమ్మెజేసి, పరిపాలనా యంత్రమును కుంటు పరిచటం కగని పని; ఉద్యోగుల నింత నిర్లక్ష్యం చేయుట ప్రభుత్వమునకు కూడా తిరు. ఇతర సంస్థల్లోకి కన్న ఎక్కువ మందికి ఉద్యోగము లిస్తున్న ప్రభుత్వము. ఆ ఉద్యోగుల హోదా విషయంలో లో కూడా యితర సంస్థలకు మార్గ దర్శిగా వుండటం మంచిది. విద్యాధికులైన ఈ ఉద్యోగులు ప్రభుత్వ కష్టములను కూడ గమనించి, అవసరంగా సమ్మెలకు దిగకుండా వుండడం అత్యవసరం. ప్రభుత్వమునకు, ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంబంధించు వివాదములను పరిష్కారమునకు మధ్యస్థిత్వమునకు దాఖలుచేసి, ఆ పరిష్కారముకు ఉభయ పక్షములు కట్టుబడి పరిపాలనా యంత్రము సక్రమంగా సాగిపోయేట్లు చూడడం మంచిది.

గాజు పరిశ్రమ : ౨

దేశ ఆవసరాలలో సగం వరకు మాత్రమే మనం తయారుచేసుకొన కలుగుతున్నాము

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి

యంత్రయుగ ప్రాబల్యం కల యంత్రదేవతకు దానిని అన్న వి ప్రపంచంలోని ఆధునిక నాగరకతామతలైన దేశాలు. ప్రతి దేశంలోనూ యంత్రాలు రాత్రించుకుని పనిచేస్తున్నాయి. తయారుచేసే సామగ్రికి బజారు కావాలి. ఆ బజారులో పై చేయి తన దైతేనేగాని తన సామానులు అనుకున్నట్లు అమ్ముడుపోవు. అదేగాదు; ప్రపంచంలోని ప్రతిబజారులోనూ తన సరుకు తేలికమవుతుంది. అంటే తనదే ఇంకా తయారు చేయాలి. ఇది యంత్రయుగపు విపరీతమైన మనస్తత్వము. యంత్రదేవతారాధనలో ఇంకా యంత్రాలు కావాలి అని ఆశ్రయించింది.

ఈ యంత్రాల హోరులో తయారుచేసే పని పనించేరు కొన్ని చిన్నదేశాలకు. పెద్దదేశాలు ఈ తయారుచేసే పనిని పొగమట్టులా నిలబెట్టి కేత ఘ్నులూ, విదూనాలూ, ట్యాంకులూ మోగించాయి. ప్రపంచ సంగ్రామం ప్రారంభమైంది.

యంత్రప్రారంభానికి కొద్దికాలముండే అమెరికా సంయుక్తరాజ్యాల వాణిజ్యశాఖ ప్రకటన ఒకటి క్రింద పొందుపరచినది. అందులో ప్రపంచంలో ఆకాలానికి తయారుచేసే గాజు-యంత్రాల విద్యతయారీ మాత్రం—విలువైన లక్షలకొట్లాదిలలో యివ్వబడింది.

యునైటెడ్ స్టేట్స్	1935	85	కోట్ల	18	ల.
జర్మనీ	1935	89	,,	72	,,
యునైటెడ్ కింగ్ డం	1934	22	,,	80	,,
జకోన్ లాండ్	1935	8	,,	60	,,
ఫ్రాంసు	1937	8	,,	40	,,
జపాన్	1935	6	,,	00	,,
రష్యా	1935	3	,,	30	,,
కెనడా	1935	2	,,	25	,,
ఆస్ట్రేలియా	1935	2	,,	10	,,
చైనా	1933	,,	,,	35	,,
స్పెయిన్	1935	,,	,,	30	,,

ప్రపంచం అంతా కలిపి 1935 లో 250 కోట్ల రూపాయలు. 1935 లో ఇండియాలో 33½ లక్షల రూపాయల విలువగల గాజు తయారుచేసి గవర్నమెంటు రివార్యు. (ఒక డాలరుకు 3 రూపాయలు లెక్కతో నిర్ణయించిన ఆధారం) చైనాదేశంలో తయారుచేసే సామగ్రి మన దేశంలోనూ తయారుచేసింది. చైనా మనకన్న ముందంజవేయడం లేదన్నమాట.

ప్రపంచ స్థితి

ప్రపంచం మొత్తం విద్యుత్ కర్మాగారాలలో గాజు తయారీ విలువ 250 కోట్ల రూపాయల విలువ చే చూచాము. అమెరికా, సంయుక్త రాజ్యాలలో ప్యాసిఫిక్ లో శాఖ లెక్కల బట్టి ప్రపంచంలో 5 లక్షల మంది మాత్రమే యీ పరిశ్రమలో నున్నారని అంచనా వేశారు. ప్రపంచం మొత్తం విద్యుత్ కర్మాగారాలలో మాత్రమే గాజు తయారుచేసే దని ఆ శాఖవారే అంచనా వేశారు. అదేకాలంలో అంటే, 1935లో గవర్నమెంటువారు మన దేశం గురించి పోగట్టాలు చేసి ఒక నివేదిక ప్రచురించారు. దీనివల్ల మనకు తెలిసిన విషయాలు ఏమంటే, మన దేశంలో (బర్మా, సిల్కెట్, పాకిస్తాన్ లు వివాదాస్పద ప్రదేశాలలో) =

పశ్చిమ బెంగాలులో	15,00,000	రూపాయలు
సంయుక్త రాష్ట్రాలలో	12,00,000	,,
బొంబాయి రాష్ట్రంలో	4,44,000	,,
మధ్య రాష్ట్రాలలో	1,84,000	,,
తూర్పు బెంగాలులో	1,49,000	,,
మైసూరు రాష్ట్రంలో	1,00,000	,,
మదరాసు రాష్ట్రంలో	72,000	,,

మొత్తం 36,50,000 రూపాయల విలువ గల గాజు తయారుచేస్తారు. అప్పుడు మన దిగుమతులు 1,50,00,000 రూపాయల విలువగల గాజు సామాను అన్నాడు.

కాని యిది యంత్రయుగం. ఈ యుగం ఒక వ్యక్తియొక్క గాని, సంఘంయొక్క గాని, దేశంయొక్క గాని ఆదేశంమీద, అమజ్జవల్ల వచ్చిన తుపానుకాదు. ఆ తుపానుకు యెదురుగా నిలువగల దేశాలకే స్వాతంత్ర్య జీవితానికి అధికారం వుంది. తక్కిన దేశాలకు పారతంత్ర్యం కొద్దో గొప్పో తప్పదు. భావదాస్యం ఏర్పడుతుంది. మనదేశం ఇప్పుడే స్వతంత్రంగా అరుణోదయాన్ని చూస్తున్నది. వెనుదిరిగి చూస్తే దేశం అంతా రక్తపాతంవల్ల ఎరుపెక్కింది. దృష్టి మాంఘ్యం పొందింది. ఇప్పుడే లేల్చుకోవాలి మన అడుగు ముందుకు పడుతుందా, వెనుకకు పడుతుందా అన్న విషయం. ఇది పరీక్షాసమయం యుగసంధి మన దేశచరిత్రలో.

యుద్ధంవచ్చి మనకు చాలా సహాయాలు చేసింది. ఒక గొప్ప సహాయం ఏమిటంటే, పెద్ద దేశాలనుంచి మనదేశంలోకి కుంభ వృష్టిలా దిగువూచిన దిగుమతులు అరికట్టబడ్డాయి. బలవంతమయిన దేశాలు ఎన్ని వ్యాపారనిబంధనలు, అంతులు, కట్టబాట్లు చేసుకున్నా అవలెనీ ఈ ఉరవడిని యుద్ధం చాలామటుకు ఆపుచేసింది. దానితో నిరుటి మన యంత్రాలపై తయారుచేసే గాజు ధరను ఒకటిన్నర కోట్ల రూపాయలు. ఈ విషయం చాలా పుత్రస్థానం కలిగిస్తుంది. దీనికి కారణం ఏమిటంటే, యుద్ధంవల్ల బ్రిటన్, జెర్మనీ, జర్మనీ, జపానుదేశాలనుంచి ఎగుమతులు తగ్గటం. అంటేగాని మనదేశానికి స్వదేశీ మనస్తత్వం వచ్చింది.

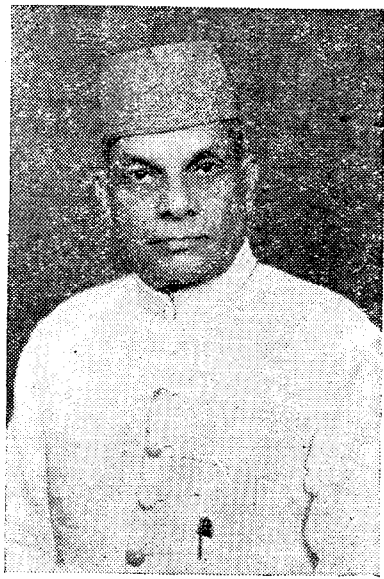
మన మాతృదేశ చరిత్రలో 1905 ఒక ఘట్టం. అప్పటి మన నాయకులు ఆ సంవత్సరంలోనే పరరాజ్య పరిపాలన పర్యం పూర్తికావాలని ఢిల్లీంచారు. అది ఒక మహాత్తర కార్యకలాపం. ఆ సమయంలో అడుగులు జాగ్రత్తగా వెయ్యాలని గ్రహించినవారై ప్రభువు సోపానాన్ని నిశ్చయించి దాన్ని అధిరోపించడానికి పూనుకున్నారు. ఆ సోపానమే విదేశీవస్తు బహిష్కరణ అది సక్రమంగా జరగండి దేశీయ పునరుద్ధరణ జరగడం కష్టం. గుంపులు గుంపులుగా జేరినప్పుడు ప్రకటింపబడే ఉత్సాహం అవిశ్వసనీయంగా వుండేది. 1903—1921 సంవత్సరాలలో మేఘాలే తగులబడతూన్నాయే అనే అనుమానం కలిగింది. దేశాంతరాల్లోని విల్లుల్లో తయారుచేసే గుడ్డలను తగులబెట్టేందుకు మాత్రమే నేల యిని నదా అన్నట్లు ఉండేది. ఉన్నట్టుండి, చతుష్పథాలలో పంటలు కనబడేవి. చుట్టూ ఒక గుంపు వుండేది. మంటలు చుట్టూలేగానే గుంపులు కలిగిపోయేవి. ఆ “సుదినాల్లోనే” పోలీసులు నిరాటంకంగా ఎండలును లాటిల్తో మోదగలిగారో నిరాటంకంగా ఎంతమంది సాక్షులు చూపాకోసోతో ఎండలును కం కళ్ళజూచారో, సీ. ఐ. డి. లు ఎండరు దుండగిండ్ల గాథలు నిరాటంకంగా ప్రకటింపగలిగారో లెక్కలు చూచుకొనేవారు. మేజిస్ట్రేటులు, తదితరులు తమ ఆదర్శమైన ప్రవర్తనకూ, తమ నిర్దుష్టమైన రాజకీయ, తమ దుశ్చర్యమైన ధైర్య సంపదకూ, తమ నిశ్చలమైన నేపథ్యం పై అధికారులు మెచ్చుకొని వారిపై అధికారులను ప్రాయశాపకాలూ, బిరుదులూ, గొఖపు బహుమానాలూ, పై ఉద్యోగాలు పొందేవారు. రాజకీయ ప్రకటన కై సోదరులు నురిగొట్టే మాటలు మన గొంతులు కోసే గొజాలవి.

ఆ వంశీమాతరం నినాదం హృదంతరాళాల నుంచి వెలికి వచ్చింది. హృదయం అనేది ఉన్న ప్రతిదీప్తిపాది హృదయంలోనూ ఆ ఆశ్రయం ప్రతిధ్వ్యించేది. ఊహ, పల్లె అనితేకుండా ఏక కంఠంతో వివరణ హోరు అది ఏదోఒక కొద్దిమంది విగుడుప్రతిగ్రహీతలకూ, అధికారగోగ పూరితబుధిరాంఘులకూ వివరణే గావు. ఆ కొద్దిమందికి హృదయాలేవు. వారికి ఉన్నదల్లా

వారి ఉద్యమం ఒకటే—లంబోదరం. తమూర్తి రణ మహాయజ్ఞంలో అప్పటికి ప్రపంచంగా మన నాయకుల “స్వరాజ్యం, స్వదేశీ” నినాదాలు వారికి అసహ్య లైనాయి.

విదేశీవస్తు బహిష్కరణలో దేశీయోద్యమం దానంతట అదే పుట్టింది. గాజు మనదేశంలో యంత్రాలమీద తయారుకావడానికి కారణం శ్రీయుతులు ఏ. డి. కాశీ. ఆయన కోట్ల పెట్టి కర్మాగారాలు నిర్మించలేదు. ఆయన ధైర్యంగా దేశభక్తితో “పైసానిధి”. అని ఒక నిధిని పోగుచేశాడు. ఆ నిధిలో ఒక పైసానుంచి ఎంత డబ్బయినా ధర్మం చేయవచ్చును. ఎవరికి భాగాలుండవు. లాభాలు రావు. అలా పోగుచేసామే పైసానిధి. పదివేల రూపాయలు వసూలుకాగానే, ఆ పైసానిధి కార్యవర్గం సమావేశంఅయి ఒక కర్మాగారం నిర్మించాలని తీర్మానించారు. ఇది చాలా మంచి నిశ్చయమే; కాని ఆ నిశ్చయానికి ప్రతికూలు యావద్భారత ప్రభుత్వ పరిపాలనా యంత్రమూ, వేయి పెట్లెక్కువ పెట్టుబడిగల విదేశీయ సంస్థలూ, వారి భారతీయ తాదేదాగ్గు. కనుకనే ప్రభుత్వ సహాయ మేమియు లేకుండానే ఈ సంస్థ ప్రారంభమయిందీ కష్టపడవలసివచ్చింది. రేల్వే తగ్గింపేమియు లేదు. ముడిసరుకులుగాని, తయారుచేసే వస్తువులుగాని పూర్తి ధర లెచ్చి రైల్వేలో తిప్పవలసివచ్చింది. పోనీ దేశంలోని ప్రజానీకం యేమైనా సహృదయం చూపించుకుందా అంటే, అది పెద్దమరకం! తక్కువరకం సరుకును స్వదేశీ అపేక్షతో ఎక్కువ ధరకు కొనుక్కోవడానికి బ్రతిమాలలేదు. ఎక్కువరకం సరుకును చౌకగా కొనుక్కున్నప్పటికీ మనదేశపు భాగ్యవంతులు కొనేవారుకారు. విదేశీ వస్తువులమీద మోజు అల్లా వుండేది. స్వదేశీ తయారీ అంటే చాలా హీనంగా మట్టాడే వ్యక్తులు కొంటికి మంచి చెడ్డాలేడా అల్లా దానిమీద ప్రైడ్ మార్కు చేప్పోస్తే. ధర ఎక్కువ ఇచ్చి కొంటేనేగాని మంచినరుకు రాదనే విశ్వాసం చాలామంది భాగ్యవంతులకు నేటికీ వుంది. మంచినరుకు అయితే అంత చవుకగా యివ్వగలడా ఇందులో ఏదో వుండకపోతే, అనేవాదం వెచ్చయ్యి అయిపోయింది.

పైసానిధి కర్మాగారం ప్రారంభ దినాల్లో ఉన్న విపరీత వాతావరణం ఆనిధి సంఘసభ్యులను ఏమీ ఆశ్చర్య పరచలేదు. ఊరక యేదో విధంగా గాజు తయారుచేయడమేకాదు ఈ కర్మాగారం కార్యక్రమం. కాస్త్రీయమైన కృషి ఒక ప్రక్కన చేస్తుండేవారు. ఎలా రోజురోజుకు ఉత్తమ తరమైన గాజును తయారుచేయడమూ అనీ, ఇంకొక ప్రక్కన అన్ని వృత్తులలో తగిన అనుభవం తమ వీనివారందరికీ కావాలి అని చాలా కష్టపడేవారు ఈ అధికారులు. ఎందుకో ఈ కర్మాగారంలో తగిన ప్రోత్సాహం యిచ్చి, అన్ని శాఖలలోని రహస్యాలు నేర్పేవారు. ఈ విషయం చాలా ముఖ్యమైంది. ఎందుకంటే ఒక్క కర్మాగారం దేశం అంతటికీ కావలసిన గాజును తయారు చేయలేదు. చాలా కర్మాగారాలు పుట్టాయి. వాటికి కావలసిన కార్మికులు ఇక్కడే తీర్చుకున్నారు. చాలా కాస్త్రీయ కృషి జరగాలి. అంతా యిక్కడే జరగాలి. ఇవి ఆసంస్థయొక్క ఉన్నత ఆశయాలు. అలాంటి సంస్థ పుట్టుకలో ఎంత ప్రసవవేదన ఉండి యున్నా చిరంజీవి యగుటకే పుట్టింది. పెట్టుబడిదార్ల లాభాపేక్షగాని కాబూలీల వడ్డీవాదగాని లేని యాసంస్థ తన ఆశయాలకు తగినట్లుగా నడపబడింది. నేటి బొంబాయి గ్లాసు వర్కుస్, యు. పి. గ్లాసు వర్కుస్ (బహుళాయ) ఒకాళే గ్లాసు వర్కుస్, పిటి ఆసామీలంతా తమ విద్య, అనుభవం సంపాదించుకున్నది. యీ పైసానిధి కర్మాగారాలలోనే.

మద్రాసు కొత్త పరిస్థితి మహమ్మద్ గారు

ఈ సంస్థ ఇరవై సంవత్సరాలలోనే సాధించగలిగిన విశేషం యేమిటంటే, 33½ లక్షల రూపాయల విలువగల గాజు సామగ్రి అంటే—దిగుమతుల విదవపాలు మనదేశంలో మనపెట్టుబడితో మన కార్మికులచేత తయారుకావడం శ్రీశంకరరావు ఒకాళే మొన్న తిరవనంతపురం రేడియోలో అన్నట్లు కేడు—అంటే ఇంకొక పుష్కరం తర్వాత, మనదేశంలో తయారుచేసే గాజు విలువ కోటిన్నర రూపాయలట. ఎంత చుభవార్త. ఇది యంత్రయుగ పైసానిధి సాధించిన ఫలం!

ఇప్పుడు మనం సాధారణంగా కొటిన్నర రూపాయల విలువగల గాజు సామానుల దిగుమతిలో ఏమి సరకులు ఏమి వృత్తిలో తెచ్చుకొన్నామో చూద్దాం. ఈ క్రింది అంశములు గవర్నమెంటు 1935 నివేదిక లోంచి పొందుపరచాను:

దిగుమతిరకం	వేల రూపాయలలో	1932-33	1933-34	1934-35
(1) గాజులు	39,89	27,13	31,07	
(2) పూసలు, మణులు	12,35	18,42	18,04	
(3) సీసాలు	24,21	20,88	24,57	
(4) దీపాలతాలుకు	6,67	5,05	5,72	
(5) పైంటిఫిక్ సామాను	1,38	1,16	0,92	
(6) గాజుపలకలు	22,95	21,25	23,56	
(7) టేబిల్ సామాను	5,40	5,25	5,5	
(8) మిగిలినవి	27,98	25,19	25,32	
చెరసి		1,40,84-1,20,28-1,30,75		

1933-34 లో దిగుమతుల విలువ తగ్గుటకు కారణము అప్పటిరోజుల్లో అన్ని వస్తువులకు ధరలు తగ్గడం, దేశంలో కొనేతీర్తి తగ్గడం. దాన్ని డిప్రెస్ అంటారు.

ఈ జాబితాను కిరిగి పరిశీలించుదాము.

(1) యంత్రాలమీద తయారుచేసే గాజులు:— మనదేశంలో గృహపరిశ్రమగా గాజు తయారీలో సుమారు కోటి రూపాయల విలువగల గాజులు చేత్తో తయారుచేస్తున్నవి. అదిగాక యిది యంత్రాలమీద తయారుచేసే గాజులన్నమాట. గడచిన పాతికేళ్ళలోను దీని విలువతగ్గివది. ఈ గాజులన్న నవనాగరకులైన భాగ్యవంతులకు ఉన్నత మధ్యతరగతుల్లో మాత్రమే కర్పవృత్తాయి.

(2) పూసలు, రాళ్ళు: మన చర్మకాలానికి పిటి తయారీ మన దేశంలో లేదు. క్రిందటి హంశములో చెప్పినట్లే యీ హంశంలో దిగుమతులన్నీ భాగ్యవంతులకు, ఉన్నత మధ్య తరగతులకే, అన్నివస్తువుల దిగుమతులు విపరీతంగా తగ్గిన సంవత్సరం 1933-34. ఈ సరకుల దిగుమతుల విలువ పెరిగింది.

(3) సీసాలు: జరిగిన పాతిక సంవత్సరాలలో సీసాలు యిబ్బటిగా దిగాయి. ఈ చర్మకమునానికి సీసాలు విరివిగా తయారుచేసే యంత్రాలు మన కర్మాగారాలలో పెట్టలేదు.

అమె ప్రాధున్నే లేస్తుంది. కోడికాతకన్న ముందే నిద్రి ముగిస్తుంది. గుడ్డి వక్షతమే అమెకు గది యారం. అంతకంటే పెద్ద గదియారం అమెకంటే. రెండు గంటల నిద్ర తే అమె కిరీరం క్రమమ తీర్చు కుంటుంది.

అవే అమె ప్రాధున్నే లేచింది. కచ్చికా తాటకు తీసుకుని తలదగ్గరున్న పెద్ద చెంబును చేత జిక్కుకు దొడ్డిలోకి వెళ్ళి, అవునీ దూడవీ లేచి. దూడను తల్లి దగ్గరకు పంపి చి నూతనదగ్గరకు వచ్చి వదిలి. పాలు ఎక్కువగా దూడ తాగేస్తుందనే భయంతో కాదు—అమె అలవాటు ప్రకారం రాత్రి అంతా పట్టిన పాచిని రెండు చిటికెల కచ్చితో తోమిపారేస్తుంది. అప్పుడతం పెద్ద చెంబును పీల్చి. అది ఎక్కువగా ముఖం కంటే చచ్చిన కడిగాయంతో అతకయోక్తి లేదు.

దూడ తల్లి పొడుగును వదల నని పేచీ పెట్టడం దాని దినకృత్యాల్లో మొదటిది. అలాగే చేసింది. 'అయ్యో' అని ఒక్క పెద్దఅరుపు అరిచింది. దామె. వక్కలాకన కట్లాడ దగ్గరకు వెళ్ళి ఒరిగింది దూడ.

చెంబు అడుగున మిగిల్చిన రెండు పిళ్ళకొనూ పొడుగును కడిగి పాలను పిత్తడం ప్రారంభించింది. పాలదార చెంబులోంచి వెల్లిడింది. ప. గీతం మున్నవ్వగా ఆ నిశ్శబ్దంలో వినిపిస్తోంది. ఇంట్లోని ఇతరుల కందరికీ ఆ సంగీతమే మేలుకొలుపు. దాంతో అంతా మేలుకొని తీరాలి. లేదా అమె జబ్బు పుచ్చుకుని మేల్కొలుపుకుండు ఈ ఆవద సంభవించ కుందానే అంతా మేల్కొన్నారు. నుయ్యి దగ్గరకు వచ్చిన వాడు, ముఖం కడుగుతున్నాడు.

పాలు పిత్తిన చెంబును ఉట్టిమీద పెట్టెవచ్చి నూతి దగ్గర అంతా హాజరయ్యా లేదా, అని అమె ఒకసారి చూసింది. అలా ఉన్నాడు. ఇంక అమె తరువాతి దినవర్తను ప్రారంభించింది. మామిడితోటలోకి వెళ్లి ఓవరన ఉన్న గుడిచెట్లోని పాలెరుని లేపి వాడినైతన తట్టెట్టి రాత్రి గాలికి రాలిన మామిడి పిండెలను ఆ పెద్దకోట అంతటా గాలించి తట్టెలో పరి వాడిని ఇం టికి వెళ్ళమంది. తోట చివరకు వస్తే ఆ పల్లెలోని బ్రాహ్మణ కుటుంబాల ఆఖరు ఇల్లు వస్తుంది. దొడ్డి గుమ్మంలోంచి యదాప్రకారం ఆ ఆఖరుయింట్లోకి వెళ్ళింది. నూతి దగ్గర ఆడవాళ్ళు ఇద్దరూ తీర్చు కురి కబుర్లు చెప్పుకుంటూ పుల్లలను నమస్తున్నారు.

"సీతాపంద్రా—త్వరగా మొగాడు కడిగి మొగు ల్ళకి కాపీలు పొయ్యండి" అంటూ కేకేసింది అమె.

"అదిగో—లక్ష్మమ్మా—వచ్చా వే; రాత్రి నీ కొడుకు సంతనుంచి గేదెను తోలుకుని వచ్చాడా?" అని ప్రశ్నించింది రత్నమ్మ.

ఏక వయస్కులకే స్నేహం ఎక్కువ. రత్నమ్మకూ లచ్చమ్మకూ స్నేహకారణం అదే. సంధా వజరు నాం దొరికింది.

"వాడి మొహం సంతకే వెళ్ళింది. వాడికి గేదె సంగతి ఏం తెలుసు చెప్పు అక్కయ్యా! వెళ్ళావ గట్టున కూచుని వాడు తోలు పూన్న గేదెను చూసి నూట ఏబై ఏమిట్రా ఈ గేదె ఏమిట్రా! నీ తోటకు పో, అని వెళ్ళుకు పంపించాను. వాడు తిరిగి సంతకు వెళ్లి ఇంతవరకూ రాలేదు."

"పోనీ మళ్ళీ వారం సంతకి తోలుకెళితే కొంచెం లాభం వస్తుందేమో చూడలేక పోయావ?"

"నువ్వు వెల్లిదనపు కాకపోతే మావాదంత అమా యికడు దొరుకుతాడా ఈ గేదెను కొనడానికి!" అంది లచ్చమ్మ.

నిజమే. ఈ అమ్మేవాడొక్కడే మామూలుగా వచ్చే అమాయకుడు. ఇంక మోసపోయేవాళ్ళందరూ.

"రాత్రి నీ ద గ్గలా ఉండే కోడలా?" అని లచ్చమ్మ మీనాక్షిని సలకరించే ప్రశ్న వేసింది.

"దాగానే ఉంది—" మీనాక్షి జవాబు.

"క్రొత్తనంపకులకు నిద్ర ఏముంటుందే! నేను ఆడగడం వెల్లిగని" అంది తూనాదొడ్డు అనే దోర డిలో లచ్చమ్మ.

"నీకేం వెల్లిమోయే—నిన్ను అన్నవాళ్ళు వెల్లి వాళ్ళంటూ మీనాక్షి భర్త నుయ్యి దగ్గరకు వచ్చాడు.

"అప్పుడే లేచేమిట్రాయ్? బాను లే. మీనాక్షి పెండలాడే లేచివస్తే నీకు నిద్రవడుతుందా?" అంది లచ్చమ్మ.

లచ్చమ్మ రిమాడ్యులాకి జవాబు చెప్పకుండా ఉండడం అందరికీ అలవాటు. లచ్చమ్మకి ఇలాంటి రిమాడ్యులివ్వడం చాలా సరదా అనేకంటే. అల వాటు ఆనడం ఉచితం.

"ఏమిరా అబ్బాయ్! మావాడు గేదెను కొంటాండ డం చూసికూడా పాడుగేదె అని చెప్పలేకపోయావురా కామేశం?" అని లచ్చమ్మ ప్రశ్నించింది.

"నా కేం తెలుసునమ్మా! గేదెను చూస్తే దిద్ది తగులుందనుకుంటాడు మీవాడు "అన్నాడు కామేశం.

కథానిక :

నాయకురాలు

శ్రీమదువ్వారా

ఓట్టి అన్న వదం వస్తే లచ్చమ్మ కొంచెం కంగారు పడడమేకాదు ఆ రంగం నుంచి నిష్క్రమిస్తుంది. లచ్చమ్మ ఎదురుగా ఉన్నంత వరకూ ఆవు దగ్గరికి దూడనివదలదు. సరికదా, ఆ ప్రయత్నంలో ఉన్నట్టే కనబడ రంతా. పాలు పిత్తినప్పుడు లచ్చమ్మ దృష్టి ఆవుమీదకాని, దూడమీదకాని, పిత్తికే వాడి మీద కాన వడికే ఆ ఆవు ఆరు రోజుల్లో ఒట్టిపోతుంది. ఇంక ఇన్నీ అడ్డగాఉన్నా అవిద దృష్టి పాలచెంబు ఆకారం మీదవడికే వాలు. అదే అతి పాత్ర అని అంతా నిర్ధారణ చేసుకోవచ్చు.

రంగం మారింది. లచ్చమ్మ దిడ్డిదిషి అంటూ నలుగురూ కుడి ప్రక్క దొడ్డిలోకి వెళ్ళింది. ఆ ప్రక్క నాలుగు రంగాలు దాటితే న్యగ్గుహం చేరుకుం దామె. ఈ నలుగురు విన్నది మీనాక్షి ఆడబడు. లచ్చమ్మలై, దావ దూడను తోలుకొచ్చాడా?" అని "ఏం ప్రశ్నించింది. ప్రశ్నలు పలకరించడానికి సాద నాలుగనే ఎదురువాళ్ళు ఉపయోగించుకుంటా రని లచ్చమ్మ గ్రహించక పోవడమే పెద్దదక్క.

నీకమ్మ ప్రశ్నించి కట్టెను పాకలోకి వెళ్ళింది. లచ్చమ్మ వెనకనుంచి మెల్లిగా పాకవైపు అడుగులు వేస్తూ సంత వరకై చూచాయగా చెప్పి "మీ అన్న చూస్తూచూస్తూ ఊరుకోవడంవల్లే మావాడికి ఈపాట్లు వచ్చాయి" అంటూ "పుల్లలెప్పుడు కొట్టించారే మీ ఆయన?" అంది. "మొన్న పులతలోని చింతకెట్టు చచ్చిపోతే కొట్టించారైత్ర అనీ" నీకమ్మ నాలుగు పుల్లలు చేతబట్టి పొయ్యి దగ్గరకు వచ్చి చీకరి వడింది.

కిరసనాయిలు బుట్టిలోని నూనెను కాస్త కచ్చిక మీద వట్టించి అగ్గిపైపు అంటించింది నీకమ్మ. "మీ వదం చూసావే—నిద్ర బాగావట్టిందా రాత్రి, అని అడిగితే, అన్న ఉరిగినదానికి నీకేండుకు? మా ఆడ బడును వేసినట్లే వేసావ్ ప్రశ్న అని ఎంత ఇదిగా జవా బిచ్చిందనుకున్నావ్ సీతా!" అంది లచ్చమ్మ.

పుల్లలు అంటుకున్నాయి. దాండుకుకుగా అంటు కున్నాయి. నీకమ్మ ముఖంలోని కణకణ క్రొత్త మంటలు తెలియబడుస్తున్నాయి. నీకమ్మ, లచ్చమ్మ ఉండ లేదా అని చూడకుండానే ఎడమ చేతి వైపు చూసింది. మీనాక్షి మొగుడికి చెంబు, పిళ్ళా అంది పోయింది.

"అంటుంది అత్తా! కాస్త భక్తపాఠం వరకూ చదువు వెలిగించిందికూ! అంచేత ఇలాంటి నమా దానాడు చెప్పడం బాగా నేర్చుకుంది. ఏం పనా! పాటూ తెల్లవారి లేచింది మొదలు ముఖం ముకురు కుని ఎండిలా జవాబు చెప్పి ఎక్కడా లేని గొప్పని వెలిగిండుకోవడమే అమెను పని" అంది నీకమ్మ.

"నువ్వు అన్నది నిజమే సీతా! రెండు ఇంగ్లీషు ముక్కలు, కాస్త కట్టుపని నేర్చుకుందని పెద్ద మీడినీ పాటుపడుతుంది. నీకూ దానికి పోలికేమిటి! నైజగణం బైటపెట్టకోవడమే కాని అమె నమూనా నాన్ని లెక్కచేయకు. ఏకా నా కూతురులా దాచింది నన్ను నోరలా లచ్చమ్మలై అని పిలుస్తా వని నీమీద విరుచుకు పడుతున్న వాళ్ళగురించి చెప్పాను. ఏమీ అనుకోకు. వెళ్ళిస్తా కాని, నాలుగు చింతపేళ్ళ ఇద్దరూ. మావాడు నిన్ను సంతకే వెళ్లి ఇంకా రాలేదా; వస్తే గాని పుల్లల కొట్టడం ప్రారంభమవును." అంది లచ్చమ్మగారు.

నీకమ్మ వెంటనే లేచి పాకలోకి వెళ్ళి పదిపుల్లలు ఇచ్చింది లచ్చమ్మకు. అమె వాటిని మోసుకుని తృతీయ రంగంలో ప్రవేశించింది.

ఆ ఊళ్ళో అంతా లచ్చమ్మకు బంధువులే! అంటే వంశాల తరబడి అక్కడ వుండడమే బంధుత్వానికి దారి ఏర్పడిందే. కాని అమె కాళి వారు ఆ ఊళ్ళో ఎవ్వరూ లేరు. బనా పై వాళ్ళకి మాత్రం ఈ బంధు త్వంలోని స్నేహం కనబడదు. ఊళ్ళో వాళ్ళు లచ్చమ్మగారిని పిలుచి బట్టి అత్తా, పిన్నీ, మామ్మా అని పిలుస్తూంటారు. లచ్చమ్మకూడా హాస్యంకోసం వరుసల్ని చూడుస్తుంటుంది. అవసరం కోసం ఆప్యా యతను వెలిచుచ్చే తమ్ముడూ, అబ్బాయి, అమ్మాయి అనే వరుసల్ని ఉపయోగిస్తుంది.

తృతీయ రంగంలోనివారంతా ఒక అడుకు కి ముందువేసి రోజూను వెళ్ళగొడుతున్నారు. ఆ దొడ్డిలో ప్రాథమిక పాఠశాలలోని మేష్టారు స్నానం చేస్తు న్నారు. మేష్టారు కుర్త కొంటితనం గల మనిషి. లచ్చమ్మని చూస్తే వెక్కిరించడంలో వచ్చు ఈమె కాసనర్ధానికి రెక్కచెయ్యని వ్యక్తి ఈయన. ఎన్న

యమే కొంటికనాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. బెతురు తూండే ప్రాణాలకే మూడవిగ్నాసారంటే భయమూ భక్తి ఉంటాయి.

మేష్టారు సీతారామయ్యకి లచ్చమ్మ విషయంలో బెదురులేదు గాని, దేవుడి భయంలేని భక్తి ఉంది. "ఏం ఒడినా! లేచినవేళ మంచిదే! లాభపాటి వ్యాపారం! ఎక్కడ సంపాదించావ్ కష్టాల్ని?" అని అరి చాడు ఈమెను చూడగానే.

"ఇంకా స్నానం చేసి కాపీ పొయ్యి దగ్గరకు పో లేదురా నీకమ్మా! వెళ్ళవచ్చుకున్నా. నీ పిళ్ళబామూ? నీకమ్మ ఇచ్చింది."

"వెల్లిదాగుల నీకమ్మే ఇచ్చి ఉంటుం డనుకున్నా నులే! మీనాక్షి నీకమ్మా ఇంకా స్నేపు ఉంటే జాట్టూ జాట్టూ పట్టకోరు కదా!"

"అ దేమిట్రా అలా అంటావ్! నేనేమన్నా రం పీలు పెట్టా నంటావా?"

"అలా అని అన్నా నా నేను? ఏకో పుల్లలిచ్చి నందుకు లెక్కపెత్రం లేకుండా దానధర్మాలు చేస్తా వని వాళ్ళిద్దరూ పేచీలు పెట్టకోరా అని నేను అన్నా"

"నీ లిప్పించుకోవాలి కేం లే" అంటూ లచ్చమ్మ ఆ రంగంనుంచి నిష్క్రమించింది. పుల్లలబరువువల్ల కదలడం తప్పనిసరి అయిందే కాని, అమెకు నిజంగా రసగ్రాహయంలో ఉన్న వాడనను వదలి వెళ్ళా లని లేదు.

నాలుగో రంగంలోని వెంకటకాత్రి సంసారానికి లచ్చమ్మ అంటే మహాభయం. నన్ను ముట్టుకోకు నామాల కాకీ అనేరకం కాత్రి సంసారం. ఒక్కపె అధారపడకుండా కాం గడిపే రకం అది. అంచేనే వారతా ఆ భావంతో ఉంటారు. భవవంతులు ఈ అంటే ముట్టుని భావంతో ఉండరు. దరిదులు అలా ఉండలేరు. ఉన్న కాస్త చూమిమీద వచ్చే అదాయం సంకృప్తిగా కాత్రిగారికి సరిపోతుంది అ.తే. అతను మధ్యను తరగతిలో పెద్దమెట్టలోన వాడు.

లచ్చమ్మ నిత్యకృత్యం ప్రారంభించి అక్కడకు చిచ్చే నమయానికి అంతా దొడ్డిలోంచి వీధికి వెళ్ళి పోతారు. ఆకళ్ళకూడా ఇంటి మిశ్రాగునున్న గడనే వంటకు ఉపయోగిస్తారు. ఈ భయం అతా ఒక్క లచ్చమ్మగారి వల్లే కాని మరొక కారణంలేదు. అం దరి నోళ్ళు నూ ఎడదా కాత్రింగణంలకు ఇద్దం లేని పని. అందరికీ అయిపు. అవడం కూడా వారికనవచ్చదు. అంచేత వీరిని గోమీడి పిల్లి వాటా. పేచీలలో సాక్ష్యలకు రారు. పేచీకి దగిన వాడత్రవవాలు ఏకాంతంగా వీరితో ఏకయాలు చెలితే ఇద్దరినీ వెన కేసుకొని వచ్చేటట్లు చూట్టాడతారు. అందుచేత లచ్చమ్మకి నాలుగో రంగంలో విరామం అప్పుడప్పుడు తలపిస్తుంది.

"ఒరేయ్ వెంకా" అని పాలేరుని పిలిచింది. వాడు వక గెత్తుకుని వచ్చి లచ్చమ్మ చేతలోని పుల్లలు అందు కున్నాడు. అబ్బాయి వచ్చాడు రా అన్న లచ్చమ్మ ప్రశ్నకు పాలేరు ఆవు మారలా తలకాపాడు.

ఈమె మాటలు విని లచ్చమ్మ సుపుత్రుడు లక్ష్మీ నారాయణ దొడ్డికి వచ్చాడు. లాభం నిష్ఠం లేకుండా అతను గేదెను వదుల్చుకొని వచ్చినందుకు లచ్చమ్మ ఆనందించింది. కోడలు కాఫీ అందిచ్చింది. గంగా థాగీరతులతో సమమైన లచ్చమ్మకి కాఫీ ఏకాదశి నాడు తప్ప మిగిలిన రోజులలో బెషర కుల్లమైన అలవాటు. ఏకాదశనాడు తాగ నని అమె చెబుకుండే కాని నమ్మడానికి వీ లేదని ఆ ఊళ్ళోని కుర్రకారంతా అమెపై విమర్శను వెల్లిడిస్తారు.

బెషరప్రాయంగా కాఫీ పుచ్చుకుని లచ్చమ్మ పెన్ పొయ్యిదగ్గర కూచుంది. ఆ యింట్లో కాఫీ త్రాగే వ్యక్తులు పెన్వాళ్ళు ముగ్గులే కాని పిల్లలు ముగ్గురూ ఎన్నడూ కాఫీని రుచిచూలేరు. పిల్లలు ఈ ఇంట్లో ఉండగా రుచిచూడలేకుగాని వాళ్ళ అమ్మమ్మగారిం టికి వెక్కిరే రెండుపూటలా కాఫీ త్రాగుతారు ఈ పిల్లలు ముగ్గురూ లక్ష్మీనారాయణ ప్రభువు భార్య సంతానం.తల్లిలేని పిల్లలు.అందుచేత లచ్చమ్మకికోడలు పార్వతమ్మకి పిళ్ళంటే అభిమానం తక్కువ. వాళ్ళ మొహాల్ని కాఫీలేమి పాలులేవు. పిడివంటలు చేసు కుంటే పెద్దలంతా నిర్వొగమాటంగా తిన్న తరువాత మిగిలిన వచ్చాల్ని ముగ్గురు పిల్లలకి పంచుతారు. అన్నంకూ వక అన్నం కాదు. జొన్న అన్నం. పొన్ను చర్రి అన్నం కూడా ఇదే. లేదామరొక పిల్లలకి జొన్న అన్నం ఏం అరుగుతుందో అని భయం పెద్దలకిలేదు. బియ్య తక్కువ. ముగ్గురూ

ఆడపిల్లలే! చిన్న పిల్లకి బడేళ్ళంటాయి. పిళ్ళపెళ్ళి బచ్చలే కాకుండా ఈ తిండి బియ్యం కూడాన అని పెద్దల ఆలోచన.

పిల్లల్ని లచ్చమ్మ బడికి తోలింది. వీటి అరుగు మీద నించుని అమె పిల్లల్ని సాగనంపుకుంటే బండి వస్తున్న చప్పుడు వినబడి పిల్లలు అగారు. "ఏం— నిలబడి పోయాడు?" అని ఉరిమింది. "అట్లా వస్తోందే మామ్మా! చూచిపోతాం" అన్నారు పిల్లలు. ఆ పల్లెలోపైకి గంట వినబడినా పిల్లలంతా పైకితలు చుట్టూ వసులు మాటకుని మూగుతారు. అలాంటి గుర్తిం బకటకలు, మెడలో మువ్వల గణగణలు చెవిలో వడ్డ కర్వాక పిల్లలు ఏం పని చేస్తారు?

బండిమలుపు తిరిగి సాగుతోంది. లచ్చమ్మ గాడు ఏడాదికితం వేసిన కంకరరోడ్డు మీదకే వచ్చి పిల్లల వెనక నిలబడింది. "ఓహో! మారవరావా! ఎవ్వడూ రాక!" అని పిలిచింది అమె. బండిలోని మారపుడు మళ్ళీ కలుసుకుంటా నని సౌంజ్జ చేశాడు.

తరువాత 12 గంటల వరకూ అమె ఇంట్లోనే కాల క్షేపం చేసింది. ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ వరిత్ర అట్టే సాగదు రెండోపెళ్ళి కోడలు చిన్నదైనా లచ్చమ్మకు తాళం వేసే రకమే. ఎదురు చెప్పనంతకాలం ఎవరైనా సరే లచ్చమ్మ ఆదరణని సంపాదించవచ్చు. కోడలు అవునూ మల్లే చెప్పిన ప్రకారం సంపరిస్తుంది.

బోజనాలయాయి. కాస్త విశ్రమించకుండానే లచ్చమ్మ మారవరాపుని చూడడానికి బయల్దేరింది. ఈయన ఆ పల్లెకు పెద్ద, రత్నమ్మగారి భర్త. ప్రయాణం విశేషం అడిగి లచ్చమ్మగారు కాకీ డబ్బో తన తమ్ముని యోక్షేమాలు అడగింది. కాకినాడలోని తమ్ముణ్ణి మారవరాపు చూడకపోయినా అంతా కులా సాగా ఉన్నారం చెబుకుంటాడు.

మారవరాపు వచ్చేరోగానే మీనాక్షి నీకమ్మల నమ రం ప్రారంభమైంది. నాన్నగారు ఊళ్ళో లేక పోయా రని నీకమ్మ విచారిస్తే, దెబ్బగడిదానికి నిర్వచనంగా ఉంది మీనాక్షమ్మకూ. జట్కా బండిని చూసేవరకూ మీనాక్షమ్మ తెలివించుకని ఉపయోగించి వాడించింది. ఆ తరువాత నీకమ్మ వాడినకే బలం దొరికింది. నాన్నను చూడగానే అమెకు అడుపు జాన్తి అయింది. మారవంగారు సంగతంతా రత్నమ్మగారి ద్వారా విని "రెండు రోజూ నేను ఊళ్ళో లేకపోతే వాడుకదా— ఈ దెబ్బలాటలు ప్రారంభమౌతాయి. ఎందు కొచ్చిన పోరు ఇవ? మీరెన్నోసార్లు చెప్పా ను లచ్చమ్మని ఇం గుమ్మం తొక్కనీయొద్దని—మీరు వినరు. పోనీ వచ్చిన ముందని ఏవో రెండు మూట్టాడి సాగనంప మన్నాను. అదీ చెయ్యరు. దెబ్బలాటలంటే మీకూ సరదామే అమెలాగ. ఊరునుంచి వచ్చాక కాస్త స్థిమి అంగా కూచు దామంటే పిలులేక పోయింటికదా!" అని మారవరాపు నమరాన్ని అంతమొందించాడు.

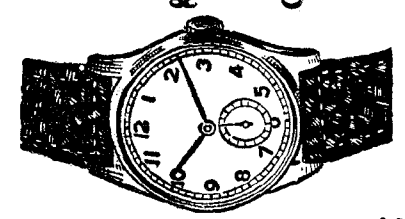
పాపం అయిన అనుకున్నట్లు కాస్త విశ్రాంతి తీసుకుండా మనుకుంటూంటే, కాకీ డబ్బోని తమ్ముని విశేషాం అడగడానికి వచ్చింది లచ్చమ్మ ఎన్నాళ్ళ సంచో లచ్చమ్మ చర్యల్ని ఓర్చుతో నహించిన మారవరాపు ఈసారి ఊరుకోలేదు.

"నీకేం పిసిపాటా లేదూ? పుల్లలు కావలిస్తే కావా లని పిడిస్తే ఇచ్చాకుగా! పిళ్ళకికాళ్ళకి అంపీలు పెట్టి వసులు చేయించుకోవడం దేనికి? నీకెన్నో సారులు చెప్పా—నువ్వు వినవుకదా!"

"ఏమిట్రా మారవ! ఇలా మారిపోయావ్! నేనేం తంపీలు పెట్టావ్?" అంది ఆక్రరంగా.

(19-వ పేజీ చూసుడు)

యూ థా ని కి పూ ర్వు పు దరలకన్న తక్కువ

స్వ. మేజ్. పరిగా టైం మాపుకు. కరీడి 8 పిళ్ళ గ్యారంటీ. గాటు అనుక్రమిడనది. గుండ్రం లేక చతురం క్రొమియంకేసు రు. 20/8

" " మేలిరకం రు. 26/-

బల్లపరుపు ఆకారం క్రొమియంకేసు రు. 30/-

" " మేలిరకం రు. 38/-

రోడ్డుగోల్డు (10 పం గ్యారంటీ) రు. 55/-

రెక్టాంగ్యులర్. టాను. పంపుగలది

బై 95 క్రొమియం కేసు రు. 42/-

రోడ్డుగోల్డు (10 పం గ్యారంటీ) రు. 60/-

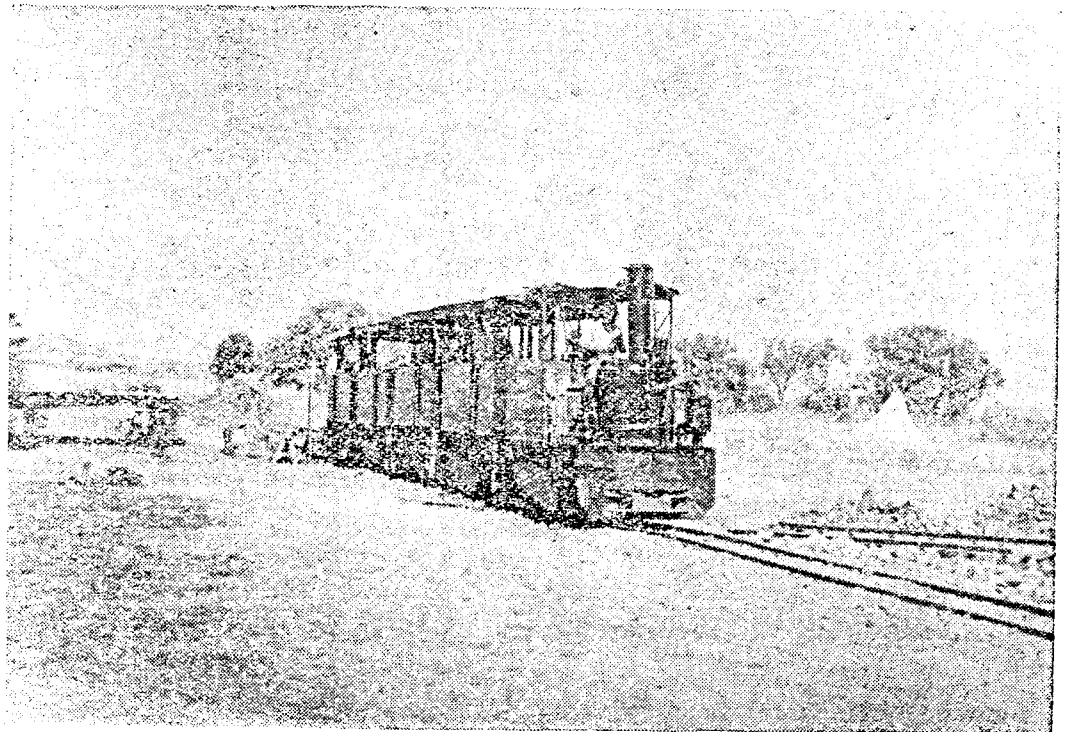
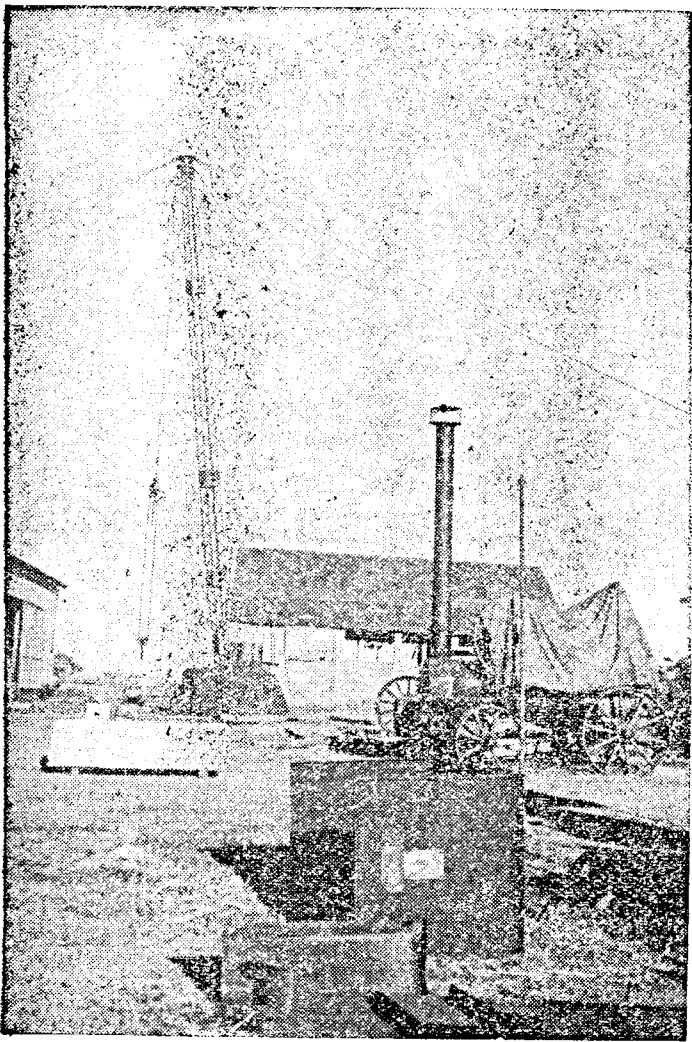
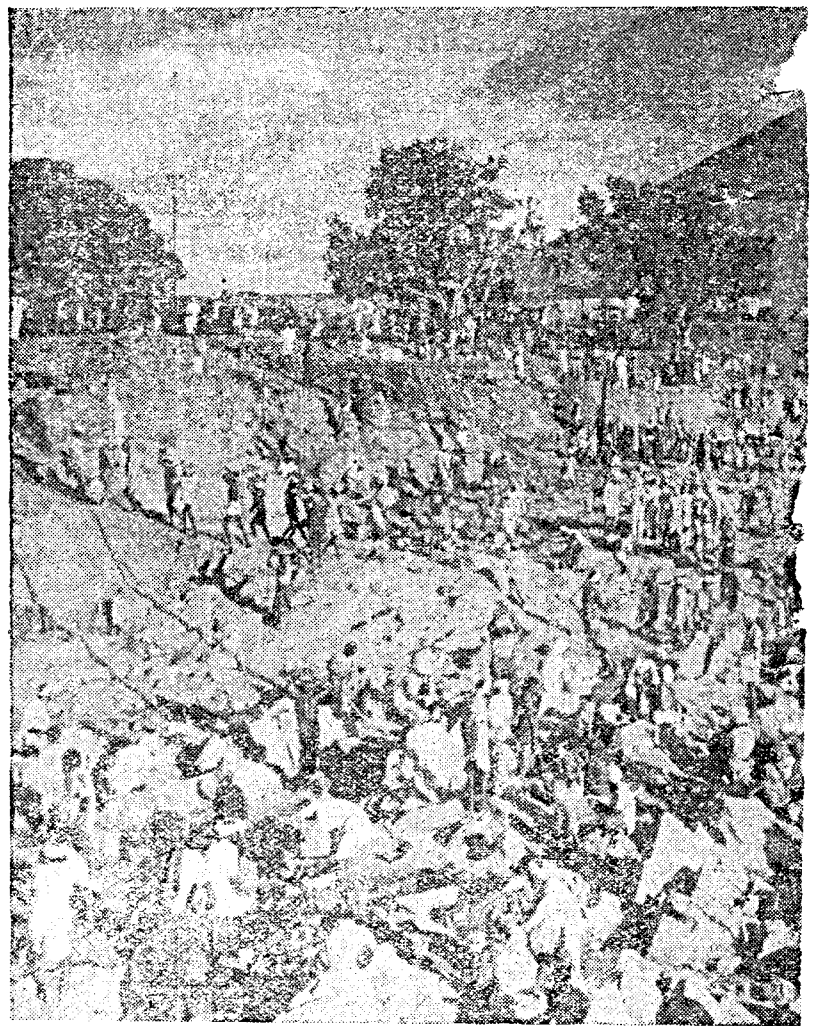
15 రాళ్ళు రోడ్డుగోల్డు రు. 90/-

అలారం ట్రాప్సిను

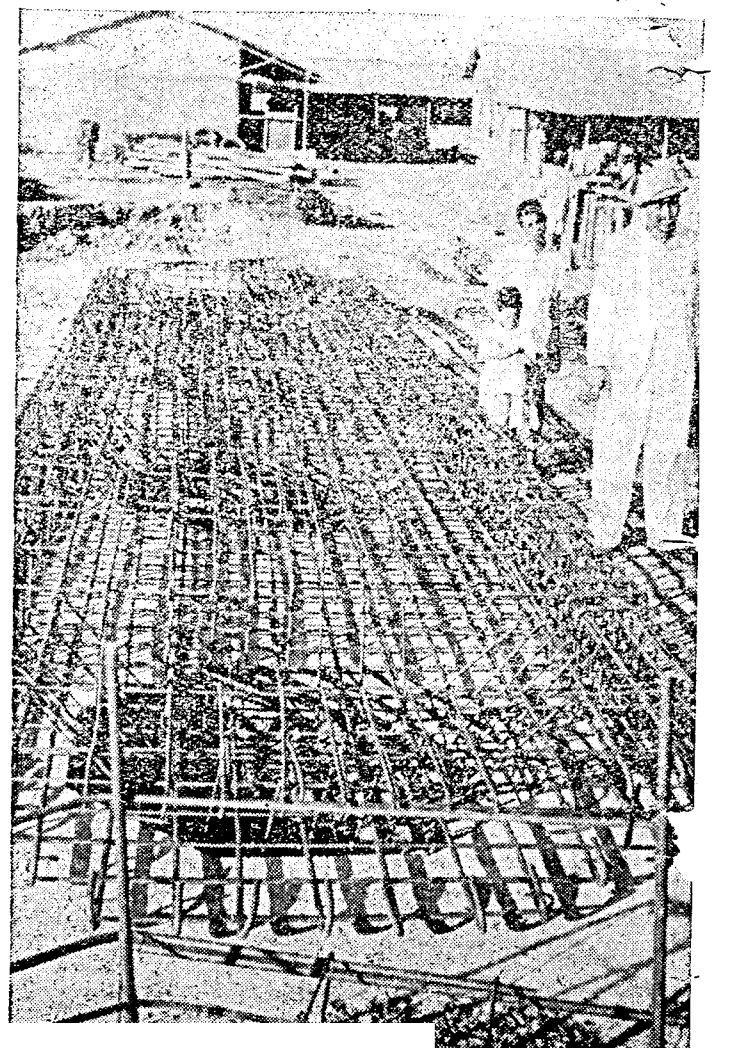
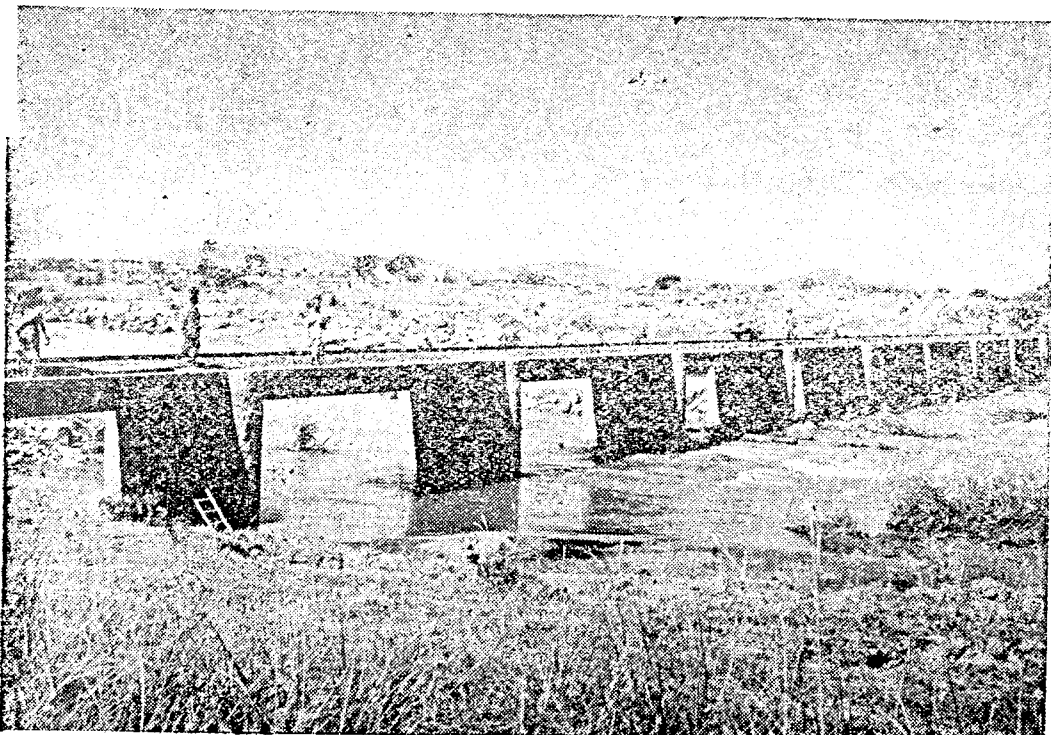
చర రు. 18/-, రు. 22/- మేలిరకం రు. 25/-

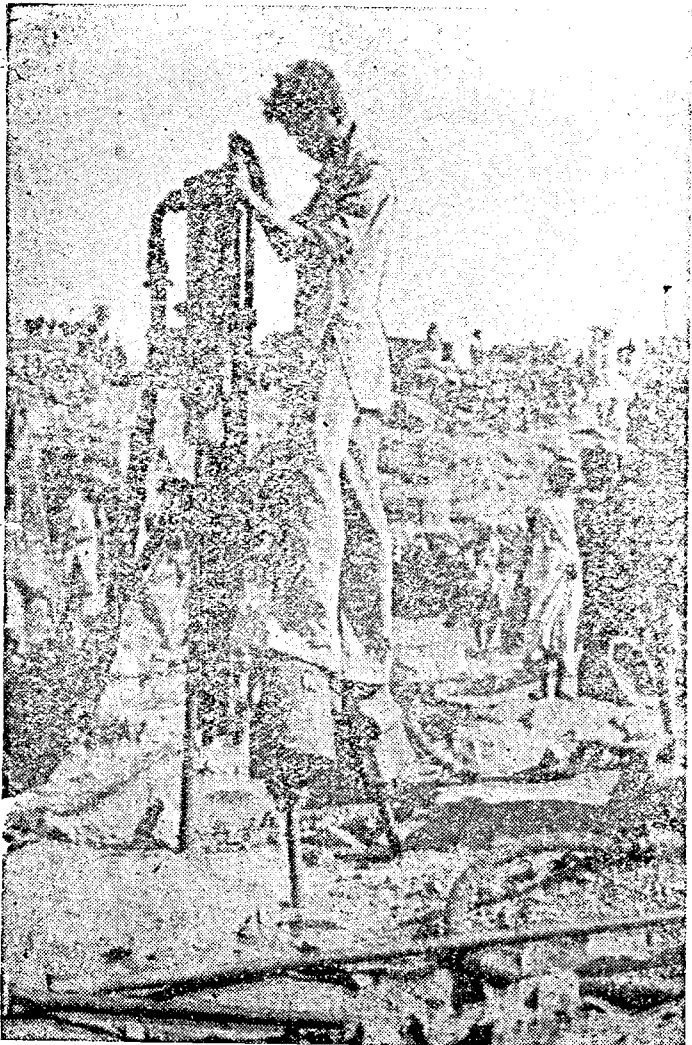
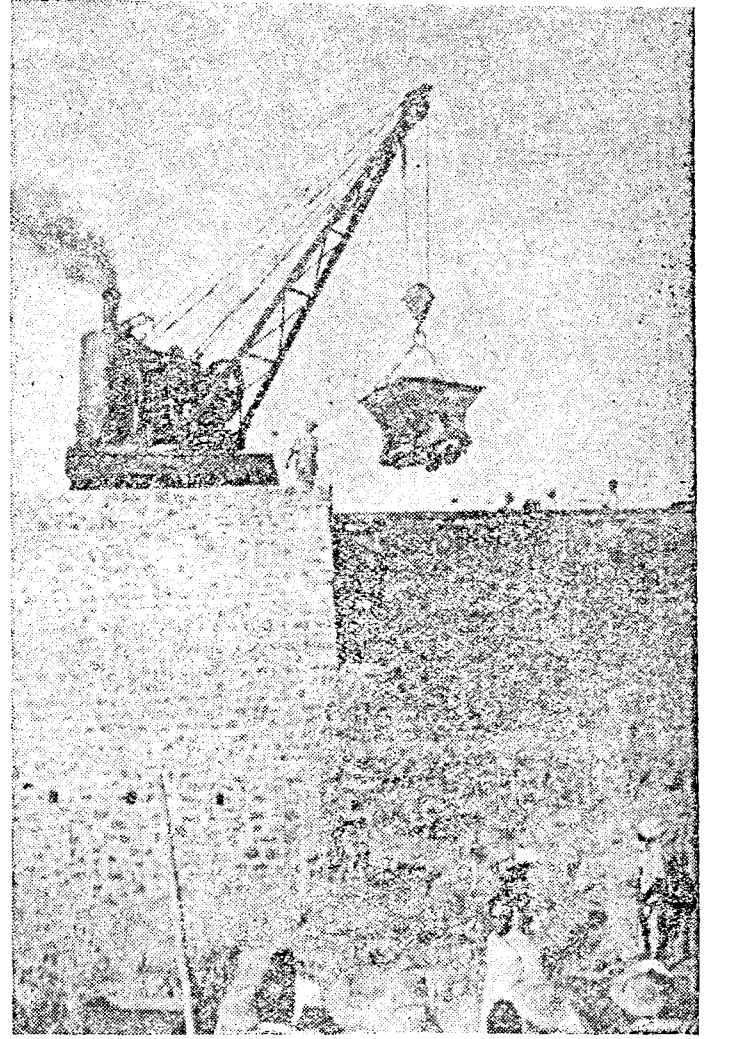
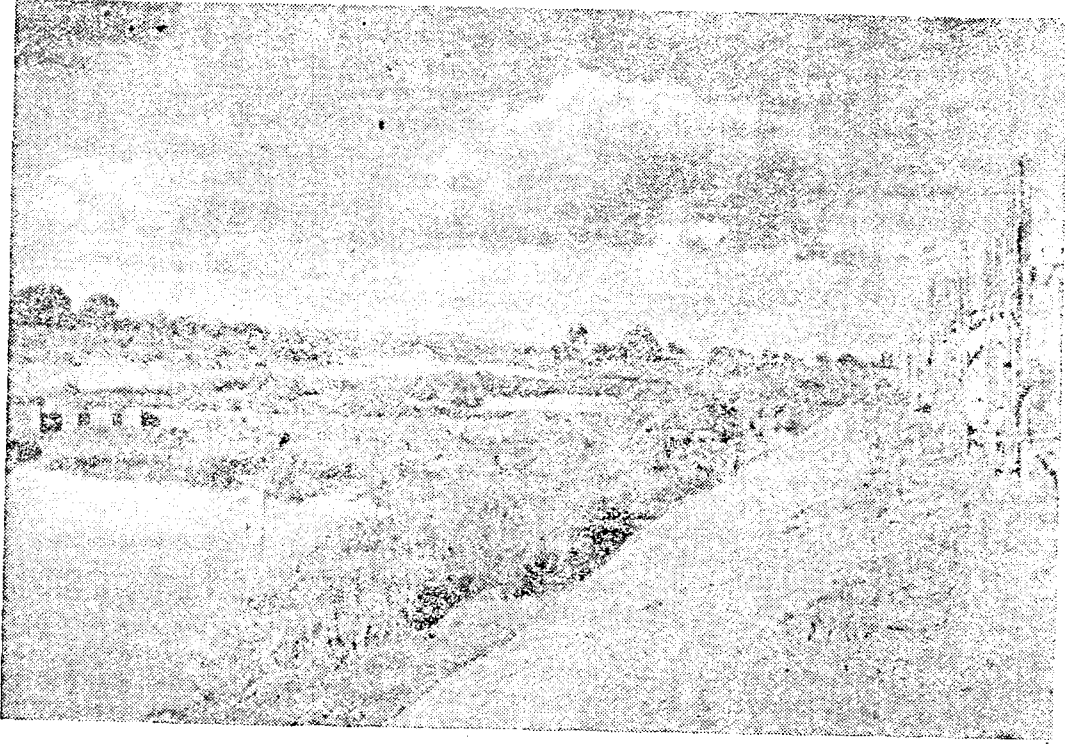
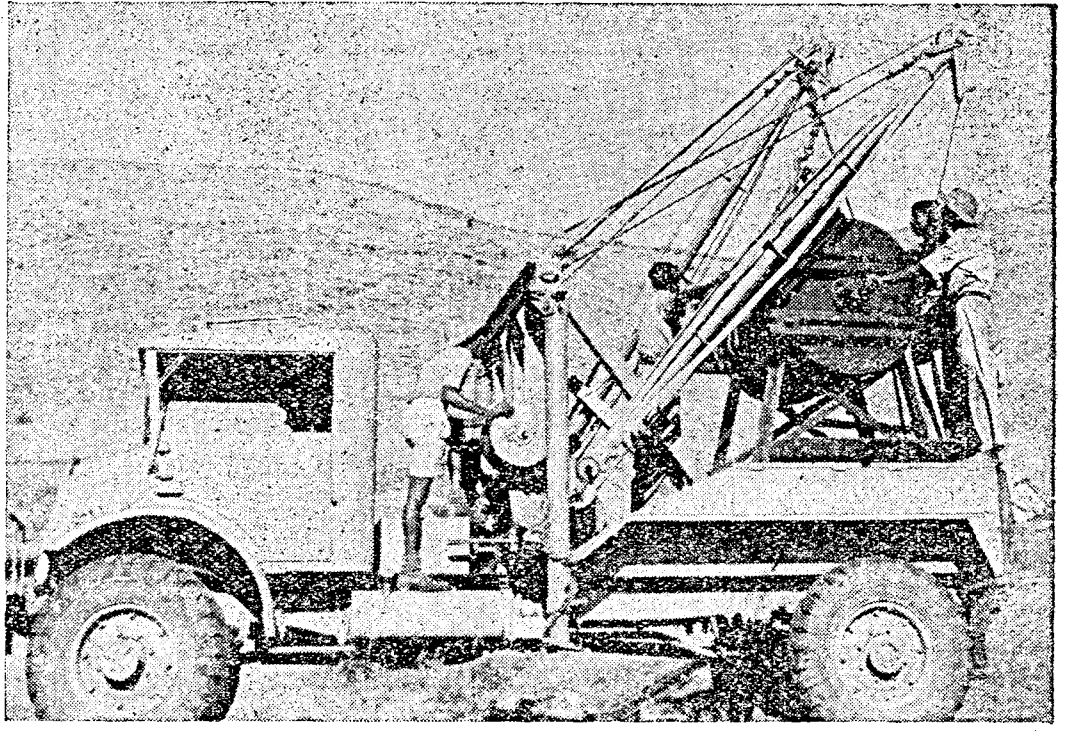
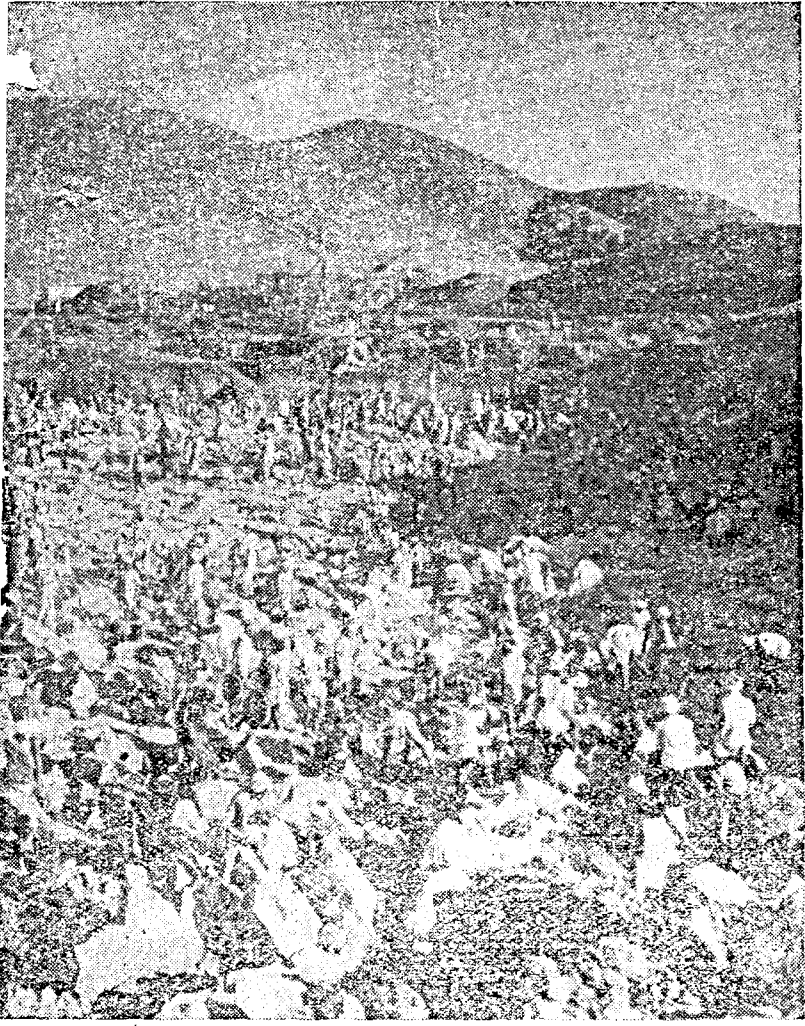
బిగ్ టెన్ రు. 45/- బోస్టికీ ఆదనము

H. DAVID & CO.,
Post Box No 11424, CALCUTTA

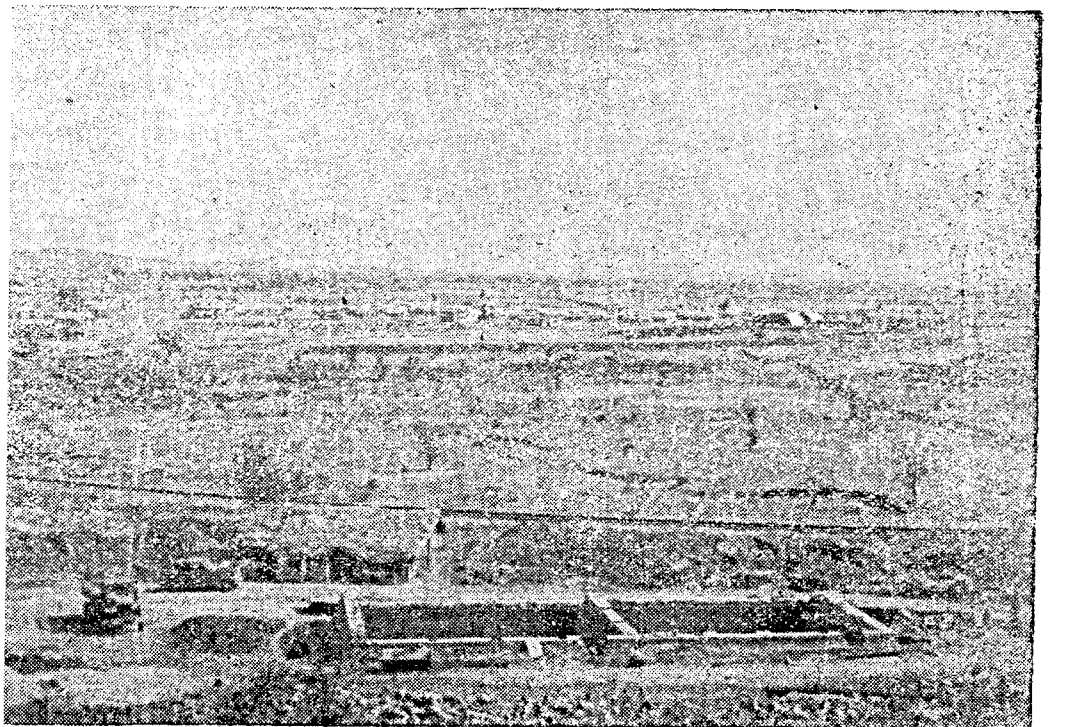

ప్రాజెక్టు విర్మాణ

దృశ్యములు

బాలనందం

౧౩

దుర్గాగర్ లిద్దరూ మన పినాకయ్యని పెద్ద మక్తచెట్టుకి కోడం డం తీసి పోగానే, పినాకయ్య చచ్చినట్టు వేలాడు తున్నాడు. జీవా ఉన్నట్టే లేకుండా నీలి తల అమ్మాయి ఆ కిటికీ వల్లించి ఒకసారి బయటికి చూచింది. చూచేటప్పటికి ఉత్తరపు గాలి వీస్తోంది. ఆ గాలి పాడే పాటకి బామ్మ అట అడుగుతున్నట్టుంది. చిన్నమ్మాయి మూడు సార్లు చప్పట్లు చాచింది. చిన్న చప్పడయింది. దానితో వడిగా తెక్కలు వచ్చినట్టు ఓ పెద్ద గండ భేరుండపక్షి వచ్చి కిటికీ వెలపల వాలింది.

“ఓ దివ్యసూదరీ! ఏం చెయ్యమంటావు తల్లీ” అని, తలవాల్చి వినయంగా అడిగింది. ఆ చిన్న అమ్మాయి ఎవరనుకొన్నారు, వెయ్యి ఏళ్ల నించి అక్కడే ఉంటూన్న జాలిగల దేవకన్య.

“చూశావు, ఆ మక్తచెట్టు కొమ్మ వేలాడుతోందా?”

“అవును”

“అక్కడికి వెళ్లి, ఆ బామ్మని కట్టి వేసిన ముళ్లు నీ ముక్కుతో విప్పి, మెల్లిగా అతన్ని చెట్టుక్రిందికి దింపు”

గండభేరుంకం ఒక్క ఎగురు ఎగిరి, రెండు క్షణాలలో మళ్లీ వచ్చి వాలింది. “నువ్వు చెప్పినట్టు చేశానమ్మా”

“ఆ బామ్మ చచ్చిందా బ్రతికిందా?”

“చూడగానే చచ్చినట్టు కనిపించాడు కాని ప్రాణం ఉంది. నేను పీకకి వేసిన ఉరి విడిపించగానే “అమ్మయ్య! బ్రతికానురా” అని అన్నాడు.

ఆ దేవకన్య తన చేతులు రెండు సార్లు కొట్టింది ఒక పెద్ద దేవ్య పురుగు, వెనకకాల్లమీద నడుస్తూ వచ్చి ఎదట నిలిచింది. దాని వేపం అదీ చూస్తే పండగ బట్టలు కట్టిన పహారాసాయేబులా గుంది. తలమీద బంగారు జరీటోపీ, తెల్లటి ఉంగరాల జాట్టూ, రత్నాల బొత్తాలు కుట్టిన ముఖమ్మోల కాఫీరంగుకోటూ, రెండు పెద్ద జేబులూ, ఎజ్జటి సిల్కు పరాయిలూ, పట్టు ప్లాకింగు, చిన్న జోళ్లూ, నీలిపట్టు గొడుగు—ఇవీ వేపం. ఆ యమ్మాయి పిలిచి చెప్పింది:

“మదానీ, వెంటనే మన పెద్ద బండి తీసుకొని తోటలోకి వెళ్లి మక్త

పిల్లల నవల:

చెట్టుక్రింద ఒక అబ్బాయి నేల మీద నగం చచ్చి పడి వుంటాడు. జాగ్రత్తగా అతన్ని పరుపుమీద ఎక్కించి యిక్కడికి తీసుకొని రావాలి, తెలిసిందా? ” అంది.

తెలిసిందన్నట్టు పురుగుసాబ్ వెనకాల కిలిగొడుగు ఆడించి. ఒక ట పరుగు—

కొద్ద క్షణాలలో అందమైన గుట్టపు బగ్గీ సాలలోంచి బయటికి వచ్చింది. అది పాముమీసం అంత సున్నికం. రంగురంగుల తూలికలు అమర్చి ఉన్నాయి. తియ్యని పంచదార బిళ్లలతో, రంగురంగుల బొమ్మలతో చేసి ఉంది. దానికి నూరు జతల తెల్ల ఎలుకలు గుట్టాలు. పైన పెట్టె మీద సాయేబుగా రెక్క ఒక్కసారి కొరడా ఝుళిపించారు. పావుగంటలో వెళ్లడం, రావడం అయింది. గుమ్మందగ్గర ఎదురు చూస్తూవున్న దేవకన్య, యీ బామ్మని చేతిలోకి తీసుకొని, ఒక ముత్యాల మేకలోకి తీసుకొని వెళ్లింది.

గొప్పగొప్ప వైద్యునికోసం కబురు పంపించింది. వైద్యులలో, ఒకరు తరువాత ఒకరు వగర్చుకొంటూ వచ్చారు. ముందు వాయనభట్టు, తర్వాత గుడ్ల గూబశాస్త్రి, తర్వాత గొజ్జంకయ్య గారన్నారు.

“రాజవైద్యులారా, దయ చేసి యీ బామ్మ చచ్చిందో, బ్రతికిందో చెప్పండి” అని దేవకన్య అడిగింది.

ముందు వాయనభట్టు పినాకయ్య నాడి చూచింది; ముక్కు పట్టుకుంది; తరువాత కాలిబొట్టన నేలు.

“నా ఉద్దేశంలో యీ బామ్మ చచ్చినట్టు తోస్తోంది. ఒకవేళ యితను చచ్చివుండకపోతే తప్పక బ్రతికే ఉంటాడని చెప్పవచ్చు”. ఇంక గుడ్ల గూబ శాస్త్రి గారన్నారు:

“వాయనభట్టు గారన్నమాట కాదనవలసి వస్తోంది; కాని, నా ఉద్దేశంలో

యీ బామ్మ బ్రతికే ఉండనే. ఒకవేళ బ్రతికే ఉండకపోతే, చచ్చిపోయాడనే చెప్పాలిమరి”

“ఏమండీ గొజ్జంకయ్యగారూ! మీరే మంటారు?” అని అడిగింది దేవకన్య.

“సరియైన వైద్యుడు, తనకి తెలియక పోతే మాటాడక ఊరుకోవడం మంచిది. నిజానికి యీ బామ్మ నాకు కొత్తగాదు. ఇదివరకు చూశాను. ఆ మాట వినగానే పినాకయ్య పెద్ద చలి వచ్చినట్టు వణకి పోయాడు. “ఈ బామ్మ బామ్మ అలాగ కనిపిస్తున్నాడు కాబి నట్టి దొంగ.” పినాకయ్య కళ్లు తెరిచి వెంటనే మూసి వేశాడు. “ఏమి సోమరి, తిరుగుబోతు, తుంటరి.” ఈ మాటలు విని పినాకయ్య తన ముఖం కనిపించకుండా దుప్పటి క్రింద కప్పేసుకున్నాడు.

“ఏమి తండ్రిమాట విగ్రహం పారిపోతే ఆ ముసలితండ్రి విచారంతో గుండె పగిలి చచ్చాడు” అన్నాడు గొజ్జంకయ్య.

వెంటనే పెక్కిపెక్కి ఏడవడం ఆ గదిలో వినిపించింది. ఆ దుప్పటి ఎత్తి చూచేటప్పటికి ఆ యేడువెకి కారణం పినాకయ్య అని తెలిసింది.

వాయనభట్టు గారు రెండుకున్నారు: “చెడ్డ పిల్లవాడుకనక ఏకీస్తే, వాడు బాగుండతాడనడానికి అది గుర్రే!” అని పెద్ద గాంభీర్యంగా అన్నారు.

“మా మిత్రుడగారి మాట కాదనవలసి వచ్చింది. కాని, అలాగ ఏడవడం వాడు చావడడానికి గుర్తు అంటాను నేను” అని గుడ్ల గూబ శాస్త్రి గారు పూర్తి చేశారు.

౧౬

ముగ్గురు వైద్యులూ వెళ్లిపోగానే దేవకన్య ఆ మంచందగ్గరికి వచ్చింది. తన చెయ్యి పినాకయ్య తలమీద పెట్టి చూస్తే, చింతనిప్పులలాగ జ్వరంతో కాలి పోతోంది. ఒక గ్లాసులో నగం నీళ్లు పోసి, తెల్లటి

మంచు కలిపింది. “చూడు అబ్బాయి? ఇది తాగుతావా? కొద్ది రోజుల్లో నీకు నిమ్మలిస్తుంది” అని ఎంతో ప్రేమగా అంది.

“పినాకయ్య గ్లాసుకేసి చూచి, పళ్లు బిగబట్టి, “అయితే యిది తియ్యగా ఉంటుందా, చేదుగా ఉంటుందా?” అని అడిగాడు.

“చేదుగానే ఉంటుంది కాని నయం చేస్తుంది”

“చేదుగా వుంటే నే తాగలేను బాబూ!”

“నా మాట కని త్రాగు”

“నాకు చేదుగా ఉంటే నచ్చదు”

“ముందు త్రాగు; తర్వాత కావాలిస్తే చేదు పోవడానికి పంచదార బిళ్ల పెడతాను”

“పంచదార బిళ్ల ఏదీ?”

“ఇదిగో యిక్కడే ఉంది” అని బంగారు గిన్నెలోంచి ఒకటి తీసింది

“ముందు పంచదార బిళ్ల పెడితే, తర్వాత ఆ చేదు ముందు తాగుతాను”

“త్రాగుతావా తప్పకుండా?”

“ఓ, అలాగే”

దేవకన్య పంచదారబిళ్ల పెట్టింది. పినాకయ్య నోటిలో వేసుకొని మింగుతూ, పళ్లు నాకుకొంటూ ఇలా గన్నాడు:

“పంచదారకనక మందు అయితే బాగుండును; రోజూ జబ్బుతో పడే ఉండును”

“చూడు, యీ మందు తాగు; నీ జబ్బు బాగువుతుంది.”

పినాకయ్య చేతితో గ్లాసు పట్టుకొని వాసన చూచి, వెగటుగా పెదవుల దగ్గరకి చేర్చాడు. మళ్ళీ వాసన చూచాడు. చివరికి అన్నాడు: “ఇది చాలా చేదుగా ఉంది. చేదువిషం. నేను తాగలేను బాబూ” అని వెలపరించు కొన్నాడు.

“చే దని ఎలాగ తెలిసింది, దాన్ని మూతిచూడవైనా చూడకుండాను?”

“అబ్బో! నాకు తెలుసు; వాసన తెలుస్తోంది. ఇంకో పంచదార బిళ్ల పెట్టే తాగుతాను”

పాపం ఆ దేవకన్య ఓ తల్లిలాగ యీగో బిళ్ల వాడి నోట్లో వేసి గ్లాసు అందిచ్చింది. “అబ్బో నేను ఇలాగ తాగలేను బాబూ” అంటూ మొగం పరిపరివిధాల వెగటుగా పెట్టాడు పినాకయ్య.

పిల్లలు వ్రాసిన కథలు

విశ్వాసం

జయంతి రాజేశ్వరి
(ఆరోగ్యం)

కుక్క చాలా విశ్వాసముగల జంతు
వని చదువు కున్నాము. తక్కిన
జంతువులకు లేని విశ్వాసం కుక్కకి
యెందుచేత వుందో కారణం మీకు
తెలుసా? అనగా అనగా ఒక పూళ్ళో ఒక
రాజుగా రుండేవారు. ఆయనకు విశ్వా
సం అనే నేవకు డుండేవాడు. ఎల్లప్పుడు
యజమానికి విశ్వాసం తో నేవలు
చేస్తూండేవాడా నేవకుడు. అతడొక
సారి ఋషులవద్ద ఒక ఉపదేశం పొం
డేడు యజమానికి ఆపద వస్తుందనే
సమయంలో తన నిజరూపం యిష్టం
వచ్చిన యితర రూపంలోకి మార్పుకో
గల శక్తి ఆ ఉపదేశం యిస్తుంది.

ఒకనాడు ఆ రాజుగారు వేటకోసం
అడవికి వెళ్ళేరు. విశ్వాసం కూడా వెన
కాలే వెళ్ళేడు. వేట అయ్యేసరికి చీకటి
పడింది. డేరా వేసుకొని ఆ రాత్రి అడవి
లోనే వుండ నిశ్చయించారు. భోజనా
లయ్యాయి. వేట వేత అలసట చెంది
రాజుగారు నిద్రపోయేరు. క్రమేపీ పరి
వార మందరికీ నిద్రపట్టింది. విశ్వాసం
మాత్రం మెలకువగా వున్నాడు. తన
యజమానికి శత్రువులున్నారని తెలుసు.
అర్ధరాత్రివేళ అలాంటి అడవిలో తన
యజమానికి యెవ రేవి హాని చేస్తారో
అని విశ్వాసం భయపడ్డాడు.

అతని భయానికి తగినట్టుగ కొంతనే
పయేసరికి యెవరో మెల్లిగ నడు
స్తూన్న చప్పుడయింది. కదలకుండా
నిద్ర నటిస్తూ చూచేడు విశ్వాసం.
నలుగురు వ్యక్తులు మెరుస్తూన్న కత్తులు
పట్టుకుని డేరా ప్రవేశించారు. తన యజ
మాని వేపు వెళ్తున్నారు. విశ్వాసం
అర్థం చేసుకున్నాడంతాను. వెంటనే
కుక్కరూపం పొంది గట్టిగా అరవడం
మొదలు పెట్టాడు. దాంతో వచ్చిన
నలుగురూ తిరుగుముఖం పట్టేరు.
రాజుగారి భటులు లేచేరు. కుక్క
వెళ్ళిన దారినే వెళ్ళి శత్రువుల్ని తరిమే
శారు. రాజుగారికి తెలివి వచ్చింది.
తనని ఆపద నుంచి రక్షించినవాడు
విశ్వాసమే అయివుంటాడని అను
కున్నారు. ఇంతట్లోకి వెళ్ళిన భటు
లంతా తిరిగి డేరా చేరుకున్నారు.
విశ్వాసం తోక పూవుతూ రాజుగారి
ద్రక్కను నిలబడింది. నేవకుని విశ్వా
సానికి మెచ్చుకున్నారు.

కుక్కరూపం దాల్చి కూడా యజ
మాని పట్ల తన విశ్వాసాన్ని యెలా
చూపించాడో చూశారా? విశ్వాసం
సత్య వచనం చేతనే కుక్క జాతికింత
విశ్వాసం!

“ఈ తలగడా నొప్పి పెట్టోంది”
అంటే, దేవకన్య తలగడ తీసి వేసింది.
తలుపు తెరిచి ఉంది” అంటే, తలుపు
వేసింది. ఇంక ఏ నాకూ లేక, “నే నా
మందు తాగలేను, చేదువిషం” అంటూ
గారం గుడిచాడు పినాకం.

“తరివాతపచారిస్తావునుమా తాగక
పోతే?”

“గరవా లేదు”

“ఇప్పటికే జబ్బుగా ఉన్నావు”

“పోనీలే”

“ఈ జ్వరం ఎలా ఉంటే చస్తావు”
“పోనీ”

“చావంటే భయంలేదా?”

“చావనైనా చస్తానుగాని ఆ చేదు
మందు తాగను.” అనగానే తలుపు
తెరిచుకొంది నాలుగు నల్ల చెవల
పిల్లలువచ్చి, ఒక కట్టె పట్టుకొన్నాయి.

“మీ కేం కావాలి” అని పినా
కయ్య అడిగాడు

“వచ్చిన పీనుగుల్ని మోసుకొని
పోయే మేము సీకోసం వచ్చాం”
అని పెద్ద చెవలపిల్లి అంది.

“నే నింకా చావలేదే!”

“ఇంకెంత? ఆ మందుతాగని కార
ణంచేత కొద్ది క్షణాలకంటే ఎక్కువ
బతకవు. ఇంక చచ్చినట్లే లెక్క”

“అయ్యో దేవకన్యా! ఏది మందు?
త్రాగుతాను. నే చావను. నే చావ
దలచుకోలేదు” అని ఆ గ్లాసు రెండు
చేతులతో పట్టుకొని ఒక్క గుక్కలో
భాళిచేశాడు.

అయ్యో! వృథా ప్రయాసయింది”
అంటూ ఆ చెవల పిల్లలు వట్టి కట్టె
మోసుకొని గొణుగుకొంటూ వెళ్లి
పోయాయి.

కొంత నేపటికి పినాకయ్యకి నిద్ర
లించింది. మంచంమీంచి ఎగిరి ఒక్క
గంతు వేశాడు. బొమ్మలకి జబ్బే రాదు.
వచ్చినా ఒక్కక్షణంలో బాగాయి
పోతుంది.

గంతులు వేస్తూ, కేరింతాలు కొట్టే
యీ బొమ్మని చూడగానే దేవకన్య
“నా మందు బాగా పనిచేసిందన్న
మాట!” అని అడగగానే,

“అంతే కాదు; మళ్ళీ ఎప్పటిలాగ
అటూ యటూ తిరిగేటట్టు చేసింది”

“అయితే, ఆ మందు తాగడానికి
ఎందు కలిత మారాం చేశావు?”

పిల్లలం అంతే. జబ్బుకంటే, మందు
అంటేనే మాకు ఎక్కువ భయం”

“తప్పుతప్పు! సరియైన మందు
త్రాగితే జబ్బే కాదు, చావుకూడా
తప్పిస్తుందని పిల్లలు భ్రావకం పెట్టు
కోవాలి”

“ఈ మాట ఎప్పుడూ పేచీపెట్టను.
పాడె కట్టె తెచ్చిన ఆ చెవలపిల్లల్ని
ఎన్నడూ మరచిపోను”

“సరేగాని, నువ్వూ దుర్మార్గుల
చేతుల్లో ఎలాగ పడ్డావో చెప్పు మరి”

“ఏమయిందంటే—ఆ బొమ్మలాట
వేసే అగ్గిరాము డున్నాటే, మా
నాన్న కిమ్మని అయిదు బంగారు
మోరీ లిచ్చాడు. దారిలో నక్క

బావా, పిల్లిబావా కనిపించి వాళ్లు
‘యీ మోరీలతో వెయ్యి, రెండువేలు
చేసుకుంటావా? రా! మాతో. విచి
త్రాల దిబ్బమీదకితీసుకెళ్లి అక్కడ
వేలకు వేలు మోరీలు మొలిపిస్తాం
అన్నాడు. సరేలే, అని వాళ్ల వెంట
వెళ్లాను. మధ్య త్రోవలో ఒక సత్రం
వద్ద ఆగాము. అర్ధరాత్రివేళ వాళ్లు
వెళ్లిపోయారు. నేను లేచి ఆ వింతల
దిబ్బకి బయలుదేరాను. కటికిచీకటి
దారి. మధ్యదారిలో ఇద్దరు దొంగలు.
బాగ్గుబస్తాలు కప్పుకొని వచ్చారు.

“డబ్బు ఇస్తావా చంపనా” అని
అడిగారు. నేను ఏమీ లేవని చెప్పాను.
బంగారు మోరీలు నోటిలో దాచే
శాను. ఇంతలో ఒక దొంగ నా
నోటిలో చెయ్యి పెట్టాడు. నే నా
చెయ్యి కొరికాను. అది చెయ్యి కాదు
పిల్లి పంజా. తర్వాత పారిపోయి
వచ్చేశాను. ఆ దొంగలు తరిమారు.
ఇక్కడ నన్ను మట్టిపట్టుకి ఉరితీసి
పోతూ, ‘రేపు మళ్ళీ వచ్చి, నువ్వు
చచ్చిపోగానే నీ నోటిలో మోరీలు
తీసుకుంటాం’ అని చెప్పిపోయారు”

“అయితే ఆ నాలుగు మోరీలు
ఏవి?”

“అవి పోయాయి” అని అబద్ధం
చెప్పాడు. నిజానికి వాడి జేబులో
ఉన్నాయి. అబద్ధం చెప్పగానే అసలే
పొడుగైన ముక్కు మరి రెండు
అంగుళాలు పెరిగింది.

“అవి ఏ మయ్యాయి?”

22
ఒక్కమ్మ నెత్తిన గోరంకి
చెప్పకు చెప్పకు చినపాపి
చెల్లో ఇక్కను పిలిపించి
చెపితే నీ ముక్కు చెక్కిస్తా
చింతలు మలపలు దాటిస్తా.

25
తొక్కుడుబిల్ల అట:
చింతాకు తోరణం కట్టుకొని
మామిడాకు మద్దల
కట్టుకొని
నిన్ను నే పెల్లాడుతాను
చిన్నగుంటో.

23
బోడి బోడి బొమ్మ
నీ మొగుడు మందోడమ్మా
పట్టం పోయేడమ్మా
పట్టెడ తెచ్చాడమ్మా
నీ మెడను కట్టాడమ్మా
కొత్తకోక కట్టింది
నాకూతురు
కొన్నేడు సుబ్బయ్య
నాల్లుడు
(ఓంటపాళ్ల)

26
ఉసిరిక చెట్టుకింద
పసిడిపా మున్నాది లేలే.

27
పులిగిరి అట:
పులిగిరి అమ్మా పులిగిరో
పులిసిందంతా నీ పాలా.

28
పీసాసి మద్దా రెంకె
నీ కొడుకు చందరయ్య
కోనేటి గట్టుమీద
కోలాట మెయ్యబోతే
దిగింది గడ్డ పలుగు
కారింది రక్తగొల్లు
చూచింది ఎర్రపిల్ల
గోడుబిల్ల జాయిరే
జోడుబిల్ల జాయిరే.

“ఆ తోటలో ఉన్నాయి” ఈరెండు
అబద్ధానికి ముక్కు మరింత పెరిగింది
“అవి యెక్కడ పోయాయి
తోటలో పోతే, అక్కడ మళ్ళీ దొరుకు
కుతాయిలే; పద వెదకుదాం”

“మరచిపోయాను. అక్కడ
పోలేదు. నీ మందు తాగుతూ
మందుతో అనికూడా మింగేశాను
అన్నాడు. దానితో ముక్కు మ
పొడుగై ఎటు కదలాడాకీ పీల
లేకుండా అయింది. ఇటు కదలితే గోం
లకీ, అటు తిరిగితే కిటికీ కీ, ఎదురుగా
లేస్తే అమ్మాయికళ్లకీ తగులుతోంది
ఇది చూచి ఆ అమ్మాయి ప్రక్క
నవ్వింది. “ఎందుకు అలాగనవ్వుతావు?”
“అని పొడుగవుతావున్న తన ముక్కు
చూచుకున్నాడు. “నువ్వు చెప్పే అబ
ద్ధాలు వింటే, నవ్వు వస్తోంది” అని
దేవకన్య మరింత నవ్వింది.

“నేను అబద్ధం చెప్పినట్టు నీ కెలాగు
తెలిసింది”

“అబద్ధాలు ఇట్టే తెలిసిపోతాయి.
అవి రెండురకాలు: కొన్నిటికి పొట్ల
కాళ్లు; కొన్నిటికి పొడుగుముక్కులు
నువ్వు చెప్పేది పొడుగుముక్కువి.”

పినాకయ్య సిగ్గుతో మొగు
ముడుచుకోవలసి వచ్చింది. గది వీల
పారిపోవా అని చూచాడు. సాధ్యం
కాలేదు. ముక్కు మరి పొడుగైన
కారణంచేత ద్వారందగ్గరికి పోలేక
పోయాడు.

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

మన నిత్యజీవితంలో కొబ్బరి ఎంతో ఉపయోగపడే వస్తువు. మనకు తెలుసు, ఆరటివేలవలె కొబ్బరి చెట్ల కూడా పాతవేయవలసిన భాగము లేకుండా మన ప్రజలకు సంపూర్ణముగా ఉపయోగ పడుతుంది. ఈ కొబ్బరి చెట్టు సామాన్యంగా ఇసుక నేలలలో సుమారు ప్రాంతములలో పెరుగుతుంది. భారత దేశంలో ఎంతవ్యాపారీ గలదో 2427 కొట్ల కొబ్బరికాయలు పంపిణీ; 1 లక్ష 10 వేల టన్నుల కొబ్బరినూనె ఉత్పత్తి అవుతుంది. ఇవి చాలాక ప్రతిసంవత్సరము 1 లక్ష టన్నుల కొబ్బరి మనం దిగుమతి చేసుకుంటున్నాము. అందులన మనదేశంలోనే కొబ్బరి ఉత్పత్తి అధికం చేసి, దిగుమతులు తగ్గించివేయాలని భారత ప్రభుత్వం ఆభిప్రాయపడుతున్నది. కొబ్బరిపంట ఉత్పత్తి అధికముచేసే విషయంలో భారత ప్రభుత్వానికి సలహా యిస్తుండేమిటో 'ఏసియన్ సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్స్ ఏసోషియేషన్' చేయబడినది. దేశ విభజన జరిగినతరువాత కూడా కొబ్బరి చెట్టు ఎక్కువకంటే ప్రాంతాన్ని భారత యూనియన్ లోనే వున్నాయి. ఎప్పుడు భారత యూనియన్ లో వున్న భూభాగాలలో సంవత్సరము నకు 333.1 కొట్ల కొబ్బరికాయలు, 1,05,000 టన్నులు కొబ్బరినూనె ఉత్పత్తి అవుతున్నట్లున్నది. అయినాగానీ, కొబ్బరి ఉత్పత్తి అధికము చేసేవిషయమై ప్రైవేట్ సంఘము శ్రద్ధగా పని చేస్తున్నది. ఈసంఘం కొబ్బరిని అధికంగా ఉత్పత్తిచేయటము, ఉత్పత్తి అయిన కొబ్బరిని సక్రమంగా అమ్మటము నకు తోడ్పడుతుంది. కొబ్బరితోటలలో నాటుటకు మంచి మొక్కలు సరఫరా చేసి యిచ్చి, ఆ మొక్కలను చక్కగా పెంచేవిధము, వాటికి విద్యుత్తులసిన ఎరువు మొదలగు విషయాలపై శ్రమితుల సలహా యిస్తూ, కొబ్బరి చెట్లకు పుట్టే తెల్లళ్ళకు మందులు, విరుగుట్ట సరఫరా చేస్తూ, ఈసంఘము అధికోత్పత్తికి తోడ్పడుతున్నది. కొబ్బరి తోటలు లాభకరంగా వుండి, ఎక్కువ మంది తోటలు వేయటానికి ప్రోత్సహించటానికి

కొబ్బరి ధరలు లాభదాయకంగాను, నికడగాను వుండాలని సంఘం గుర్తించినది. కొబ్బరి అధికంగా ఉత్పత్తి చేయటానికి ముఖ్యంగా కావలసినది ఎక్కువ కొబ్బరి చెట్లు. అందుకు మంచికకపు మొక్కలను పెంచుచి, ఆమ్మకూడటానికి ఈసంఘం చాలా చోట్ల ప్రత్యేకంగా మొక్క తోటలను పెంచుతున్నది. వీనిలో పెద్ద తోటలు మద్రాసు రాష్ట్రంలోనే వుంటాయి. మనరాష్ట్రంలో ఇప్పటికీ ఇటుకంటివి మాడుతోంటున్నవి; ఇప్పుడు మరొక విధు తోటలు వేయవలసినది నిర్ణయించారు. నీలేళ్ళో, రట్నాచి, పట్టుకోట, అడుతురాయి, సామర్ల కోట, మారుతూరు, అనకాపల్లి, కోయంబతూరు లలో ఈ తోటలు పెంచబడుతాయి. ఈ తోట లన్నింటిలోను కలిసి, కాలకు 1 లక్ష 60 వే, కొబ్బరిమొక్కలు నాటటానికి అమ్మకాదు. అయితే ఈ మొక్కలు మనరాష్ట్రంలో కావలసిన వాటిలో 10 వ వంతు మాత్రమే. కొబ్బరి మొక్కల పెంపకంలో శ్రీశోభనవిమితం రెండు కేంద్రాలు స్థాపింప జేసినది. ఇందులో ఒకటి కాసగోడులో వున్నది. దీని విస్తీర్ణము 110 ఎకరాలు; రెండవది కాయమాడలో 150 ఎకరాలు. కొని ఏప్రిల్ నెలలోనే స్థాపించారు. వైకేసిన 8 కేంద్రాలలోనూ తోటలను పెంచే విషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వం ఒక శంకవృక్ష ప్రకారము ఏర్పాటు చేసినది. ఈ కార్యక్రమము నిమిత్తం ప్రభుత్వం ఏటేటా రూ. 7లక్షలకి పైగా ఖర్చుచేసి, రూ. 8లక్షల 24 వేలు ఆదాయం సంపాదించును.

బొంబాయి రాష్ట్రంలో ఉత్తర కేసరాజిల్లా లోని "కంబ" లోకూడా ఒక తోట ఏర్పాటు చేయటానికి ఆ ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది. ఈ తోట ఏ సంవత్సరాలలో మొత్తం 50 వేల మొక్కలను సరఫరాచేస్తుంది. అస్సాంలో, తేజ్ పూర్ లోకూడా ఒక తోట పెంచటానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. ఈ తోట ప్రతిసంవత్సరము 30-40 వేల కొబ్బరి మొక్కలను సరఫరా చేస్తుంది. ఈ విధంగా శ్రద్ధతో కార్యక్రమం కొనసాగిస్తే, కొద్ది కాలంలోనే మనకు కావల

సిన కొబ్బరి అంతా మనదేశంలోనే ఉత్పత్తి అవుతుంది.

బ్రిటన్ నుంచి సైకిళ్ళ ఎగుమతి
ఆహార దిగుమతులు వృద్ధి చేసుకోటానికి బ్రిటన్ ఆవలంబిస్తున్న ఒక ముఖ్యమార్గం సైకిళ్ళు ఎగుమతి చేయటం. ఒక సైకిలు ఎగుమతి చేస్తే ముఖ్యంగా ఆర్థికమైనదానిని, అమెరికాకు గాని - 4 రు వ్యక్తులు గల ఒక కుటుంబానికి ఒక సంవత్సరమునకు సరిపోగల గోధుమలు దిగుమతి చేసుకొనవచ్చును. అదిగాక, ప్రపంచంలో ఇప్పుడు సైకిళ్ళు ఎక్కువ గిరాకీగావున్నవి. అందువలన బ్రిటన్ సైకిళ్ళ ఉత్పత్తిపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపిస్తున్నది. గత సంవత్సరం బ్రిటన్ లో మొత్తం 20 లక్షల సైకిళ్ళు తయారైనాయి. వీనిలో 14 లక్షలు ఎగుమతి చేశారు. సైకిళ్ళు కొనడంలో బ్రిటన్ కు ముఖ్యమార్గమైన భారతదేశం, దాని తరువాత దక్షిణాఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియాలు వున్నవి.

అక్టోబరు నెలలో భారతదేశానికి బ్రిటన్ నుండి 44,410 సైకిళ్ళు ఎగుమతిచేశారు. వీని ఖరీదు 2,99,150 పౌండ్లు. (పౌండ్=181/3 రూ. లు.) అదే నెలలో దక్షిణాఫ్రికాకు 16,095 సైకిళ్ళు ఎగుమతిచేశారు. వీటి ఖరీదు 99,574 పౌండ్లు. 1938 సం.లో ఆస్ట్రేలియా బ్రిటన్ నుండి నెలకు 7866 సైకిళ్ళు దిగుమతిచేసుకునే; గత అక్టోబరు నెలలో 5398 సైకిళ్ళు మాత్రమే దిగుమతి చేసుకొన్నది. వీటి ఖరీదు 48,790 పౌండ్లు. గత పదిమాసములలోను బ్రిటన్ ఆస్ట్రేలియాకు మొత్తం 74,094 సైకిళ్ళు పంపించింది. ఇకముందు ఈ దేశానికి సైకిళ్ళు ఎగుమతి ఎక్కువయే నూతనలే కనిపిస్తున్నవి. ప్రపంచంలో కల్లా గొప్పపారిశ్రామిక దేశముని పేరు బడ అమెరికా కూడా బ్రిటన్ నుండి సైకిళ్ళు ఎక్కువగా దిగుమతి చేసుకుంటున్నది. అమెరికాలో కొత్త కారులు దొరకక పోవటంవలనూ, పాతకారుల ఖరీదు పెరిగిపోవటంవలనూ, అమెరికన్లు ఇప్పుడు సైకిళ్ళు ఎక్కువగా కొంటున్నారు. దానికి తోడు అమెరికాకు ఎగుమతులు ఎక్కువవడయ వలనని బ్రిటన్ శీఘ్రంగా ప్రయత్నిస్తున్నది. అందువలన అమెరికా బ్రిటన్ నుండి ఎక్కువ

సైకిళ్ళు కొంటున్నది. 1938 సం.లో బ్రిటన్ నుండి అమెరికా నెలకు 330 సైకిళ్ళు మాత్రమే కొనేది; కాని అక్టోబరు నెలలో 2,888 సైకిళ్ళు కొన్నది. వీటి ఖరీదు 18,034 పౌండ్లు.

తక్కువ బరువు వుండి, వడిగా పోగల సైకిళ్ళు తయారు చేయటంలో బ్రిటన్ ప్రఖ్యాతి వహించినది. ఈ మధ్యజరిగిన ప్రదర్శనలలో 20 పానులు బరువు గల సైకిల్ ఒకటి ప్రదర్శింపబడినది. ఇది చాలా వడిగా పోతుంది. దీని ఖరీదు దాదాపు 40 పౌండ్లు. శీఘ్రంగావుండి, వడిగా పోతూ, మారుప్రయాణాలకు ఉపయోగపడే సైకిల్ ఖరీదు ఇప్పుడు 16 పౌండ్లు వున్నది; యుద్ధానికి పూర్వం ఇటువంటి సైకిల్ ఖరీదు 9 పౌండ్లు మాత్రమే. బ్రిటన్ లో పోల్చిమానే మనదేశం సైకిళ్ళ ఉత్పత్తిలో ఎంతో వెనుకబడి వున్నది.

అమెరికా సాభాగ్యము
పారిశ్రామికంగాను, వ్యావసాయకంగాను అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రం ఈనాడు, ఇంకా వరకన్నదూర దేశంగానీ, మరే ఇంకాదేగానీ ఉండనంతటి ఉచ్చస్థితిలో ఉన్నది. అమెరికాలో నిరుద్యోగం సంఖ్య ఇంకా కన్నడు లేనంత తక్కువగా వున్నది. ఈ సాభాగ్యమును కాపాడు కొంటున్న అమెరికా ప్రభుత్వము శాయశక్తులా పంపిస్తున్నది. యూరప్ పునరుద్ధరణ అనే పేరుతో దాదాపు ప్రచురించిన పథకము అమెరికా సాభాగ్యమును కాపాడు. కొనుటకే ఉద్దేశించబడిన దిని కూడా కొందరు అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

1947 వ సం. జూన్ 30 వ తేదీతో అంతమైన సంవత్సరంలో అమెరికా 1 కోటి 92 లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యం ఎగుమతి చేసింది; గత సంవత్సరం 1 కోటి 78 లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యం ఎగుమతి చేసింది. ఇంకా కన్నదూర ఇంత పెద్ద మొత్తములు ఎగుమతి చేయబడలేదు. ఎగుమతిచేసిన ఆహారధాన్యంలో 1 కోటి 6 లక్షల టన్నులు గోధుమలు, గోధుమ పిండి, మొక్కజొన్న వస్త్రాధాన్యాలు 28 లక్షల 90 వేల టన్నులు; బియ్యం 5 లక్షల 71 వేల టన్నులు వున్నవి. ఇంతపెద్ద మొత్తంగా ఈ ధాన్యాలు ఇంకా కన్నదూర ఎగుమతి చేయబడలేదు. ఎగుమతి చేయబడిన ఆహార పదార్థాలలో (17 వ పేజీ చూడుము)

జాన్ జి. వినాంట్

(7 వ పేజీ అంతరాయం)

సంగ్రామం మూలంగా దెబ్బ తిన్నవాళ్ళలో ఆయన ఒకడని ఒక పెద్దమనిషి నాతో అన్నాడు. కాని, యుద్ధానంతర శాంతిప్రతిష్ఠాపన మనము చేయలేకపోతున్నామే ఆయన హతమైనాడని నా ఆభిప్రాయం. వినాంట్ అత్యంతాత్మీయ చేసుకొనటకు పడునాటకు దినాటకు పూర్వము న్యాయార్థంలో ఆయన ఉపన్యసింపారు. అదే ఆయన అంత్యోపన్యాసం అయింది. ఆ ఉపన్యాసం పరిశీలిస్తే ఆయన హృదయంలో ఆవేదన బోధపడుతుంది. ఆయన కంపితహృదయంతో నూటిగా ఒక్కమాట అన్నాడు. "మీరు ఆత్మ పరిశోధనకై ఒక్క విషయం ప్రశ్నించుకోండి. యుద్ధకాలంలో అమెరికాను కాపాడే నిమిత్తమైన యుద్ధ ప్రపంచ వాగ్వివాదాలను రక్షించడానికి పాటుపడినదానిలో యాదృశ్యమును నేను మీరు ప్రపంచ శాంతి స్థాపనకై పాటుపడుచున్నారా? అని ప్రశ్నించి పరిశీలించుకోండి. నేను అటువంటి కృషి చేయడంలేదు.

యుద్ధకాలంలో ఎలాగైనా విజయం పొందవలసినది అమెరికానానీ నేనలను పంపించారు. అమెరికన్లు తమ దివ్యతను యుద్ధరంగములకు పంపి రక్తం ధారపోసి బలియిచ్చారు. తమ ద్రవ్యం సమర్పించారు. ఇటుట పట్టిపాటు పడ్డారు. కాని యిప్పుడు శాంతి ప్రతిష్ఠాపనకు మనము ధారపోయచున్నదేమిటో, యుద్ధంలో జయించడంకంటే శాంతిని ప్రతిష్ఠించడమే ఎక్కువ కష్టమైనదని.

పాశ్చాత్య రాజ్యాలు ప్రజాస్వాతంత్ర్య రక్షణ కోసం మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామమును చేసిన కాని ఆ సంగ్రామం ముగిసిన అనంతరం ప్రజా

స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుకుని ఏమీ కృషి చేయలేదు. అందువల్ల రెండో ప్రపంచ సంగ్రామం మనకు చేయవలసి వచ్చింది. ఈ సంగ్రామం కూడా ప్రజాస్వాతంత్ర్యం కోసమే చేశారు. కాని, శాంతి రక్షణకోసం మనము చేయవలసిన త్యాగం గాని మానవసేవగాని చేయనియెడల తిరిగి ప్రజాస్వాతంత్ర్య రక్షణకోసం మరొకసారి యుద్ధం చేయవలసి వస్తుందని వినాంట్ గ్రహించాడు.

ఆయనక మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామం నాటి ఆరితేరిన పీఠము. అందుకనే, ఆయన కడపటి ఉపన్యాసంలో యిలా అన్నాడు:- "గత యుద్ధంలో మనవాళ్ళు 20 లక్షలమంది ప్రాణస్వయ్యుద్ధాంగంలో యుద్ధం చేశారు. కాని ఆ యుద్ధం ముగిసిన తర్వాత మనవాళ్ళు కనీసము రెండువేలమంది యైనను జర్మనీకి చెల్లి, జర్మనీల బిడ్డలను వృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు వారి మేలుకోరి పరోపకారచేసే యుండేట్లయితే, యుద్ధం సంగ్రామం సంభవించియుండేది కాదు. శాంతి స్థాపన అంటే, మనముట్లకు మనము స్వయంగా కొంత శ్రద్ధాపక్తి చూపించాలి. అంతేకాదు. అన్ని రాజ్యాలువారు సమష్టిగా కూడా బాధ్యత వహించాలి. అని ఆయన అన్నాడు.

గాంధీతత్వ సారం ఆ మాటలలో యిమిడి యున్నది. మన ప్రభుత్వముయొక్క తప్పులకు అపరాధములకు ప్రత్యేక కృత్యమైన మనము స్వయంగా బాధ్యులమై యున్నామనియు, ఆలోచనలను తొలగించుటకై ఎవరిమట్లకు వారు తమ శక్తికొలది పాటుపడవలసినయు స్వగృహబాధ్యత గ్రహించాలి ఇది వినాంట్ గారి సిద్ధాంతం.

వినాంట్ గారు ఉపన్యసింపేటప్పుడు మధ్యలో ఒక్కొక్కప్పుడు కొలదిట్టజాలు నిశ్శబ్దంగా నిల్చుంటారు. ఆయన ఏదో ఆత్మ జిజ్ఞాసలో ఉంటాడు. ఆ కొలది తుణముతే

దీర్ఘ విశ్రామంగా ఉంటుంది. ఆయనయొక్క అంతర్నిత్యత ఆయనకంఠంలోకి వస్తూఉంటుంది. తన్ను తానే శిక్షించుకొనేది ఆత్మాధికారి ఆయన తనముట్లకు తాను నిర్వర్తించవలసిన స్వ భర్త్యమును సరిగా నిర్వర్తించనందుకు తన్ను తానే నిందించుకుంటాడు.

నేను మొట్టమొదట వినాంట్ గారిని 1941 సం॥ వేసంగిలో లండనులోని ఆయన కార్యాలయములో ఆయనను కలిసికొన్నాను. అంతకు ముందే యాజుజిట్టును చచ్చిపోయి కలిసి అట్లాంటిక్కు ప్రణాళిని ప్రకటించారు. ఆ ప్రణాళికలోని మహోత్సాహం లక్ష్యములను ఆయన అనుండాంద భరితుడైనాడు. కాని 1945 సం॥ నుండియు ఆయన తిరిగి విశ్రాంతి పుడెనాడు. టర్కీ రాజ్యమును ప్రభుదాన స్థితిపర్చింది. అది ఆయన మనస్సును కలవరపర్చింది. ఆ విషయమై అమెరికా ప్రెసిడెంటుయిన ట్రూమను గారితో కలిసి చర్చించాడు. ఆ కృతకారంలో సంఘర్షణ రావచ్చునని గ్రహించాడు. అనాడు చాలా ఆందోళనపడి తన గదిలో మనస్థిరం లేక ఇటు అటు పచారులుచేశాడు. కాని, లోక శాంతికి భంగముకలుగుననే భావం బయటికి వెల్లడించకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు.

కడచిన కొలది మాసములలోను జరిగిన అంతరాతీయ కృతకారాలు ఆయనకు మనశ్శాంతి కలుగజేయలేదు. బహుశః కొన్ని ప్రయత్నాలు కృతకారాలుకూడా ఆయన మనస్సుకు మరింత కష్టమును కలుగజేసి యుండవచ్చు. ప్రపంచంలో జరుగుతున్న గాఢ అంతాచూచి మనో దేదనపడే వాకి ఆత్మ జనులవల్లను ఆ ప్రపంచమువల్లను మిత్రులవల్లను చూపబడే అనురాగాతిశయము కొంత ఉపశాంతిని కలుగజేయగలదు. అటువంటివాడు ఆట్టి ఉపశాంతిపొందనే ఆధారపడి కాలక్షేపంచేస్తూ ఉంటాడు. ఎందుచేతననగా ఈ కాలంలో ఏ

రోజున పత్రిక తెరచి చూచినప్పుడు మనస్సును క్రుంగిదేసే వార్తకే కన్పిస్తాయి. ఉదయం పత్రిక వచ్చిందంటే, పచ్చి పురుగుమీద ఎండు కారం చుట్టబడుగా ఎటుచూచినా నిగుత్తుకొకరమైన సంక్షోభవార్తకే కన్పిస్తాయి.

అటువంటి సీతిలో కొందరు సాంత్వ్యక హార గోష్ఠిలలోకి లోకమెల్లాపోతే మనకెందుకనే విరక్తితో ఉంటారు. మరికొందరు మద్యం నేనించి కష్టపెట్టి మరచిపోవాలని ప్రయత్నిస్తారు. ఒక్కొక్కడు నిర్వాహక ప్రణాళిమే శిరణిగుంటాడు.

ఈ విధంగా యానాటి. రాజకీయ వేత్తలున్నూ రాజ్యాంగ నిర్వాహకులున్నూ తమ యిష్టానుసారంగా శాంతిప్రతిష్ఠాపన చేయవచ్చునని ఆపనింతా వాకితే మనము వదిలివేశాము. మనము యారీతిగా, ప్రసరించుచుండుట వల్లనే వినాంట్ గారు మనకు ఆ హుతి అయినాడు.

జాన్ వినాంట్ మనస్సు చలించి ఆయనో చొప్పుల్యానికి ఆహుతి అయినాడు. ఆయనపోడం మనకు నవం. అది మన అపరాధంకూడా. "యుద్ధకాలంలో మనము స్వదేశరక్షణకు, మానవనాగరికత రక్షణకుచేసిన త్యాగంలో కొంత తయినా, శాంతిప్రతిష్ఠాపనకు యానాడు చేయుచున్నామా? మీరు స్వాతంత్ర్యం లభించిన తర్వాత మీరు గాంధీమహాత్ముని ఉపదేశములను తిరస్కరించుచున్నారా? మీ పొరుగు వారితో కలహించి విరక్తపాతంతో గాంధీని హత్యచేస్తారా?" వినాంట్ గారి మరణవేదన మీ చెవులలో సదా మ్రోగుతూ వుండాలి. వినాంట్ గారు తరుచుగా, "శ్రద్ధవుండాలి" అనే మాట ప్రమానినూ వుండేవాడు. "శాంతిస్థాపన అంటే మీరు శ్రద్ధవున్నా? ఉన్నట్లుయితే, మీరు స్వయంగా దానివిషయమై శ్రద్ధవహించాలి" అనేవాడు.

అల్లసానివెద్దన

(8 వ పేజీ తరువాయి)

పె: ఏమిటో యేం జెప్పాడో మేమెరగం.

నే: తమ మాతాంత బాగుండవలసింది.

పె: బాగుంటేనేం, బాగుండవలసిందేనేం?

మా కందుకా సంగతి?

నే: ఎంత చింత తాతగారికి! తర్వాత, రాయలవారికి వైద్యమంత ముఖ్యమని మని తమరు వైద్యులను చూచుకున్నారా?

పె: ఇంకా, నీ క్యూరేషన్ ప్రతిని మించు తోంది! ఏమిటి ఆయన కథిమాన మని మా మతాన్నే మార్చుకునేటంత వ్యక్తుల మనుకున్నా? మాకు మన స్వాతంత్ర్యం యేమీ చేసేవాడో గాం.

నే: పోనీండి. సంకుచాల నృసింహకవి విషయం చూడండి?

పె: ఏమిటా కథ? ఎక్కడ ఉన్నాడు అంత మనుకుంటూనే వున్నాం. మీరంతా యేమనుకుంటున్నారో?

నే: ఏమిటో ఆయన కవిత్వం బాగుందని మీ కిష్టం తోచి ఆయన్ను రాయలవారిద్వార చేర్చుకుంటా చేసారని, దాంతో ఆయన చాలా బాధ్యుని వెళ్లాడని.

పె: (యిక్కుమీద వేలేసుకుని) ఆరి మీ కాలంబా గారంగాను! పుక్కిటి పురాణాల్ని మేల్చి వెరికాలమే? ఏమిటి మా కాయ నేమిదయ్యా? మేం కష్టాన్ని చేర్చుకుంటా చేసామో? అట్లా అనుకోవడం—మా సంగతి అట్లా వుంటే అది యిప్పుడే యెత్తుకుంటాం, రాయలవారి వ్యవహారం తేలుస్తారని యెరుకుస్తారా? రాయలు వాళ్లతో వేలెట్టి కరవనేరని అమాయకుడు కాదు: పండితుడు కవి; రాజ్యంలో జరిగే సమస్తం స్వయంగా చూచుకునే అలవాటు వున్నవారు: నా విషయం సర్వం నా కంటే ఆయన కే ఎక్కువ తెలుసు.

అట్లాటి ప్రభువుకు ఈర్ష్య చేత నేనొక పాత్రుణ్ణి చేరనీలేదని అనుమానం తోస్తే ఊహించుకుంటారా? ఇది మహానగరం గాని అవినీతికా? చివరకెవరూకున్నా బట్టుమా ర్హురుకువాడా? అట్లా వుంటే, మా కీర్తి యెందుకు? మా కవిత్వం కన్నా ఆయన బాగుందనా? నీ నాయన రాసిన గ్రంథాన్ని చదివావా? అట్లా గుండి మా డెట్లా గుండి? కాక, అయ్యో మా కొచ్చే మెల్లా బహుమానాలు ఆయన కొస్తయ్యేమా అనుకుని చేతామంటే, అంతక్రితమే అవన్నీ సమగ్రంగా మారు ముట్టామే? ప్రపంచాని కప్పడూ ఒక పెద్దకోగముంది: చదువును కటిక్కిన్నముకుంది. ఎవరిని గురించేనా చెడ్డమాట లాడుకోవడానికి ముందంజేస్తుంది.

నే: చిత్తం. తమ గ్రంథాన్ని మొదట్నుంచి చివరకు ఒక్క బిగిని కూర్చారే అప్రయత్నముగా నట్లా వచ్చిందా, యేమన్నా ప్రయత్నం చేసారా.

పె: ఏమిటి చచ్చుచున్నా! ప్రయత్నం మేమిటి, కవిత్వం మేమిటి? ఏదీ ప్రయత్నం చివర చేత నైనా వ్రాయించండి చూద్దాం. ఏదో వచ్చింది, వ్రాసామంటే.

నే: మనుచరిత్రోక్తి వ్రాశారా?

పె: ఒక్కటే వ్రాయడం మేమిటి? ఎన్నో వ్రాసుంటాం. జ్ఞాపకం కూడా లా. అదొక్కటే మిగిలివుంది. దానికే పేరా వచ్చింది. నలుగురు స్త్రీలు పుడితే అంతా ఒకమోస్తరుగా వుంటారా?

నే: అదేమిటండీ న్యాసులవారివన్నీ వున్నాయిగా!

పె: ఏమిటి, ఆ మహర్షి తో మాకుపోలికా. వారెక్కడా మేమెక్కడా! వారి పదిల్లోకాల విలపుండే మా గ్రంథమంతా! వారు మహానుభావులు.

నే: వారెక్కడ వారా? నిద్రాగ్రస్థ స్వామెక్కడ వారా?

పె: ఈ కోగం మీ కాలంబాం డందరికి వుందనుకుంటా? వారెక్కడా, వీరెక్కడా? దాన్ని కనుక్కోడానికి కావలసిన శక్తి సామర్థ్యాలున్నా మా మనకు? వేదం కూర్చారవారు, భాష్యం వ్రాశారు వీరు. అంతటితో అపితే

బాగుంటుంది గాని, వారెక్కడా వీరెక్కడా యేమిటి? వారే వీరేమా, సరా!

నే: కావచ్చు. తమ రీతగిరిలో స్వాదుండేవారు?

పె: (దృష్టి నేకాగ్రంజేసి) పంపాపురం శ్రీశ్రీమంగళానుండే బ్రాహ్మణులంతా అక్కడ వుండే వాండ్లు, వికాసాత్మకాన్ని పన్నిన, నడిచేగవ అని, అప్పుడే వుండేవా? ఏమి చెబితే నీ కథమాతుంది. ఆ వైభవ మంతాపోయి కిలిలా లేర్పడి యీ కోటాల్లో.

నే: పాపం తమ కడంతా తప్పుకుంటే యెట్లా గుంటుండో యిప్పుడు.

పె: ఎట్లా గుంటుండో యేమిటి—దా మెట్లా వర్ణించవ! ఇంతకూ భరత ఖండంలో నిట్లాటివెళ్లి ఆరిపోయినాయో! వాటిని గురించి విచారం నిష్క్రమించాం. ఇంతకూ గతిచిహ్న సామ్రాజ్యంలో నికొకలెక్కా! గతిచిహ్న ప్రభువునుండి ప్రభువు లొక లెక్కా! ఏమిటో కాలం మట్లా జరుగుతుంటుంది. యేం జేస్తాం?

నే: చిత్తం. రాయలవారు తమకు విహితులు కూడా, తమతో నేటి దాచేవారు కారనుకుంటా. వారి కోర్కె లన్నింటా పెద్ద కోరికే?

పె: చిక్కుచున్నా. వారికి కోరిక లేమిటి? ఏ కోరిక వారికి తీరదు!

నే: అదికాదు స్వామీ, సామ్రాజ్య విషయంలో.

పె: ఓహో! ముఖ్య రాజకీయోద్దేశమా? కురకలకు కృష్ణదాటి రాకుండా చేద్దామనీ, విజయనగరాన్ని మోడ వత్వానికి కేంద్రంగా జేద్దామని. కృష్ణుడు దాటనియకుండ దానికి చివర చివరకు విశాఖరంధ్రా దండెత్తి అక్కడనే వాండ్ల నోడిస్తే హాలుగా వుంటుందని జయించు కొచ్చారు. కేంద్రం చేయడానికి చాలా ఆలోచన చేసారు. ఏం జెయ్యడానికి వారి కాయద్దాయం ముఖ్యముగాయ మెంది, పాపం!

నే: బొనండి పాపం! వారికవిత్వం సాఫీ తమకు వేమండీ?

పె: సాఫీ తమకు వే. దానితీరంత: వారి వాక్కుకూడా యాసగా కొంచెం వెట్టుగా వుండేది. మితభాషి, అంతా పదిమాటల్లో ననే దొక్కచూచితో దేచ్చేవారు. ఆ లక్షణం కవిత్వానికి పట్టింది.

నే: తమ రైప్పుడైనా సవరించ మనేవారా వారు వ్రాసిన గ్రంథాన్ని?

పె: మాచేత సవరింపించుకోవడం మేం కర్తవ్యమే వారి కవిత్వాన్ని? వారు గొప్ప పండితులు. ఎప్పుడైనా యేదైనా మాకు మిగిలిన కవులకు చదివి విమర్శిస్తే “స్వామీ అంతన్నా యిది బాగుంటుందేమో”నని మేమెవరిమైనా అంటే సరసంగా విని అంగీకరించే వారు. మా కొక ప్రభువుతో సంభాషిస్తున్న టుండేదే కాదు: ఏదో మిక్కిలితో మాట్లాడినట్లుండేది.

నే: అప్పుడే వంతులు! ఇంకా—తమకు మహా వ్యాపకులని అడుగుతున్నా—తమకు తెలియకుండాదని, తమకును మంత్రులారే మాత్రం వారండీ?

పె: ఏమాత్రంనా లేమిటి? వారీమాత్రంనా రసదానికి దగ్గ శక్తిమా కెక్కడుంది! కవిత్వం చెప్పేవాండ్లం కాబట్టి యేదైనా మనస్సుకు బట్టిందా న్ననుభవించగలం. వారప్పడప్పుడు క్యూరేషన్ ప్రదర్శించే ప్రతిభాచమత్కారం మాకు పూర్తిగా అనుభవేద్యమై పూర్వం చాణక్యుడు రాక్షసుడు మొదలైన ప్రతిభాభ్యుల చరిత్రలు జ్ఞాపకాని కొచ్చేవి. స్థూలంగా జెబుతామను. ఆ మహనీయుడు రాక్షస చాణక్యుల నీతిని, మంత్రాంగాన్ని పుణికి పుచ్చుకున్నాడు. వారికి ప్రజలంటే ప్రేమ, ప్రభువంటే విశ్వాసం.

నే: అట్లాగే నే యెందుకండీ రాయలవారు వారి కంట్ల నెర్రగా గాల్చిన యినుపకడ్డిలతో బాడిపించి వాల్చి చివరకు చెరచెట్టారట?

పె: (విపరీతమైన ఆశ్చర్యాన్ని కనుబరుస్తూ) ఏమిటి! ఏమిటి! మళ్లీ తప్పు! అట్లాటి విధన మాటన్న అభాషను జేసాడు! (హండిపడుతూ)

వాణ్ణి నాకు చూపిస్తే నా బ్రహ్మత్వం కానేవు మరచిపోయి వాణ్ణి హత్య చేస్తా. ఎట్లా, ఎంత మాటన్నాడు. ఎందువడా? ఆ కథంతా చెప్పు.

నే: వాడొక ఖోర్యగిడుబాటసారి. రాయల కుమారుడు కారగతి చెంచారని, అది తిమ్మగిడు గారు చేయించిన విషప్రయోగఫల వని, దాని కాగ్రహించి శ్రీ వారు వార్షిక్ చేయించారని—

పె: (నోరు మోచుకుంటూ) అవ్వా, అవ్వా, అవ్వా! మీ ఖోర్యగిడునాడు తనలబడ! మీ పరికోధనోన్నాకుం మితిమీరుతుండే! అట్లాటి మాట నన్నుడానికి మీ కాలంబాండ్ల కాస్తికత్వం చప్పగా నడించించుకుంటా. రాయల కుమారులు మృతికొంటుంటు నిజమేగాని, వారికి మంత్రుగా గెందుకు విషప్రయోగం జేయస్తారు? దానివల్ల ప్రయోజనమేం? తన్నెప్పుడు పరిగొనించే జ వారముకు రాజ్య మిప్పిస్తామనా? స్త్రీ మేకా లేని తానే గాబ్యా అపహరిస్తామనా? ఉన్నన్నా వల్ల పితృభక్తితో గౌరవించాడే రాయలువారి. అట్లాటి ప్రభువునట్లు నాయన అటువంటి ఖోర కా క్యం సంతోషించుకుంటారా? అయితే పట్టుబట్టి తర్వాత మరణ దండన జరిగించక నీవన్న క్రూరదండన విధిస్తారా? చేయదులు కొన్నాళ్లు, చేరుల్చిన రాన కావాలన్నీటిని నెరవేర్చి దివ్యంగా మంత్రత్వం జేసి చివరకు వాన ప్రస్థం పుచ్చుకున్న మహానుభావుని పట్ల వెట్లాటి భండాలపు మాట పుట్టింది! మీకు సత్య సత్యనిరూపిణి విదేశీయు లెక్కడ దాపురించారరా! వాండ్లకు మన మాటనే, పేళ్లే తెలిక వెరిమెత్రిగా వ్రాస్తుంటారు! ఎంతమాట విన్నాను, హరిహరి!

నే: పోనీండి. కవులకు తిమ్మరుసుగా రంటే కోపమెందుకండీ?

పె: కోపమేమిటి! ప్రతి తావప్రతికి ఆయన బహుమానా లివ్వలేదని?

నే: తమర్ని బహుమానించేవారా?

పె: నాకు మనస్సిచ్చి నన్ను విడుతు మనే ఆదరించేవారు. అంతకన్నా వారు చెయ్యి లిసిన బహుమాన మేమిటి? వారిద్వార కల్పితపు డెల్లా, వారు కనబడప్పుడెల్లా మాకు మా గురువు గారిద్వార, నాన్నగారిద్వార నన్న టుండే.

నే: చిత్తం. రాయలవారు తమర్ని పద్యం చెప్పమంటే యిది, గానా లవి గావా? లేకుంటే కవిత్వమెట్లా వస్తుందన్నారే? వారికట్లాగంటే కోపం రాలా?

పె: కోపమేమిటి! ప్రభువుల కోగ్రస మొస్తుందని యిది వాడేం కవి? అవసరమేలే బ్రహ్మనే లక్ష్య పెట్టం. అట్లానుట్టి. వారే అడిగితే యేం జెప్పేవాండ్లమా? అంతకంటే మృదువుగా అవన్నీ లేవారే, యిప్పు డెట్లా చెప్పమా అని సందేహిస్తున్నా మనేవాండ్లం. వారుగాడా అడిగింది—వారి అల్లుడు అలియ రామరాజు. చిన్నవారు. మేమంటే బాగా ప్రేమించి మమ్మల్ని పూజించేటంత గౌరవం జూపించేవారు. ఆయనొకకోజ “స్వామీ” పద్య మంటే యేదో తొందళ్లొవుంకి అట్లా చెప్పి పోయినా.

నే: రామరాజుగారంటే జ్ఞాపక మొస్తుంది. వారట్లాటివారేనాండీ?

పె: ఎట్లాటివా రోయ్! అదా—అదొక లెక్కా: చిన్నతనం దాన్నంత పాటించారనిందికాదు.

నే: అంటే యెట్లాగండీ? చివరకు సామ్రాజ్యాన్ని కూలదోసిన వ్యవసం!

పె: అయితే నేం జేద్దాం? సామ్రాజ్యం మటుకు కర్మబద్ధంగాదా?

నే: బొనీండి.

పె: మేమిక జెల్లాం: నీవు మంచివాడవ్. ఎప్పుడైనా ఆహ్వానిస్తే వస్తుంటారే.

నే: తమ కక్కడ కాలక్షేప మెట్లాగండీ?

పె: దాని కేమాయ్. మమ్మల్నె రుగున్న వాండ్లందరో వుంటారు!

(నిష్క్రమణ)

ఆర్థిక, వ్యాపారవిషయాలు

(16 వ పేజీ తరువాయి)

87 లక్షల టన్నులు ఆక్రమిత ప్రజలకొరకు అమెరికా టైనికాధి కారులు తెప్పించు కున్నార; 25 లక్షల టన్నులు లోకోద్ధరణ సంఘం ద్వారా యూనైటెడ్ స్టేట్స్ ప్రజలకు పంచిపెట్టారు; మిగతా 1 కోటి 90 లక్షల టన్నులు వివిధ జేకాలు డెబ్బుకు కొనుక్కు పోయినవి. నగదుకు అమ్మిన ధాన్యంలో 52 లక్షల టన్నులు బ్రిటన్; ఇతర అమెరికా కేరాలు 21 లక్షల టన్నులు; భారత జేకం 10 లక్షల టన్నులు; మిగతా జేకాలన్నీ కలసి 63 లక్షల టన్నులు ఖరీదు చేసినవి.

గత జూలై నెలనుండి అమెరికా పరిశ్రమల ఉత్పత్తి మాడ పెరుగుతున్నది. మోటారు కారు, కేకియోలు, గృహోపకరణములు ఇదివర కెన్నడు లేనంత ఎక్కువగా ఉత్పత్తి చేయబడు తున్నవి. గత అక్టోబరు నెలలో నిరుద్యోగుల సంఖ్య మొత్తం 17 లక్షలు; ఇప్పుడు ఇంకా చాల తగ్గిపోయి దరి తెలుస్తున్నది. వ్యవసా దేవర వృత్తులలో వున్నవారి సంఖ్య మొత్తం 4 కోట్ల 32 లక్షల 10 వేలు. ఈ సంఖ్య ఇంత ఎక్కువగా ఇదివర కన్నదూ లేదు. పనిచేయ గల కార్మికుల సంఖ్య మొత్తం 5 కోట్ల 92 లక్షలని అంచనా జేతారు. క్రిలో చాల మంది వ్యవసాయంలోనే వుంటున్నారు. తక్కినవారు వ్యవసాయంలోను, వ్యవసాయేతర వృత్తులలోను వున్నారు. గత అగస్టు నెలనుండి పట్టణాలలోని కార్మికులకు, పట్టణాని కార్మి కులకు అందుకీ జీతాలు బాగా పెరిగినవి. కొత్త గా కడుతున్న ఇండ్ల సంఖ్య కూడా చాల ఎక్కువగా పెరిగింది. గత సంవత్సరం 4 లక్షల 40 వేల కొత్త ఇండ్లు కట్టబడినవి; ఈ సంవత్సరం 8 1/2 లక్షలు కొత్త ఇండ్లు కట్టబడు నని తెలుస్తున్నది. జేక సాగ్రహం, వ్యక్తుల జీత ముల ఇంత బాగా పెరిగి పోతున్నా, జీవన వ్యయము, జీవితావసరముల ఖరీదు చాల తక్కువగా పెరిగినది.

రాష్ట్ర అమర్చిన లివరు వాచీలు

అన్ని వాచీలు స్విట్జర్లాండులో తయారైనవి. సరిగా టైం చూపును. గట్టి మెషిన్ 8, మన్నిక గలవి. అందమైన ఆకారము. ప్రతీదీ 7 వండ్లు గ్యారంటీ. క్రొవీయం కేసు రు 18/8- మేలుకం రు 21/-

4 రాళ్లు రెక్కాం ఫ్యులర్ డ్రైవ్ క్రొవీయం కేసు రు 33/- 7 రాళ్లు రు 38/- మేలుకం రు 41/- 15 రాళ్లు క్రొవీయం కేసు రు 61/- రోల్స్ గోల్డ్ 10 వీళ్లు గ్యారంటీ 7 రాళ్లు రు 48/- మేలుకం రు 52/- అవెర్లెక్టు రు 66/- 15 రాళ్లు రోల్స్ గోల్డ్ రు 82/- పోస్టేజి 12 అణాలు. రెండు వాచీలకు పోస్టేజి ఉచితము. క్యాలిబ్రాసులు అయిపోయినవి.

యు. ఎస్. ఎ. ఫౌంటెన్ పెన్సు. అనేకరంగులలోను డిజైనులలోను దొరుకును. ధర రు 3/8- మీడియం రు 4/8- సుపర్ యర్ రు 5/8- బెస్ట్ రు 7/8- గోల్డ్ ప్లేటెడ్ పాల్ ఎక్స్ప్రెస్ 6 అణాలు. సుపీరియర్ రు 1/- 14 క్యాలిబర్ రు 2/- క్యాలిబ్రాసులు అయిపోయినవి.

THE MODERN WATCH CO., (A.P.) Post Box No. 12220, Calcutta 5.

నెరసిన వెంట్రుకలబాషదము

రంగు పూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని. రంగును మార్చి కావ్యకముగా వెంట్రుక లకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిదో, డబ్బు వాపసు చేయబడును. తెలుపు కొండమెయిందిన రు 2-8-0; మధ్యరకమెయిందిన రు 3-8-0; పూర్తిగా యుందిన రు 5-0-0.

గమనింపు:- ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి రోషణ విద్యుదావధము.

Bharat Kalyan Aushadhalaya, No. 18, P. O. Katri Sarai, (Gaya)

యథాతథపు ఒడంబడిక

(5-వ పేజీ తరువాయి)

బ్రిటిష్ వారు మనదేశమును పరిపాలించుచున్నప్పుడు హైదరాబాద్ లో కొంత సైన్యము నిలువ వుంచెడివారు. కాని ఆ సైన్యము ఎట్టి పరిస్థితులలోను ఉపయోగింపబడెడిదికాదు. ఆ సైన్యమున కనుచున్న ఖర్చునకు ప్రతిఫలము అవి అచ్చట నున్నవను సంత్కృతికన్న వేరేమీ లేదు. ఇక ముందు ఆ సేనలు వుండవు. అయితే, యుద్ధ కాలములో సంస్థానములో సేనలు వుండుటకు భారత ప్రభుత్వమునకు హక్కున్నది. దీనిని కాదనటము నిజాంకు హక్కులేదు. నిజాం ఆంధ్రరాష్ట్ర పరిస్థితులు విషమించి భారతదేశ శాంతికి భంగకరముగానున్నదని భారత ప్రభుత్వం భావించినప్పుడు ఇప్పుడుకూడా జోక్యము కల్పించు కొనవచ్చును. కాబట్టి ఇప్పుడు సేనలు ఎల్ల కాలము నిలువవుండకపోవటంవలన నష్ట మేమంత లేదు. భారత ప్రభుత్వసేన లున్నవాని ఇదివరకు ప్రజలకు కొంత సైన్యముగా నుండెడిది. కాని ఆసేన వున్నా, ఏమీ జోక్యము కల్పించుకొనకుండా తమ బాధలను చూస్తూ వుండటం వారికి కొంత విచారముగాకూడా వుండెడిది. హైదరాబాద్ సైన్యము, సామగ్రి విషయములో కూడా ఈ ఒడంబడిక నవాబుకు ప్రత్యేకా దరణ చూపిన దేమిలేదు. నిజాంసేనలకు కావలసిన యుద్ధసామగ్రిని, ఆ సామగ్రి న్యాయతః అవునరమని భారత ప్రభుత్వం భావించినట్లయిన భారత ప్రభుత్వమే సరఫరాచేయును. హైదరాబాద్ సేనలకు ఆస్తి సామగ్రి అనవసరమని భారత ప్రభుత్వం భావించినప్పుడు సామగ్రి సరఫరాచేయబడదు. అయితే, అప్పుడు భారత ప్రభుత్వమునకు ముందుగా తెలియపరచి నిజాంమే సేరుగా విదేశాలలో కొనుక్కొన వచ్చునని మరతున్నదికదా అని సంభేదము రావచ్చును. కాని ఇది ఇంత లేటికైన విషయముకాదు. నిజాంకు విదేశాలలో కొనుక్కొనవచ్చునని భారత ప్రభుత్వమునకున్న నిలువలు మనకు అత్యవసరముగా కావలసిన ఆ హాళిము, యంత్ర సామగ్రి కొనుక్కో చాలవు. ఇక ఆయుధములకు, అందులోను నిజాంకు కొనియిచ్చుటకు విదేశాలలోను లేదు? నిజాంవద్ద చాల బంగారమున్నది; దానిని విదేశాలలో అమ్మించి, దొంగచాటుగా ఆయుధాలు తెప్పించుకోకూడదా? హైదరాబాద్ నుండి దొంగచాటుగా బంగారం విమానంలో పంపించి, అది దొంగచాటుగా అమ్మించి, దొంగచాటుగా ఆయుధాలుకొని, వానిని విమానాలలో దొంగచాటుగా నిజాంకు జేరవేయవలెను. అనుమతి లేకుండా ను, భారత భూభాగంలో ఆ గుండా ను భారతదేశం మీదుగా ఏ విమానమూ వెళ్లకూడదని భారత ప్రభుత్వం శాసించింది. కాబట్టి ఇంత దొంగచాటుగా ఆయుధములు జేరటం చాల కష్టం. అయితే, ఇందుకొరకై అవసరమైన మరికొన్ని జాగ్రత్తలు భారత ప్రభుత్వం ముందుగానే వహిస్తే మంచిది. హైదరాబాద్ సేనల సంఖ్య, సామగ్రి విషయమై త్వరలోనే భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరుపవలెనని నిజాం ఆలోచిస్తున్నాడు. అప్పుడు నిజాంసేనల సంఖ్య విషయమై తగు జాగ్రత్త వహించవలెను. హైదరాబాద్ సేనలో హైదరాబాద్ యుద్ధ వుండవలెనని పతాకాలు, అరబ్బులు ఇతర ప్రాంతముల ముస్లింలు ఏమాత్రము వుండకూడదు; సేనలో వివిధవర్గములకు, జనాభాలో వారి సంఖ్యబలమునుబట్టి ప్రాతినిధ్య ముండవలెను; అను రెండు విషయములను నిజాంచే అంగీకరించకపోయినచో ఆయుధసామగ్రి సరఫరా నిలిపివేయవలెను. ఒకవేళ నిజాంకు ఆయుధసామగ్రి సరఫరా చేయవలెనన్నను, భారత సేనలకు భారతపౌర సేనలకు సరిపోగా మిగిలినవి మాత్రమే సరఫరా చేయవలెను. సంస్థానసైన్యం విషయమై సర్కార్ పటేల్ తగు శ్రద్ధ వహించుననుటలో సంభేదములేదు.

విదేశములలో ప్రతినిధులను నియమించుకొనుటకు నిజాంకు హక్కు యివ్వబడినది. ఇందువలన నిజాంకు అంతర్జాతీయహోదా ఏమీ రాబోవటంలేదు. ఇప్పటికే నిజాంకు

కొన్ని దేశాలలో ప్రతినిధులున్నార. వీరు వాణిజ్య విషయములోనే కృషి చేస్తున్నారు; ఇకముందు నియమింపబడేవారుకూడా వాణిజ్యమును గురించే కృషిచేస్తారని నిజాం అంగీకరించాడు. వైగా నిజాం ప్రతినిధులు ఆ ప్రాంతములోని భారత ప్రతినిధికి తన కార్య కలాపములు తెలియజేస్తూ, అతనితో పాటు సహస్యముగా వ్యవహరిస్తుంటాడని కూడా నిజాం తెలియజేసినాడు. ఇటువంటి ప్రతినిధికి రాయబారి హోదా ఇవ్వడం లేదు; ఇకముందు వచ్చే అవకాశమూ లేదు. ఆయా దేశములలోని నిజాం ప్రతినిధులు వాణిజ్యయని పేరుపెట్టి ఏమీ చేస్తున్నారో, ఆయా దేశములలోని భారత ప్రతినిధులు జాగ్రత్తగా గమనిస్తుండవలెను. ఈ ప్రతినిధులకు ఆయుధములు కొనే హక్కు లేదని నిర్ణయించబడినట్లయితే, చాల బాగుండెడిది. ఆయా దేశములలో నియమింపబడుతున్న నిజాం ప్రతినిధుల పేర్లను భారత ప్రభుత్వం ఆమోదించవలెను. విదేశములలో నిజాం ప్రతినిధు లందఱును ముస్లింలే వుండుటకు—అందును ఇష్టేహాద్ కు చెందినవారు—భారత ప్రభుత్వం అంగీకరించరాదు. పాకిస్తాన్ లో తన ప్రతినిధిని నియమించుకుండ పండ్లూనికి నిజాం అంగీకరించాడు. అయితే, ఢిల్లీలోకూడా ఇప్పుడొక ప్రతినిధిని నిజాం నియమిస్తాడు. ఇందువల్ల తానొక స్వతంత్ర రాజుగా, భారతదేశంలో రాయబారిని నియమిస్తున్నానని నిజాంసంతృప్తి వడచచ్చును గాని వాస్తవమునకు అయినచో ఈ ప్రతినిధి వల్ల ఢిల్లీలోకన్న ఎక్కువగా లభించగల సౌకర్యములు ఏమీ లేవు. కాబట్టి ఈ ఒడంబడిక ద్వారా తాను స్వతంత్ర రాజు నైతికని నిజాం భావిస్తే, ఎండమావినిచూచి నీటి కొల నని భావించినట్లే అవుతుంది.

ద్రవ్యము, చలామణి, తంతి, తపాలాలపై నిజాంకు ఇదివరకున్న అధికారములు ఇకముందు కూడా వుంటవి. అయితే నిజాం లో భారత ప్రభుత్వాధీనంలో వున్న తపాలాభాగము కూడా నిజాంకు యివ్వబడును. ఇకముందు సంస్థాన తంతి, తపాలా శాఖలు భారతదేశ తంతి, తపాలా శాఖల కార్య కలాపములతోపాటు సమన్వయ పరచి, ఇతర సౌకర్యము లభించునట్లు నడుపబడును. సంస్థానము గుండా పోయే రైల్వే పోలీసు అధికారములు తనకే వుండవలెనని నిజాం కోరుతున్నాడు. ఈ రైల్వేపై జరిగే అత్యాచారాలకు తాను బాధ్యత వహించడానికి నిజాం అంగీకరిస్తే, పోలీసు అధికారం ఆయనకు యివ్వటానికి ఆక్షేపం ఏమీ వుండదు.

ఈ ఒడంబడిక వలన హైదరాబాద్ నవాబు సాధించిన సర్వస్వతంత్రత ఏమీలేదు; పాకిస్తాన్ లో జేరకుండా వుంటానికి నిజాం వప్పుకున్నాడు. అయితే, ఈ ఒడంబడిక సంవత్సరంలో రద్దయి పోయేటప్పటికి నిజాం భారత యూనియన్ లో జేరే అవకాశ మున్నదా? ఇందుకు భారత ప్రభుత్వముకన్న, నిజాం ప్రజలే ఎక్కువ బాధ్యత వహించవలసియున్నది. భారత యూనియన్ లో జేరవలసిందని నిజాంను బలవంత పెట్టటం భారత ప్రభుత్వ విధానం కాదు. తాను భారత యూనియన్ లో చేరబోవటం లేదని నిజాం చెబుతున్నాడు. సంస్థానం భారత యూనియన్ లో జేరవలెనని ప్రజలు వాంఛిస్తున్నారు. సంస్థాన ప్రజలు అధికార పూర్వకంగా ఇట్టి కోర్కె కోరినచో భారత ప్రభుత్వం తప్పక మన్నించును. సంస్థానములో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మేర్పడిన తప్ప ప్రజలు అధికార పూర్వకముగా తమ వాంఛను తెలియజేయుటకు అవకాశము లేదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మను పేరుతో నిజాం చేసిన నూచనలు ప్రజాస్వామిక వాది కెవ్వనికి అంగీకారయోగ్యముగా లేవు. నూటికి 85-90 వంతులున్న ప్రజలను, నూటికి 10-12 వంతులున్న ప్రజలతో సమానమునట ప్రజాస్వామిక పెట్టనను? ఈ నూచనలను సంస్థాన కాంగ్రెస్ తిరస్కరించినది. సంస్థాన కాంగ్రెస్ సత్యాగ్రహోద్యమం జరుగుచునే

గాజు పరిశ్రమ

[10 వ పేజీ తరువాయి]

రెండు కర్మాగారాలలోనికి యంత్రాలు దిగాయి. కాని బిగించలేదు. మనదేశంలో అప్పటికి గడచిన పాతికేళ్లలో పరిశ్రమలు వృద్ధి అయినాయి. మందులు తయారుచేసే పరిశ్రమ, సోడా, యిత్యాది పానీయాల పరిశ్రమ, బ్రాండ్, విస్కీ పరిశ్రమ, స్త్రీ పురుషుల నవనాగరికతా లక్షణమైన 'అందాల సరుకుల' పరిశ్రమ ఇంకా చాలా పరిశ్రమలు వృద్ధి అవడంతోనే సీసాలు కావాలిరావచ్చాయి. మనదేశానికి ఎక్కువగా సీసాలు ఎగుమతి చేస్తూ వచ్చిన దేశం జపాన్. మన చర్మనీయ సమయానికి వైని, బొంబాయి పట్టణాలలో ఈ సీసాల అమ్మకపు ధర యెంత తక్కువగా వుండినదో, మన కర్మాగారాల సీసాలు చేసివుండినా, ఆ సీసాలను నష్టం లేకుండా అమ్మివుండడం కష్టతరమైన సంగతి.

(4) దీపాల తాలూకు సామగ్రి : పాతిక సంవత్సరాలలో ఈ దిగుమతులు సగానికి సగం తగ్గాయి. ప్రతి పల్లెటూర్లోకూడా కర్బులయే యీ గాజుబుడ్లు కొడిగుడ్లులాంతరు, హరికేలాంతరు, పెట్రోమాక్సు లాంతరుకు, ఎల్లెక్ట్రిక్ దీపానికి కావలసిన గాజు సామానులూ యీ లెఖిలోకే. ఈ దిగుమతులు చాలామటుకు అందానికి భాగ్య వంతుల కొనే సామానులు ఎల్లెక్ట్రిక్ బల్బులు. మన దేశంలో పాతిక లక్షల రూపాయల విలువగల సామాను ఈ హంశంలోది మన దేశంలో తయారౌతున్నది. కాని దిగుమతుల విలువ ఆరులక్షలు మాత్రమే అంటే కొంత ఉపశాంతి కలుగుతున్నది.

(5) వైంటిస్కో సామానులు : కాశీలో, న్యూఢిల్లీలో కావలసిన సామానులు—బీకర్లు, టెస్టుట్యుబులు, యిత్యాదులు. అప్పటికి దేశీయంగా తయారుకాలేదు. ప్రస్తుతం బెంగాలులో తయారు అవుతున్నాయి.

(6) గాజుపలకలు : కిటికీలకు, తలుపులకు, ఫ్లోటో గ్రాఫ్ల ఫ్రేములకు, వీరువాల తలుపులకు సామాన్యంగా చూస్తూవుంటాం. భాగ్యవంతుల యిళ్లలో ఇంకా ఎవ్వరికీ ఉపయోగాలుంటాయి. మన దిగుమతుల్లో సగానికిపైగా నిష్పత్తిలో నూటికి 50 భాగములు జపానీయులు; కాని విలువమాత్రం మాడవంతుకూ తక్కువే నిష్పత్తిలో నూటికి 29 మాత్రమే. జపాను చాల మటుకు ఈ వ్యాపారాన్నిగూడా ప్రవేశించి బ్రిటన్, బెల్జియం దేశాలను మన బజార్ లోంచి తగ్గించింది. ప్రస్తుతపు జపానీయ గాజుపలకలు అమృతమతున్న చౌకధరకు అమ్మలేక యీ యంత్రాలు, మరుగుల ఒక్కకర్మాగారంగాడ తయారీని సాగింపలేకపోయింది.

(7) టేబిల్ సామాను : ఈ జాబితాలోనికి యున్నది; ఇకముందూ జరుగగల దనుటలో సందేహము లేదు. అయితే, నిజాం కాంగ్రెస్ కోర్కెలకు ఒడంబడునంత తీవ్రముగా సత్యాగ్రహం సాగుతుందా అన్నదే సందేహము. సంస్థాన కాంగ్రెస్ సత్యాగ్రహంవలన దేశంలోకి భంగం కలిగేటట్లుగా వున్నా, లేక సత్యాగ్రహోద్యమము నణచుటకు తనకు సహాయపడవలసిందని నిజాం అర్థించినప్పుడుగాని భారత ప్రభుత్వం, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ విషయమై నిజామును ఒప్పించగలదు. నిజాముకు ఇకముందు ఆయుధములు దొరకవు. ఆయుధములకు భారత ప్రభుత్వము సాక్రయించిన, బాధ్యతాయుత ప్రజా ప్రభుత్వమునకు నిజాం అంగీకరించవలసియుండును. కాబట్టి ప్రజలు సత్యాగ్రహోద్యమం తీవ్రతర మొనరించుటకన్న ఇప్పుడు గత్యంతరంలేదు. ఇష్టేహాద్ నిజాంసేనలకు ఏదైనా ప్రజలను బాధించవచ్చును. కాని ఆ బాధలకు లొంగిపోయి, కావ్యతముగా బాధల ననుభవించుటకన్న, బాధలను ఓర్చుకుని పాటిపడ విరగడైపోవునట్లు చేసుకొనటం మంచిదికదా! కాబట్టి సత్యాగ్రహోద్యమం తీవ్రతరం చెయ్యటంకన్న నిజాం ప్రజలకు గత్యంతరంలేదు. వారికి ఇతరధికంగా సర్వసహాయములు చేయటం భారత ప్రజల విధి.

బి. సి. రాయగారు నిరాకరించిన, కాగణంగా సంయుక్త రాష్ట్రాల కావ్యత గవర్నరుగా నియమింపబడిన

శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడుగారు

వచ్చే సామానంతా భాగ్యవంతులకు, నవనాగరకులకు. ఈ హంశానికి వచ్చేవన్నీ పూలదానలు, అద్దాలు, గాజు బొమ్మలు, గాజు బరువు రాళ్ళు సిగరెట్టు ప్యాకెట్లు, సిరాబుడ్లు ఛాండి లేరులు, స్టాండులు మొదలైన సామానులు చాలా వున్నాయి. భాగ్యవంతుల ప్రాకంపొందిన సామానుల దిగుమతులు ఎప్పుడూ బాగానే వుంటాయి.

మనదేశంలో యంత్రాలమీద తయారైన సామాను విలువ 1936 లో 26½ లక్షల రూపాయలు. అందులో పాతిక లక్షల రూపాయలు దీపాలసామగ్రి. తక్కిన మొత్తానికి కొంతకొంత సీసాలు, కొంతకొంత లోటాలు, దీపాలపేదలు, యెల్లుటివి తయారైనాయి. అప్పుడు జపానీయ దిగుమతులవల్ల సీసాలు, పలకలు తయారీ అనుకున్నంత త్వర త్వరగా జరగలేదు. కట్టెర పరిశ్రమల విలువ సుమారు కొట్టిన్నర రూపాయల వరకూ వుందని అంచనా. ప్రస్తుతం మనదేశంలో యంత్రాలమీద సుమారు కొట్టిన్నర రూపాయల సామాను తయారౌతున్నది. ఇంకా ఎక్కువ తయారు కావాలి.

జపాను పడుకున్నది. యూరప్ నుంచి ఎక్కువరాలేదు. ఇప్పుడు మనదేశంలో ఉత్పత్తి బాగా ఎక్కువ చేసుకుంటే ఆరేయిలో అన్ని దేశాలకు మనము అందజేయగలం ఆరేయి దేశాలు ఇంక ఇండియాపై చే మాస్తాయి ఏ సహాయం కావాలనిపిస్తుంది. మన పరిశ్రమ అభివృద్ధి కావాలి.

యుద్ధంవల్ల మనదేశం బాగా బెల్లెల్లన్నది. యుద్ధంవల్ల చాలా అనర్థం కలిగింది. కష్ట సుఖాలు కావడమండలు అంటారు. యుద్ధంవల్ల మనకువచ్చినది అనుకోని లాభం మన పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహం. మన పరిశ్రమలంతా వృద్ధి కావాలి. రాజకీయంగా మనదేశం ఆసియాకు ఆగ్రదేశం కావాలంటే మనదేశం ఆసియాలోని అన్ని దేశాలకూ అన్ని విధాలా సహాయం చేయగలిగి వుండాలి. ఏదేమిటో ఏ వస్తువు కావలసినా మన దేశాన్ని అడిగేట్లు వుండాలి. మనం యిచ్చేట్లు వుండాలి. ఇది యంత్రయుగం. యంత్రయుగపు నిబంధన యేమిటంటే, అడిగినవస్తువులు అడిగిన దేశానికి అడగడంతోలే, అన్ని దేశాలకన్న తక్కువ ధరల్లో యివ్వగలిగి ఉండాలి. అంత మరకుగా అంతయెక్కువగా తయారు కావడానికి పరిశ్రమలకు తగిన ప్రోత్సాహం ప్రభుత్వం యివ్వాలి. శాస్త్రీయకృషిపై ఒక్కమంత్రిత్యపు, శాఖను స్థాపించి, (ప్రపంచం అంతటిలోను ఒక్కమన దేశంలోనే యిది జరిగింది) ఆ కాలమతన హస్తాల్లోనే పెట్టుకున్న మన ప్రధాని శ్రీ నెహ్రూ పండితుడు యీ హామీ యిచ్చినట్లే.

[గాజు పరిశ్రమ ప్రథమ వ్యాసం నవంబరు 26 వ తేదీ సంచికలో ప్రకటింపబడింది.]

గ్రంథ పరిచయము

నాయకురాలు

(11-వ పేజీ, 3వ వాయి)

పుల్ల రిన్న న్న సీతమ్మతో లచ్చమ్మ సంవాదం కల్యాణం దంపిం డన్న వార్తను ఆ మేట తెలియ జేయడం.

"నా పిల్లలమీద ఒప్పు. అన్ని ఉదాహరణ వది నీలమ్మ. మీనాక్షి అందరి చెప్పలేదు. రామ! రామ! గుడ్డో దీమ అప్పురాను కావరిస్తే." అంది లచ్చమ్మ. ఈ కథలను ఆ డిజిటల్ లైబ్రరీ లెక్క చెయ్యదు. అందరే రుణపుదేయం వరకూ లచ్చమ్మ తీసుకునిరాదు. అదే ఆమెకు జరిగే అన్యాయం! "నువ్వీ గదిప ఇంక తొక్కితూ; లచ్చమ్మ! తెలిసిందా! ఇదీ ఆలయ సారిగా చెబుతున్నాను. ప్రతి రోజూ మీకు పొందే దే గదవల్సింది. నా ఇంట్లో పోయి ఉంటే నా కనహయం. ఎవరైనా వరే కయో రొడితే ఏలుస్తాను. ఈ గుమ్మం తొక్కక మర్యాదగా ఇంటికి వెళ్లి" అన్నాది మారవరావు.

మారవరావుకి ఈమెకు వయస్సు అత్యంత తేడా లేకపోయినా గంగారాగింథ మనావత్వమే లచ్చమ్మని పెద్దదాగా చేసింది. అందరే అతన్ని ఒకటే అనిపించి అలవాటు. పెద్దలో అన్ని చోట్లా ఇలాంటి అవసరం కలిగివుంది. కానీ, అది పైకి ఉన్నంతగా లోపల కనిపించదు. అదే పెద్ద మోసగించే లక్షణం.

లచ్చమ్మ వెనక్కి అడుగువేసింది. రోడ్డు మీద పోతున్నంత సేపూ మారవరావు మర్యాదలను రెండటినీ పెట్టే సత్కరిస్తూనే ఉంది. ఈమె కంఠస్వరం వినిపించగానే ఇంకా అటు అన్న ఇక వాళ్ళ కరువులు మునుకున్నాయి. పైకి అడుగు మీద ఉన్న జనం రోజుకి వెళ్ళారు.

సాయంకాలం వరకూ లచ్చమ్మ కి కాలక్షేపం అయింది. కొడుకుని ఎన్నోసార్లు ప్రోత్సహించింది మావరావును ఎదిరించమని. కొడుక్కి పేద లంటే నరదాయే కానీ మారవరావుతో మాట్లాడడానికి తయరే ఎక్కువ. ఆ తయారే కన్నీళ్ళు పుడుతాయి. అటు ఉల్లిని వెనక్కువేసి రాలేదు. కొడుక్కి కల్లిని మారవరావునే ఎదిరించలేని పరితనం ఉంది.

అరికి "అలా గేరే అమ్మా! తొందరపడకు. నమయం రాకుండా ఉంటుంది. ఆ నాకు నేనూ తగినట్లు జవాబిస్తాను" అన్నాది లచ్చమ్మదాని.

సాయంకాలం మైంది. దీపాంత వెలిగింది అందరి ఇళ్ళలో రాత్రి ముహూర్తా మారవరావు ఇంటి అరుగు మీంకూమని లచ్చమ్మ కేసు గురించి ముప్పదించారు. అందులో అందరి వాదనలూ విన్నాక మారవరావు గారే "లచ్చమ్మ వల్లి వెళ్ళి తాగుల ముంద" అని జాలిగా అన్నాడు. మిగిలినవారంతా లోల యాసారు.

ఈ మారవరావు గారి వ్యాఖ్యానం వైదై న లా లచ్చమ్మకి అందింది. మరునాటి దినవృత్తానికి అడ్డు తొలగింది.

ఆమె ప్రార్థన వైదైంది. అంతా మద్యాహ్నం లేస్తారని కాదు; కోడి కూతకన్నముందే నిద్ర ముగించిందామె. గుడ్డినక్షి అమెకు గదియారం. అంతకంటే పెద్ద గదియారం ఆమె కరీంమే! రెండు గండుల పిడికే ఆమె కరీం శ్రమను తీర్చుకుంటుంది.

మామిడితోలతో రత్నమ్మ దొడ్డిలోకి అడుగు పెట్టగానే సన్నయా పరికరించేదు. కాని తానే "ఏమిటో మారవ నన్నారా కేకలేస్తాడు గాని, వానికి నే నంటే ఎంతో అలిమనం! నిజంగా నేను వెళ్లి తాగులదాన్ని కోపంకొద్దీ కేకలవేస్తాడు గాని వాడన్నటు చేయమన ఏమిటి! అమ్మా "రత్నమ్మా, మారవ లేవలేమా!" అని ప్రశ్నించింది.

"లేదాదు" అంది రత్నమ్మ. సంవాదాలకి అడ్డు తొలగింది.

"వస్తానే" అంటూ ఆనాడు లచ్చమ్మ ఒకటి రెండు, మూడు, రుగలు దాటి నాకుగో రంగవిడి ఒక్క నిమిషంలో వెళ్ళిపోయింది.

రత్నమ్మ కూడా లచ్చమ్మ వెదుటాంటే "వెళ్లి తాగుల్లో" అంది. మీనాక్షి నవ్వింది. రెండో రంగం నుంచి సీతమ్మ నవ్వింది. సీతారామయ్య గట్టిగా నవ్వాడు.

రసావధ విజ్ఞానము
గ్రంథకర్త: ఇంద్రకాంతి వెంకటేశ్వరశర్మ; సంపాదకులు: డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి; 'ఆయుర్వేదశాస్త్ర', గవర్నరుపేట, తెజవాడ. వెల రూ. 7-8-0

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద వైద్య శాస్త్రాలలో ప్రసిద్ధులైన డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి గారి సంపాదకత్వంలో వెలువడుతున్న గ్రంథాలలో నూతనప్రచురణ రసావధవిజ్ఞానం. గ్రంథకర్త ఈ శాస్త్రాన్నింతా శ్రాద్ధాగ్రాహ్యతానికి పూనుకొక, ప్రాచీన గ్రంథాలనుంచి ముఖ్యముత్రాలను ఒక క్రమంలో సమకూర్చి విభలంగా వివరించాడు. కీలక ఉధియాల ప్యానుభవాలుకూడ అనువైనచోట్ల చేర్చడ మయింది.

రసాయనశాస్త్రం అవతరించటానికి ప్రపంచంలో బంగారంకైగల వ్యామోహమే మూల కారణమని నూలంగా చెప్పవచ్చును. సామాన్య లోహాలనుంచి బంగారం తీయగలచే రుదానికి జరిపిన తరంగాలనుంచే అనుకోకుండా ఈ శాస్త్రం అభివృద్ధిచెందింది. పాదరసం లో ఇంగారం కరిగిపోతుంది కాబట్టి ఈ రెంటికి వీడో సంబంధం ఉన్నదని పాదసాన్ని బంగారంగా మార్చటానికి ఎన్నివిధాలుగానో ప్రయత్నించారు. దీనిని సాధించినవాళ్ళు అనేకులున్నారని సంపాదకుని నమ్మకం. మోసగాళ్ళు మా ప్రజలనునీకూడ ఇది మంచి అవకాశం ఇచ్చింది. వీటి ఎట్లా ఉన్నా, దీనివల్ల వ్యాధి విముక్తికైమాత్రం అనేక జైషధాని ఏర్పడినవి.

ఖనిజాలన్నిటిలోను పాదరసం శక్తివంతమైనది కాబట్టి రసశాస్త్రప్రవృత్తలూ పాదరసానికి ప్రాముఖ్యత ఇచ్చారు. వ్యాధి చికిత్సలో ఇతర ఖనిజాలను విడిగా కొంతకంటే ప్రయోగించినా, పాదరసంగా పాదరసంతో సంయోగంచేసే అధికంగా వాడడం ఆచార మయింది. వనమూలి కలకుకూడలేని ప్రాధాన్యత ఈ రసావధాలకు వీడింది.

ఈ గ్రంథాన్ని మాడు భాగాలుగా విభజించారు. మొదటిది ఖనిజార్థం. దీనిలో పాదరస సంస్కారాలను వివరించారు. ఉప రసాలకు, లోహ ఉపలోహాలకు, రత్న ఉపలోహాలకు తోధన మూలాదులను వర్ణించి రసావధ యోగా అను వాటి నిర్మాణ ప్రక్రియలను ఉదహరించారు. రెండవభాగం విషార్థం. వాటి, వల్ల ముందు, ధర్మాల మొదలైన స్థావర విషముల లక్షణాలను, వాటి ఉధిపాన భేదాలను, మాత్రపరిమితిని, ఉప శేమనాది విరగుల్లను ఈ భాగంలో వివరించారు. ఇక మూడవభాగము జాంతార్థం. కస్తూరి, గోశో జనం, శేనె, పాలు, మొదలైన జంతు సంబంధ వదార్థాలను గురించి దీనిలో చెప్పబడినది.

సంస్కృతమూలానికి విపుల తాత్పర్యం ఇవ్వడమే గాక ఆయా పేజీలకు క్రిందిభాగాన ఇంకా

విశదీకరించే విషయాలను ఉదహరించారు. కీలు అయినంతవరకు ఇంగ్లీషు పేర్లను కూడ ఇచ్చి నట్లయితే ఇంకా బాగుండేది. సమగ్రమైన విషయనూచిక, పదనూచిక కావలసిన విషయాన్ని మామకొసేందుకు అందికగా ఉన్నది ఈ పుస్తకం ఆయుర్వేద విద్యార్థులకు ఎంతో ఉపయోగకారిగా ఉంటుందని చెప్పడానికి సందేహం లేదు. 'రవి'

మహమ్మదీయ రాజ్యాలు
జాతీయ వికాసము

రచయిత: కాశీపల్లం శాంతయ్య; కల్చరల్ బుక్స్ లిమిటెడ్, పెరంబూరు, మద్రాసు. వెల రూ. 1-8-0.

ఈ జిప్సో, ఆరేబియా, సిరియా, పాలస్తీనా ప్రాన్సిపాల్స్ మొదలైన ముస్లిముల రాజ్యా లలో అంకురించిన జాతీయవికాస చరిత్రను ఈ చిన్న పుస్తకంవ్యాసా సవిస్తరంగా తెలిపి కోవచ్చును. ఈ రాజ్యాలన్నీ ఒకప్పుడు కుర్కీ సామ్రాజ్యంలో ఇమిడిపోయింది. 18 వ శతాబ్దంలో ఈజిప్టుకు స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించింది; కానీ ప్యెర్స్ బదుల నెపంతో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదులు చేసినమోసానికి లొంగిపోయింది. ఆరాబియా, ముస్లమానా, జూదూపాసా నహావపాసా మొదలైన నాయకులు దాస్య శృంగారాలనుంచి తప్పించటానికి ఎంతో ప్రయత్నించి కొంతవరకు విఫలమైనారు. కానీ అప్పటివరకూ పూర్తి విజయం సమకూరలేదు. సిరియా, పాలస్తీనా మొదలైన రాజ్యాలు ప్రభుప్రపంచం గ్రాహనంతరం కుర్కీ సామ్రాజ్యం విచ్ఛిన్నంకాగా వానా జాతి ఎమితి ధర్మకర్తృత్వంకో జవాబదారీ వచ్చింది. ఇంగ్లీషువాగు, ఫ్రెంచివాగు ఈ దేశాలను తమ ఆధీనంలో పెట్టుకుని ఉన్నారు.

గ్రాంబరల్ల ప్రాచ్యదేశాలకు మాండ్యం సహజమయింది. పాశ్చాత్య సంస్థలతోను, సంస్కృతితోను తలపించిన సంవర్కంల్ల ఈ దేశాలు ఉజ్జీవితం కావటానికి అవకాశం లభించింది. పారతంత్ర్యంలో ముణిగి జేరిన ప్రజలలో అదృష్టవశాత్తూ అంకురించిన ఆత్మగౌరవం జాతీయోద్యమరూపంగా క్యక్త మవుతుంది. ఈ జాతీయోద్యమం బలవంతం కావడానికి పరప్రభుత్వపు నిర్బంధ చర్యలు ఎంతో తోడ్పడుతాయి. సకాలంలో సరియైన నాయకత్వం లభిస్తే స్వాతంత్ర్యముద్దం విజయవంత మవుతుంది. ఈ క్రమపరిణామాన్ని గ్రంథకర్త సజీవమైన శైలిలో చక్కగా విశదీకరించాడు. 'రవి'

నాగరికత చరిత్ర
రచయిత: ప్రొఫెసర్ జోడీ; అనువాదం- చింతా దీక్షితులు; కల్చరల్ బుక్స్ లిమిటెడ్, పెరంబూరు, మద్రాసు 11, వెల రూ. 1-4-0.

విఖ్యాత తత్వశాస్త్రవేత్త ప్రొఫెసర్ జోడీ ఈ పుస్తకాన్ని ఇంగ్లీషు బాలబాలికల కోసము వ్రాశాడు. పిల్లలకాక పెద్దవాళ్ళకూడ ఉదవలసిన దీ గ్రంథం. ఉదాహరణలో నాగరికత అంటే ఏమిటో సంభాషణ రూపాన వివరించాడు. భాగాలు అనుభవమూ వైభవంగా కౌలం గడపడం నాగరికత కాదు. రెడ్యోలు, మోటార్లు ఉపయోగించడం నాగరికతకాదు. అధికారాతి శయంతోను, హింసతోను సిద్ధించే ఘనత నాగరికతకాదు. కళ, విజ్ఞానశాస్త్రము, వేదాంతము, రాజకీయ ధర్మము, నీతిశాస్త్రము మొదలయినవే నాగరికత లక్షణాలు.

నిరంకుశత్వానికి నాగరికతకు సంబంధంలేదు. అంగువల్ల ఒక్క ఆశోక చక్రవర్తికి తప్ప మరి ఏ పాలకుడికిగాని, సేనాపతికిగాని ఈ పుస్తకం లో తావులేదు. ప్రపంచంలో నాగరికుల సంఖ్య చాలకొద్ది: అంగుచేత ఈ గ్రంథానికి చరిత్రలోని అధికభాగంతో జోక్యంలేదు.

ఈ చరిత్రలో ముందు గొప్ప మతాచార్యులను శీర్షికంటాడు. తిగవారీ గ్రీసుదేశపు కళలను, కొత్తవిషయాలను కనిపెట్టిన వారిని, విజ్ఞాన శాస్త్రకౌశలను, విజ్ఞానాన్ని వ్యాప్తి చేసినవారిని క్రమంగా వర్ణిస్తాడు. ప్రస్తుతం పరిసమావంగా ధనం సంపాదించే కార్యముల ప్రజలలో ముఖం త్రొక్కినాయి విషయాలకు ఏవిధంగా దారి తీస్తున్నది వివరిస్తాడు. ఇప్పటి సామాన్య అంగ్లేయ నాగరికతను కర్ణించి దాని అభివృద్ధికి మార్గాలను సూచించి పుస్తకం ముగిస్తాడు.

ఈ గ్రంథ అనువాదంలో, సిద్ధిగూడైన దీక్షితులుగాగు చాల ఇంకా బడినట్లు గోచరిస్తుంది. నడక సాఫీగా వెళ్ళక. భావ సజీవంగా లేక పోయినా విషయాన్ని తెలుసుకోడానికి ఉపయుక్తంగానే ఉన్నది. 'రవి'

చైనా నూతన ప్రజాస్వామికం
రచయిత: మా.సి-యంగ్; అనువాదం:- పి. వి. శివయ్య; ప్రజాశక్తి ప్రచురణాలయం, తెజవాడ. వెల ఒకరూపాయి.

చైనా కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకుడు మా-సి-యంగ్ (మా-సి-యంగ్) 1940 వ సంవత్సరంలో వ్రాసిన గ్రంథానికి ఇది అనువాదం. ఉత్తర చైనాదేశంలో ఈ పార్టీకి విపరీతమైన పలుకుబడివుంది. అక్కడ 12 లక్షల పార్టీ సభ్యులు ఉన్నారు. పదలక్షల సామూహ్యత, 80 లక్షల ప్రజాసత్కార సైన్యంతో సుమారు 20 కోట్ల ప్రజాసేవకైన నాయకత్వం వహించింది. జపానతో యుద్ధం జరుగుతున్నంతవరకు ఈ కమ్యూనిస్టులు చాంగ్ కై షేక్ తో సహకరించారు. కానీ జపాను ఓడిపోయినతరువాత ఈ రెండు పార్టీలకు అంతగృహం తిరిగి ఆరంభమయింది. రష్యా ఒకరికి, అమెరికా ఒకరికి సహాయంగానో, ప్రోత్సహంగానో మద్దత్ ఇవ్వనని. చివరకు శాస్త్రోక్త్యా గెలుపు మాడేసంటాడు మా-సి-యంగ్.

నూతన ప్రజాస్వామిక రాజకీయాలు, నూతన ప్రజాస్వామిక ఆర్థిక ధాన్యము, నూతన ప్రజాస్వామిక సంస్కృతి—ఈ మాజీయొక్క కలయికయే నూతన ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ స్వరూపము, స్వభావము. సామ్రాజ్యవాదపు వ్యతిరేకత, జపించార్లకు వ్యతిరేకత దాని ప్రధాన లక్షణాలు. ఇలాంటి నూతన చైనాను నిర్మించడానికి చేస్తున్న కృషిని ఈ పుస్తకంలో విపులంగా వర్ణించారు. 'రవి'

గెలుపు మనదే
కథల సంపుటి. రచయిత పర్యాదుర్గా ప్రసాదరావు. చల: అర్ధరూపాయి. ప్రతులకు: అభ్యుదయ ప్రెస్ గవర్నరుపేట, తెజవాడ.

ఏక దేశం, న్యాయం
రెండు నాటకాలు. రచయిత: కొండముడి గోపాలరాయశర్మ. నాటికప్రతి ఒక్కొక్కటి వెల: రూపాయి. ప్రాప్తిసానం: తాళ్ళూరి సుబ్బారావుగారు, పవరుపేట, ఏలూరు.

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము
రంగు పూయని పురుగు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి కాళ్ళవరకు వెంట్రుకలకు నలుపు దిస్తును. గుణు కానివో దబ్బు వాసమ చేయబడినది. తెంపు కొంపవైయ్యుండిన రూ 2-8-0; మధ్యరకమై యుండిన రూ 3-8-0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5-0-0.
గమనింపు - ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి రోషణ నిద్రు బోషరము.
Bharat Kalyan Aushadhalaya
No. 18, P. O. Katri Sarai, (Gaya)

నగం ప్రింటింగు పాకెట్ ప్రెస్సు
పేరు: ఆగ్రె మ. త. పుత్తరాం. కరకత్రాణ. ప్రోగ్రాము ఉంది నవాయం శో అడ్డు వేసుకొనవచ్చును. ప్రతి ఇంట్లో వుండవలసి. ఖరీదు నెం. 1 రూ 1 12/- య; నెం. 2 రూ 2/- య; పైసర్ రూ 28/ శ్రీ. ప్రెస్ రూ 3/ య; ప్యాకింగు పోస్టేజీ 14 అణాయ. ప్రతి అర్థరూపా ఒక ప్యాక్స్ బొమ్మల చేతగడియారం, ఒకరైలు, ఉరికం.
VICTORIA WATCH CO., (P.)
Post Box No. 12216, Calcutta 5.

నారాయణ భట్టు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

అర్ధరాత్రిమువరకు నాలోచనలు సాగిన ర్యాంకుకు స్వప్నకాముడిని వచ్చిచెను.

“మహారాజా! యువరాజును మిత్రులను ముగ్గులు. వారిమీద నీ భారము వచ్చును. వారి యూహలు స్వతంత్రమైనవి. ఈ మూహలు నాకు చిన్నప్పటి నోచియున్నవో నీను పరాజయము పొందిన యుద్ధము... కొన్ని ఖరీదక విధముగా పరిణమించియుండును”

ఆ మాటలు విని రాజరాజు కుంగురునింక నాదరదృష్టులు పరచెను. అప్పుడంగడి కుంగురుని ప్రతిభ విని గర్వముతోకూడిన యానందముతో హింగిపోయెను.

“ధన్యవేదని దండనాథా!” యనుచు యువరాజు గౌరవముతో స్వప్నకాముడందాగుని పొడము లంటి వంగి నమస్కరించెను. అతని వినయము చూచి రాజరాజు మరియొ సంతోషపరకుండెను.

“యువరాజీ! ప్రయత్నములో నిశ్చయముగా జయశాలియై తీగును! విను ఊహించిన విధముగా పనులన్నియు నాచరణలో జరగవు. అందువలన జాగ్రత్తగా యువరాజుకు మంత్రముపేక్షించు మండలకు అనుభవముకల వృద్ధునితో తోడుపడవలె శ్రేయస్కరము” అని స్వప్నకాముడు నిశ్చయించెను.

“అందుకు మీకంటే ఎన్ను తెవరు?” అనెను రాజరాజు.

“మహారాజా, ఇందులో దండనాథులను శ్రమ పెట్టరాదు. యువరాజుకు యుద్ధానభవము కలుగవలెనన్న నటుకాదు. స్వప్నకాములే వెంట నున్నచో భారమంతయు వారిమీదనే యుండును. వారిందువలన వెంట నుండరాదు.” అని వజ్రయశస్వీ.

రాజరాజు: “అట్టిచో యువరాజును కవచము వలె కాపాడగల నా రింక నెవరున్నారు?”

వజ్రయశస్వీ: “అనే మహాలోచించ కలసింది. నారాయణభట్టును తోడుగా పంపిన నెట్లుండునా యని యాలోచించు చున్నాను!”

రాజరాజు: “నారాయణభట్టులకుల కను భవము లేనిచో నెట్లుండు ఆలోచించరు. వజ్రయశస్వీ దివ్యముగా నున్నది—భూరకా, మీ బుజముమీది గాయ పెట్టున్నది?”

నారా: “తమ దయనల్ల చాలవరకు నయమైనట్లే!”

వజ్రయశస్వీ: “ఇందులో నన్నయ భట్టులకుల గూడ నాలోచింప దలచినాను. నీ యభిప్రాయ మేమి భట్టులకా?”

నన్నయ శేషు చెప్పటకు తోచలేదు. “యుద్ధ వ్యవహారములు నా శేషు తెలియును? ఇందులో నే శేషు చెప్పగలను, యాత్రాలగ్నము నిర్ణయము తప్ప?” అని యడిగెను.

నారాయణుని నమ్మకమునగూర్చి వజ్రయశస్వీ నన్నయ నడుచుచున్నాడని నన్నయ గ్రహింప లేకపోయెను. అది గ్రహించిన నారాయణునికి చిరునవ్వు వచ్చెను.

అంతట స్వప్నకాముడు నారాయణ భట్టు పూర్వానుభవమును గూర్చి ప్రశ్నలు వేయ జొచ్చెను. అతని యుత్తరములవలన నతని యనుభవ మపార మని నిశ్చయమయ్యెను.

వజ్రయశస్వీ నారాయణభట్టు నిట్టికెను: “ఇంత వరకును మీరు నూ యాలోచనలు వినియుంటిరి గదా! అందులో నింకన లోపము లేదే నన్ను తెలిగింపగోరెదము; చెప్పగలరా?”

నారాయణభట్టు కొంతసే పాలోచించెను.

“అంతయు బాగుగనే యున్నది. కాని యిందుకు నా కొక పెద్ద యాపత్తి పొడగట్టు చున్నది. భ్రమరకొట్టాధిపతి యను మధురాంతిక దేవుడు రహస్యముగా చేసినప్రతిజ్ఞపై నీ యాత్ర యంతయు నాధారపడియున్నది. ఏ కారణముచే నైన తని సహాయము లభింపనిచో మన సైన్య మేమికావలెను?”

యువరాజును చోళమిత్రులను తెల్ల బోయిరి. స్వప్నకాముడును వజ్రయశస్వీ సొకరి ముఖము లొకరు చూచుకొనిరి. “ఆబాల్య మిత్రులగు నీ యిద్దరు భట్టులకుల చేతులలో నున్న దీ నిశ్చయము” అని వజ్రయశస్వీ వచ్చిచెను.

అంతట నన్నయ యిట్లు పలికెను: “నారాయణభట్టు నాకు చిన్నతనమునుండి యిష్ట మిత్రుడై కాక యొకరిత్రా ప్రాణముగా గూడ నుండెను. అతనిపై భారము వేసిన చోతన శక్తికి మించిన కాగ్యము సాధించుటకు పూనకొనడు”

“అట్లే నచో న్యాపరాక్రమై నట్లే” యనుచు వజ్రయశస్వీ నారాయణభట్టు చేప్పిన చిక్కు విషయ మని యువరాజును కోసెను.

“అట్టి సందర్భములో మరియొక సైన్యము కూడ సహాయముగా వచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండ వలెను. అట్లే నను చక్రకోట్యము వెంటనే న్యాధీ నము కాదు. మరియొక సంవత్సర మైన నాగవలసి యుండును.” అని వెంటనే యువరాజు చెప్పెను.

అంతట వజ్రయశస్వీ చిక్కు తలపింప దని చెప్పచు, నైనను తలపించినచో సిద్ధముగా నుండు బలము సంగతియు, నది యెప్పుడెక్కడ నుండగలదో ఇత్యాదులను వివరించి తెలిపెను. దానితో యువరాజు శాశ్వతదేవుడును నతని చోళమిత్రులను తృప్తిపెడిరి.

వజ్రయశస్వీ స్వప్నకాములు నూచింపగా రాజరాజు నారాయణభట్టును యువరాజు చేయ నున్న చక్రకోట్యదండగాత్రుకు అతని వెంట నుండి మంత్రిత్యము నివ్వకొనగోగెను. నారాయణభట్టు అంగీకరించెను. “యువరాజుప్రభు దండగాత్ర యగ్యుత్తరముగా జయప్రదము కానున్నది. దానికి వెంటనండి యశస్సు సంపాదించుకొనుట కధ్యంతరమేమి?” అనెను.

నన్నయభట్టులకు డా యాత్రా ప్రసాదము నాకర్షించెను.

వజ్రయశస్వీ యువరాజుతో నిట్లు చెప్పెను. “ఈ యాత్ర శీఘ్రముగ ముగియును. నన్నయ ప్రయత్నములను చేయుదుము. వైశాఖ శుద్ధ పూర్ణిమ లో పలనెంతయుండుగా నీవు చక్రకోట్యము పట్టుకున్నంత విశేషము, ధారావర్షండు సామాన్యముకాదు. అతని వారలు రాజమహేంద్రవరమున చిక్కులు పెంచుచున్నారు. వైశాఖపూర్ణిమకు మా కంపరకు నిచ్చట చేరినంత పనియుండును. మా మీదనే మీర పూర్తి నాధారపడరాను.”

“చంద్రాత్య దండనాథుడు విశ్వాస పాత్రుడు, సమగ్రుడు. అతని యాధిపత్యమున నేన లిప్పటికే గూఢముగా చాలదూర పేగిని. ఇప్పుడది భ్రమరకొట్టయను సమీపించుచుండును. నీవు నీ మిత్రులను, నారాయణభట్టును గూడి వెంటి శీఘ్రప్రయాణముల చేసి యా సైన్యములకు సర్వాధిపత్యము వహింపవలెను.

“పూర్వము మీ మాతామహులు రాశేంద్ర చోళదేవుని గంగాయాత్రకు చక్రకోట్యము మీదుగనే వెడలి జయించిరి. నీ కీ చక్రకోట్య యాత్ర జయవరంపరలకు ప్రభుమహిమముగా నుండగల దని మా విశ్వాసము!”

కూడిన పెద్దలందరు “తిథాస్తు” అనిరి. అప్పుడంగడి మూహలన్నియు వజ్రయశస్వీ తెలిసెను? గంగై కొండ రాశేంద్రచోళునియంత నాడై నపుడే యువరాజు మాతృదేవతకు తృప్తి కలిగించును!

మరునాడే యువరాజు యాత్రాప్రసాదము నకు శుభలగ్నము నిశ్చయించిరి.

శీత్రువుల కన్నలు కప్పటకు యువరాజు మిత్రులతో కాంచీపురమునకు మాకుల దర్శనార్థము వెడలుచుండెనని పురమంతట ప్రకటించి యుత్సవము జరిపిరి.

30

చక్ర కోట్యము

చక్రకోట్య మండలము రాజమహేంద్ర పురమునకు పశ్చిమాత్ర భాగమున గలదు. ఈ మండలములో నుత్తర భాగమున దక్షిణ కోసలులు, దక్షిణ భాగమున నాంధ్రులు నివసించుచున్నారు. ఈ మండలమును అంటి తూర్పున కలింగులు, దక్షిణమున నాంధ్రులు, పశ్చిమమున కర్ణాటకులు రాష్ట్రీకులు, ఉత్తరమున కోసలులు గలరు. ఇది నానా భావల

కుల మండలము. ఇది వేంగీ రాజ్యమునకు పశ్చిమాత్రపు సరిహద్దున నున్నది. ఈ మండలమున నుత్తరపు చివరను వజ్రపుర మని జగత్ప్రసిద్ధిగల వాయిరావగరము గలదు. ఆ ప్రాంతముననుత్తమ వజ్రములే కాక, పరిసరారణ్య భూములలో సమున్నతములగు దంతాశ్వములను దొరుకును. అందుచే నచ్చట ననేక విధములగు దంతాశ్వములుగూడ శివ్వితి యుండును.

ఇన్ని భావలకు కేంద్రమున నీ మహా మండలము తగుచుగా దండగాత్రుకు గురి యగుచుండెను. పూర్వ మెప్పుడో కోసనాధిపులను విజయదీక్ష్యుడీ మండలము మీదుగనే దక్షిణ యాత్ర చేసి, త్రిలోచనపల్లవునితో బోరి దైవదురీహచే లోకాంతి గడుడయ్యెను. అతని కుమారుడగు విష్ణుగర్భుడే తిలవలన పృథ్వాంత మేరి, చక్రకోట్యముపై తపస్సుచేసి, త్రిలోచన పల్లవుని జయించి, యతని కుమార్తెయగు నాతిమి నుద్వాహమై చాళుక్యవంశకర్త యయ్యెను. మరియొక నిష్పటికి రమరమి పాతికే? క్రిందట రాశేంద్ర చోళచక్రవర్తి ఉత్తరమున గంగాది వరకు విజయయాత్రకు బయలుదేరి, నుంగు చక్రకోట్యమండలము చేరి ఆ పై కలింగముజొచ్చి, గంగావరకు యాత్రచేసి, గంగా జు ముక్తకుంగులతో దెప్పించి గంగై కొండ చోళుడను ననన్వర్తి బిరుదును నొంది, సముద్ర తీరమున గంగై కొండ చోళపురము నిర్మించి యచ్చట సముద్రములో గంగాబలులు పోయింపెను మరియు కలింగులు వేంగీ ప్రభువులు కర్ణాటకులు రాష్ట్రీకులు కోసలులు—ఎవరు బువంతులై నప్పుడు వా రీ మండలము వశపగుచు కొనుచుండిరి. ప్రస్తుత మిది రాజరాజ నరేంద్రుని! నామంకిమండలము. ఈ మండలము మగ్యభాగమున చంద్రాతీ నది తూర్పునండి పశువరకును, అచ్చటనుండి దక్షిణముగాను ప్రవహించి గోదావరి నదిలో గలియుచున్నది. పడమరనండి దక్షిణమునకు దిరిగినచోట రాజధానియగు చక్రకోట్యము కలదు. గోదావరిలో కలియుచోట దానిసామంతమండలమునకు ముఖ్యపట్టణ మగు భ్రమరకోట్యము కలదు.

చక్రకోట్య మహామండలశిఖ్యగడు జగదేక భూమణ ధారావర్ష మహారాజు. ఇతడు శైవవంశమువాడు. ఈ వంశము మూల పురుషుడు సింధునదీ గంభీరమునందు అహిశేత్ర పురాధిపతియగు ధారాశేంద్రుడను నాగరాజుకు మానక యాపమున ఎన్నించిన పుత్రుడట. అతడు పుట్టిన వెంటనే అతని నొక వ్యాఘ్ర మెత్తుకొని పోయి పాలిచ్చి పాలించెనట. అతడు పెద్దవాడై కదంబ రాజ పుత్రులకు వివాహమాడి ముగ్గురు పుత్రులను పొందెను. ఆ ముగ్గురు పుత్రులు మూడు శైవవంశవంశములకు కర్తవైరి. అందులో నొక వంశము వాడీ ధారావర్షుడు.

వీరు ధ్వజములపై తీక్షుకుడు, వాసుకి, అనంతములు ఇత్యాది నాగ చిహ్నములతో పాటు మూల పురుషుని సాకిన వ్యాఘ్రము చిహ్నముకూడ చిత్రించుచుండిరి. వీరి కులదేవత వింధ్యవాసిదేవి.

ఇన్ని మండలములకు మగ్యమున్న చక్రకోట్యాధిపతులు ఒకరి యధికారము తప్పించుకొనుటకు మరియొకరి సహాయము పొందివారికి సామంతులగుచుండిరి. పూర్వము వీరు కొన్నాళ్ళు రాష్ట్రీకులులకును, ఆ పిమ్మట కుంతల చాళుక్యులకు సామంతులు. ధారావర్షుని తండ్రి వేంగీ చాళుక్యులయ గంగై కొండ చోళునియ సహాయముతో కుంతలచాళుక్యుల నెదిరించి వేంగీసామంతు డయ్యెను. వేంగీ ప్రభువు ఈ మహామండలేశ్వరుల సాధికారముతో జూచుచుండెను. కాని ధారావర్షుని కదికూడ ఇష్టము లేదు. ఈ సంవత్సరము నిజవైత్రమాసాంతములో కుంతలచాళుక్యులు వేంగీ మండలముపై దండెత్త నెంచియుండి ధారావర్షునికి రాయబారము లంపిరి.

కుంతల చాళుక్యుల రాయబారులు ధారావర్షుడు కోరినన్ని సైన్యములను ఆ మండలమునకు సహాయముగా బంపుటకు వైఖ్యముల దేవరలు సిద్ధముగా నుండెనని చెప్పిరి. ధారావర్షుడు పరవైఖ్యముల కన మండలములో నుండట తినకే అపాయ కరమని మిగిలినవాడు గాన సైన్యము లక్కరలే దనియు, అయుధసాముగ్రియు వశ్యములును కావలెనని తెప్పించుకొనెను.

చక్రకోట్యము సరిగా ఇంద్రావతీనది ముఖ పులో నున్నది. అచ్చట బలిష్ఠముగు సుబల దుర్గము కలదు. దానికి ఉత్తరమునను పశ్చిమునను పట్టణ యగడగా ఇంద్రావతీనది ప్రవహించుచున్నది. అటుచే పున నా కొలగోడలు దుర్భేద్యములు. ఇక తూర్పునను, దక్షిణమునను బలిష్ఠమైన ప్రాకారపరంపరయు, వారి రక్షించు బలములును సాధనసంపత్తియు ఉన్నవి. ధారావర్ష మహారాజు ఈదుర్గ భాగములను మరింత బలపరచెను. కోటనింప ధాన్యాధిభోజనసామగ్రిన్నియు నిలువచేసి పూరించెను. ఈ యుద్ధప్రయత్నములలో నతని ఏకైక పుత్రయగు వింధ్యాశి యతని దక్షిణభుజమై సహాయ భూతయై యుండెను. ఇంతవరకును ఆ మహారాజుకు పుత్రులు లేనందున నీ మేకీ పుత్రునిగా జూచుచు పురుషవిద్య లన్నియు నేర్పెను. ఆ మేయు పురుష వేమము ధరించి తన్ను ఆయుధ విద్యలలో జయించిన రాజ పురుషునిగా ని వివాహమాడ నని ప్రతిన లూనియుండెను.

ధారావర్ష మహారాజీ సంవత్సరము నిజవైత్రములో పంపలసిన కానుక రాజరాజుకు పంపలేదు. తాను సహాధికు వజ్రకోట్యగా ప్రతినిధి వైసను బంపలేదు. ఇట్టి సంవత్సరము శక్తి కుంతలచాళుక్యుల దండయాత్రాఫలము గమనించి కమ్మడిగా స్వాతంత్ర్యము ప్రకటింపవలెనని యత డాలోచించెను.

ఈ యాలోచనలతో నతడు స్యవేశమున నుండి యూరకొనలేను. అత డనేక చాళుక్యులను రాజమహేంద్రపురమునకును వేంగీ భూమి యందలి యురపట్టణములకును పంపెను. వాడు కొందరు పారశికుల మనియు, కొందరు శైవుల మనియు, కొందరు కలింగులమనియు నెన్నియో విధముల న్యాపారములు చేయుచుండిరి. వాడు సాగంధ్య రునిమెట్టు సంఘారామము తన ప్రయత్నముల కనువగు స్థామని తెలిసికొనిరి.

పారశికులనుండి తెచ్చిన నూనె న్యాపారము చేయుచున్న వర్తకులు ధారావర్షుని చారులే! వారు వైకి నూనె సిద్ధుని ప్రకటించుచు నాకలపై ననేక ఖడ్గాద్యాయుధములు సంఘారామమునకు తెప్పించి కేర్పించిరి. నారాయణభట్టు నేవకుడు “సాన్న” వీరి రహస్యములు గుర్తించి రావర్షి వేతి నాయకున గొలిచెను. అంగుపై పారశికుల రక్తకులను రాజభటులు బంధించిరి.

మరునాడు విచారణ కనుక “సాన్న” నర్పుటికి రాకుండ జేయవలెనని వారాలోచించిరి. అప్పుటికి గెండుమాడు రాత్రులనుండి యతడు వారి నావల మగ్యమున రాత్రులం దీదికొనుచు రహస్యము తెలిసికొనటకు ప్రయత్నించుచున్నాడని యనుమానించిరి. అతడు మిక్కిలి నూలగాత్రుడు గాన నలకముగా గుర్తింపగలిగిరి. ఏకాదశనాటిగాత్రి పాన్న యాహార మగ్య గోదావరిలో నీడుచుండగా సంఘారామ మలోని యనుభవపట్టుము పట్టకొని సామాజికొట్టలో బంధించిరి. అతనిని హత్య చేసినను సులభముగా వారి కార్యము సానుకులమై యుండెడిది కాని వానిని తమ స్వాధీనములో నుంచుకొనిన విశేషప్రయోజనము పొందవచ్చునని యాశించిరి. అత డా కొట్టులో రెండు దినములుండెను.

[22 వ పేజీ చూడుడు]

నెరిసిన వెంట్రుకల ఔషధము:
రంగు పూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదవిశిష్ట కిల్లని రంగును మార్చి కాళకముగా వెంట్రుకల నలుపు విధము. గుణం కావిదో. డబ్బు వాపసుచేయబడును. తెలుపు కొంపపై యుండినూ 2-3-4 మధ్యరకపై యుండినూ 3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-11

కృష్ణ మా చా ర్యులు

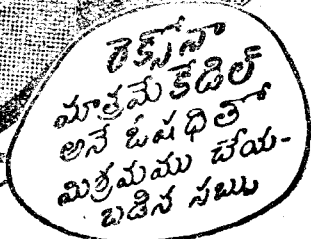
(Jai Hind Publicity)

ఇట్లుకడ భాగవత్తును హారము
బంపి రాజరాజుచేర్చును రాజ్యమున కల్లోల
ములు విఘ్నభింపజేయు ప్రయత్నములతోనుండు
వజ్రయ్యుడై యాంతుండుతను. అతడు చార

ఇక ధారావర్షము మహాసగము రాకయు,
కప్పుము పంపకము మోయింపున నతని శిక్షిం
చుటను వజ్రము కౌలహరణము చేయవలచి
యొనరించు. ధారావర్షునివలన నెప్పుటికైన
బాధ కలుగుచో నతని శిక్షించుటను సహాయ
భూతుడుగా నుండగల డని యతని సామంతు

రాజము హేంద్రపురమునను, వేంగీ మంఠల
ముఖా బహుప్రదేశములను జాడపర్కాను
యాయులున్న ప్రదేశములం దెల్లెనె. రాజశాస
నము తిరస్కరించి తిరుబాబు చేయుటకు
ప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. ఆ ప్రయత్న
ములలో కల్ల 'చంద్రగ్రహణము బుద్ధజయంతి'
అనువాట సాంకేతికముగా ప్రచారము
చుండెను. ఈ సంవత్సరము వైశాఖ శుద్ధపూర్ణ
మకు చంద్రగ్రహణము పట్టు నని జ్యోతిష్కులు
తెలిపియుండిరి. అనాడే బుద్ధజయంతి!
"చంద్రగ్రహణము బుద్ధజయంతి" యనుమాటలు
అంగువలన నిరపాముముగా కనిపించును. అంగు
వలన జాధులీ పద్మపరాజనము సంకీర్తించిరి.

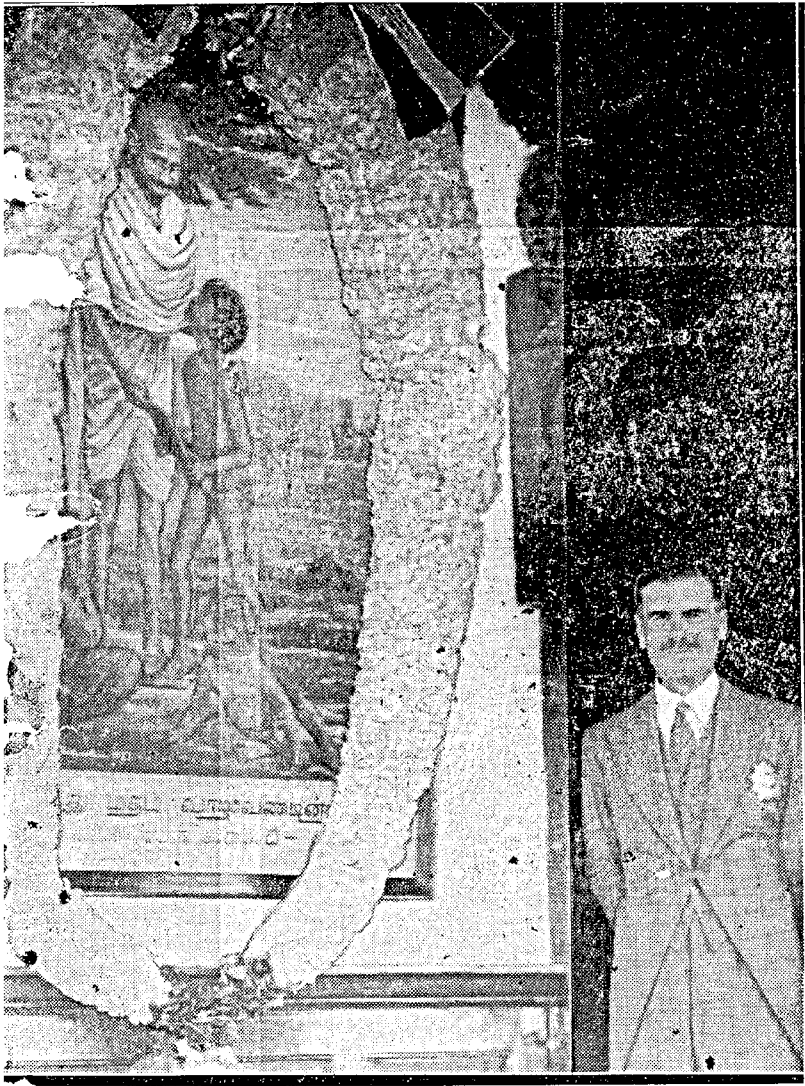
ఈ విషయముగా నొకవంక జానులయు ధారా
వసునియు త్రైలోక్యముల దేశాలయు ప్రయ
త్నములు సాగుచుండ నన్నిటిని ప్రతిఘటిం
చుటకు వజ్జియ ప్రతీక్రియలు సలుపుచుండెను.
ఇప్పుడు పేంగీనుండలమున ననేకీద్రోగములలో
తైనులున్నాగా. వారు జానులతో కలియకుండ
జేయుట వజ్జియ ప్రతిభామూలమే !

దర్శన శాస్త్రమునకు దీర్ఘ ఆరోగ్యము ప్రాప్తియను విషయము

పురుషులకు రెక్కోనా: ఇక్కనా ప్రియకరణ మూలమే
దేవుడైన వజ్రాక్షామిత కూడదు. పురుషులకు కూడ ముఖ్య
మైన వజ్రయదే. అరోగ్యవంతమైన వర్మము ప్రసాదించు
ప్రకాశమైనమైన అరోగ్యముమొక్క. దామనకు పురుషుల
గర్వవలెదరు. వర్మఅరోగ్యము ఒక సంవత్సరం రెక్కోనాదా
శీతరయొక్క నయనా రేయనలువంటిది. అనెదీవెట్టి
అయనలువంటియనైనగుణములకు సంవత్సరం రేయనలు.
విద్యకు రెక్కోనా: ఇక్కనా మొక్క. విద్యామైనవెట్టి
లాలించు ముదగున వంటివిద్యయొక్క. లేకవర్మమును కూడరిం
దును రెక్కోనాదా శీతరయొక్క అయనలువంటి వర్మలకు

శ. దేగకుండ రక్షింపుము. అత్యుత్తమమైనదే దిగ్విజయవారిది.
 • రెక్కోనాలోపి శేరిలింగంపల్లికి అన్నటి పెద్దికి అయినట్లు వంటియి.
 వేయము చేయవలెవంటియి. పోషించువలె వంటియి నై వ
 కూనెలతో కూడినమొక ప్రత్యేక మిగ్గవము. సైనాధిపతి
 మందు ఆకారములో తమూనెలు చర్మరక్షణకు విశిష్టముగా
 యుపయోగపడును.
 రెక్కోనా మూత్రము శేరిలింగంపల్లికి మిగ్గవము చేయ
 బడిన వజ్రము.

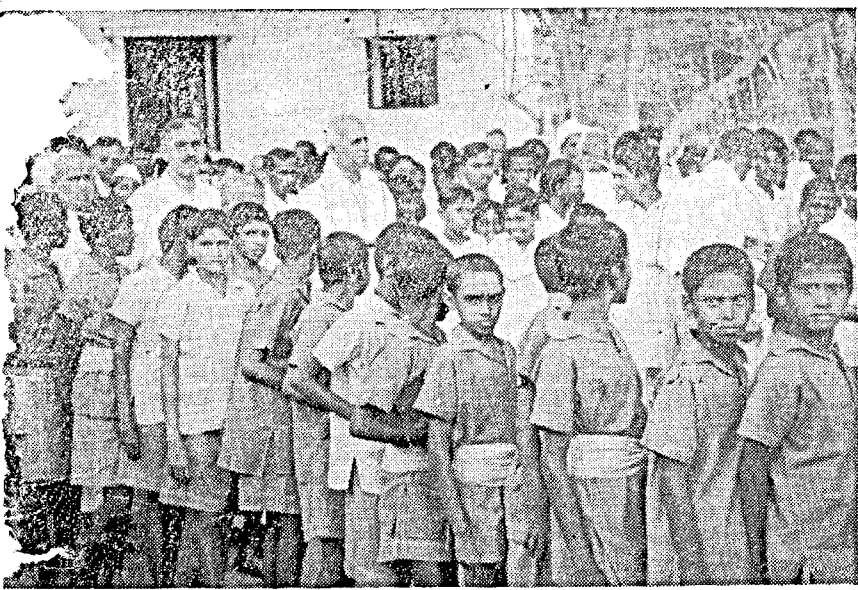
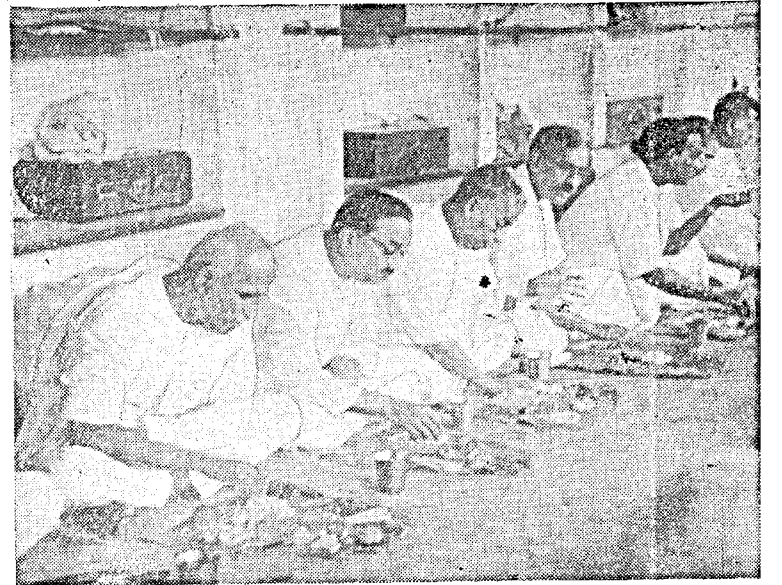
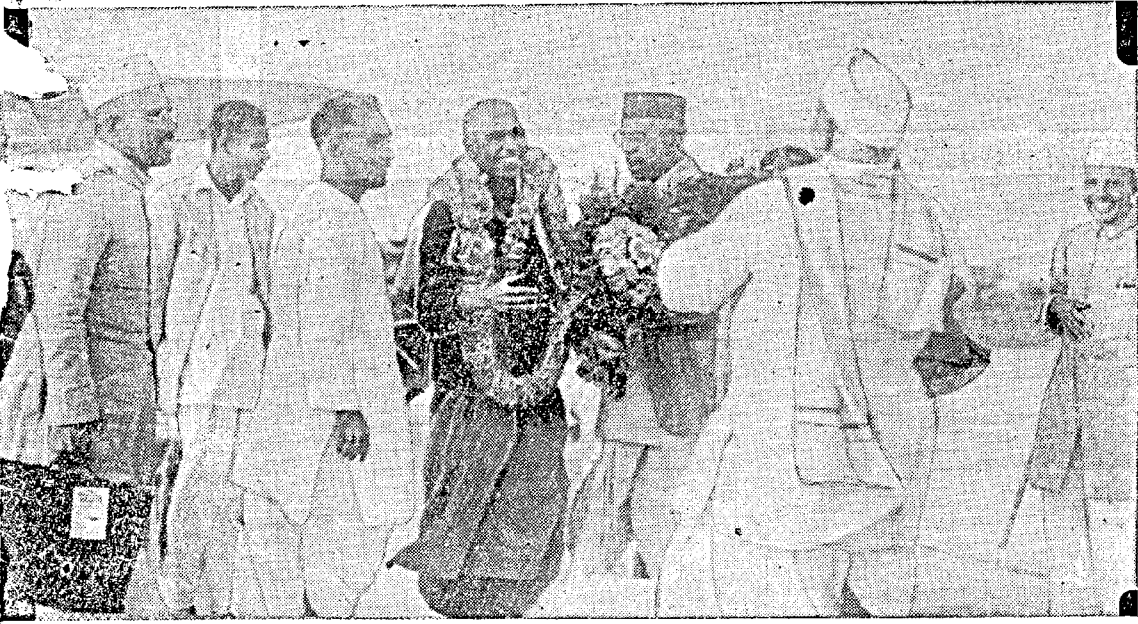

ఇండియా - నిజాం ఒడంబడికపత్రంపై గవర్నర్ జనరల్ లార్డ్ మౌంట్ బాటన్ సంతకం చేస్తున్న దృశ్యం. హైదరాబాద్ రాయబారులు ఆర్బిర్ హింద్, పింగళి చంకటరామరెడ్డి, నవాబ్ మోయిన్ నవాజ్ జింగ్ గారలు, భారత ప్రభుత్వ సంస్థ శాఖ కార్యదర్శి వి. జి. మినన్ గారు కూడా ఇందులో ఉన్నారు.

చెన్నరాష్ట్ర కౌన్సిల్ భవనంలో మద్రాసు గవర్నర్ సర్ ఆర్. బ్లౌక్ లై ఆదిష్కరించిన గాంధీజీ చిత్రపటం.

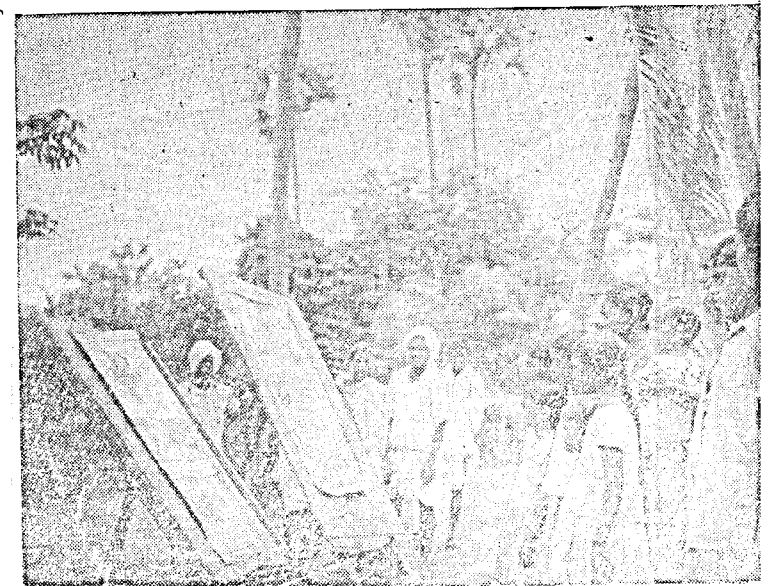
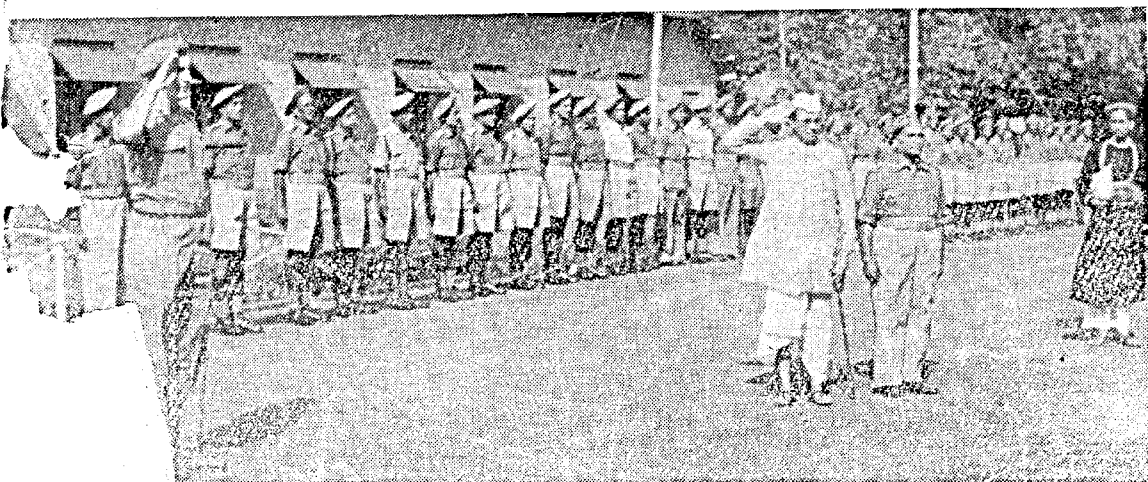
మంత్రి శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారు సభలో ఉపన్యసిస్తున్న దృశ్యం. మంత్రులు శ్రీ మాధవమూసన్, శ్రీ భక్తవత్సలంగారలు కూర్చుని వున్నారు.

స్వామి రామానందతీగారు చెన్న పురి స్వాగతం. కృష్ణచారి జోషి, కివాకర్, మాడవాటి రామచంద్ర గారు, స్వామిజీ, బిందు, కాశీ శ్యంరావు, శ్రీధరనాయక్ గారలు. స్వామిజీకి కాశీశ్యంరావు గారు గాలిమాల వేసి సన్మానిస్తున్నారు.

వాలాజాబాద్ హిందూ పాఠశాల విద్యార్థులు ప్రధానికి, తదితర మంత్రులకు గౌరవ విన్యాసం చేస్తూ పుండగా ఈ చిత్రం తీయబడినది.

జాంబై ప్రధాని బి. జి. ఖేర్ గారి రాక సందర్భంగా జైలాల్ మహారాష్ట్ర శిల్పాల పటాలంవారు ఇటీవల గౌరవ విన్యాసం జరుపు తున్న దృశ్యం.

మిరజీమిల్

మీ నమ్మకమును చూర గొనిన నగలవర్తకులు

రత్నాలు

313, నేతాజి రోడ్ మద్రాసు.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

ప్రథమ ద్వితీయ సంపుటములు

ప్రథమసంపుటమునందు డిమ్మీ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'అ' నుండి 'అధ్వర్య' వరకును గల విషయము గలదు. త్రివర్ణ పటములు ౮, ఇతరపటములు ౧౨౫, వివిధ విషయములు ౮౦౦ కలవు.

రెండవ సంపుటమునందు డిమ్మీ ర-వ ఆకృతియందు ౬౦౦లకు మించిన పుటలు కలవు. 'అ' మొదలుకొని 'అశ్వినీ' వరకు గల విషయము గలదు. త్రివర్ణపటములు ౧౦. వానిలో ౨ అమరావతి స్తూపమునకును ౨ అనావతమునకును చెందినవియు ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు. ఇవిగాక మరి ౫ సాదా కేశపటములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రుల కళాసంపదను న్యక్తముచేయు అమరావతి స్తూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతి శిల్పమునకు సంబంధించిన హాఫ్ టోక్ బొమ్మలు రమారమి ౧౦౦ ను, వేషభూషాదుల వెల్లిడించు బొమ్మలు ౫౦ వలకును గలవు. మరియు అభినయమును వ్యాసమున భరతశాస్త్రమునందలి వేటువేటు హస్తములను సూచించు బొమ్మలు ౫౭ ను, 'అనావతము' నందు పట్టుకాదుల చిత్రములును గలవు. ఇట్లు ఆయా వ్యాసములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౨౫౦కి పైగా నున్నవి. వివిధవిషయముల సంఖ్య ౮౦౦ వరకు నుండును. సంపుటము చక్కని స్వదేశీచర్మముతోడను, బంగారు రేఖలతోడను సంపుటికృతము. ప్రతిసంపుటమున ౬౦౦ పుట లుండును.

ప్రతిసంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టుద్వారా : రూ. ౧-౮-౦. రైలుద్వారా : దగ్గరవోట్లకు ఖర్చులు ఆ. ౧౨.

మేనేజరు, ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము, నెం. 7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.